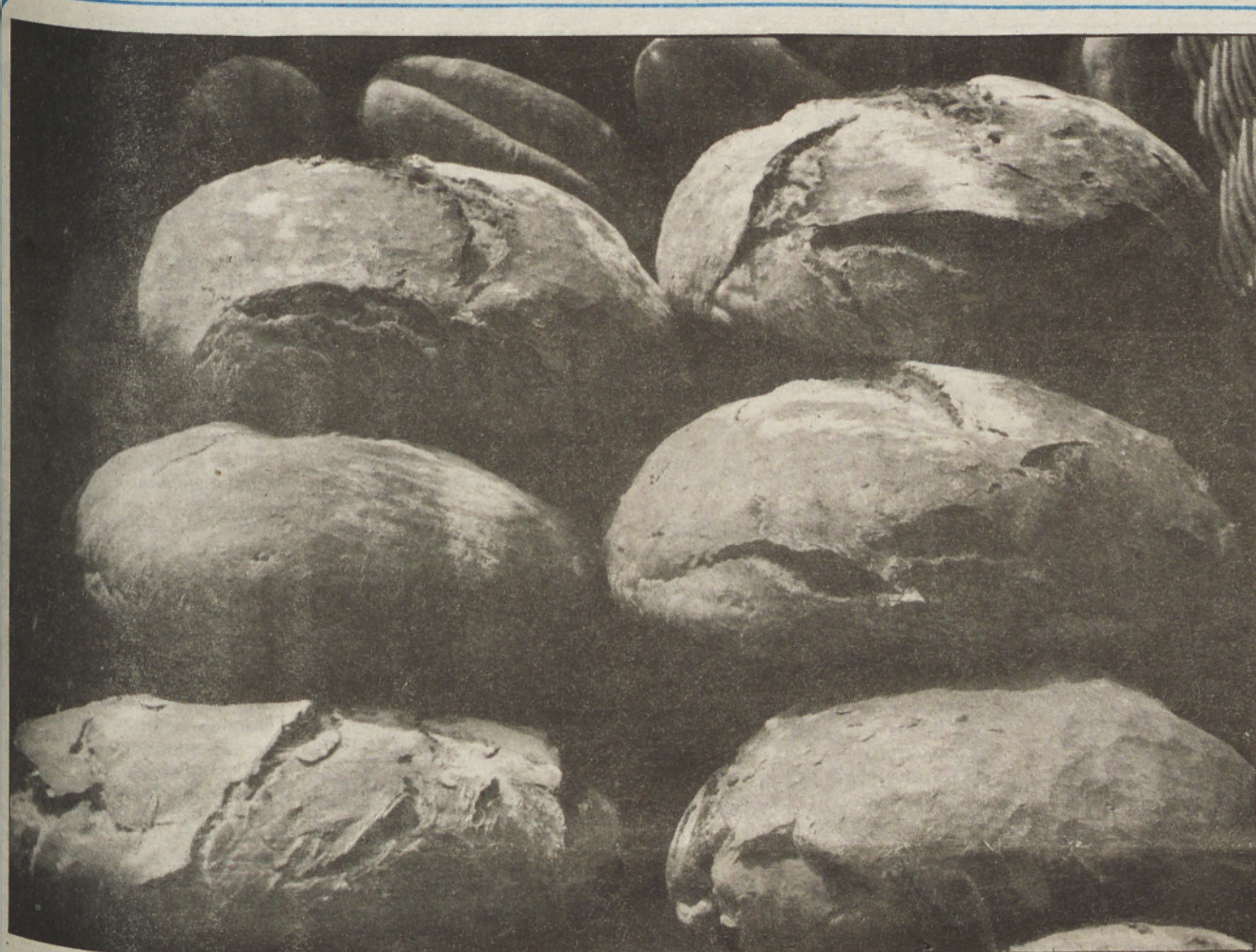

VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK

TEMA *Priprta vrata naravnih zdravilišč* str. 4

VESTNIK

Murska Sobota, 1. avgusta 1991 • Leto XLIII • Št. 30 • Cena 20 din

PREMALO KRUHA IZ DOMAČE MOKE

Če smo še pred začetkom žetve napovedovali, da homo letos v Pomurju odkupi rekordne količine tržnih presežkov, zdaj kaže, da se napovedi ne bodo uresničile. Na nekaterih območjih je dobršen del pridelka pobrala toča, nekateri pridelovalci pa bodo pridelok zaenkrat spravili v domače kašče. Za vsak primer, saj nihče ne more točno napovedati, kako se bodo v prihodnje oblikovale cene krmil, pravijo pa, da pšenica tudi za živinsko krmo prav pride. Sicer pa tudi vreme med letošnjo žetvijo vsaj do zdaj pridelovalcem ni bilo ravno naklonjeno, saj je dež večkrat pregnal žanjce s polj

in dobršen del pridelka je tako še zunaj. Do torke so v soboškem Mlinopeku odkupili nekaj več kot 16.700 ton pšenice, po prvih analizah pa je približno polovica pridelka iz prvega, polovica pa iz drugega kakovostnega razreda. Nekoliko višja je bila v teh dneh tudi vlaga, vendar pridelovalci kljub temu hitijo s spravilom, saj se bojijo poletnih neurij, obramba pred točo pa je letos že zatajila. In tako bomo Slovenci letos še odvisni od tuje pšenice. Po čem bo kruh iz letošnje moke, pa tudi ostaja vprašanje.

Foto: N. Juhnov

Dobili smo bitko, ne pa tudi vojne! Bleščeča vojaška zmaga nad silami, ki so želele Republikli Sloveniji onemogočiti odhod med tiste, h katerim se prištevamo, ko se primerjamo z najslabšimi, je le za trenutek zameglila in oddaljila težave, ki nas čakajo na tej poti. Le za trenutek, kajti preveč realne in vsakdanje boleče so, da bi jih lahko trenutek zmago-slavlja odpihnili.

ZA PREŽIVETJE GRE!

Gre za gospodarsko vojno, gre za preživetje! Tudi ta boj bo na svoj način krvav. Kri ne bo tekla, tekla pa bo znoj, morda tudi solze. V njem bomo morali biti mobilizirani vsi, to ni bitka izbrane množice, to je boj Slovencev za tisto, čemur smo se enodušno zapisali, za samostojno in neodvisno Slovenijo, ki bo svojo moč merila z gospodarstvom.

Kot vse kaže, bomo tudi v tej vojni bitke bili sami. Če so nam k zmagi v prejšnji nekoliko pripomogle simpatije svetovne javnosti, ki jo je krutost agresije nad Slovenijo nekoliko omeščala in naredila bolj človeško, pa tokrat, kot vse kaže, ne bo tako. Od simpatij Slovenija ne bo sita, od naklonjenosti Slovenija ne bo preživela. Smo tujek sredi Evrope, ki ga spolitizirana balkanska ekonomija noče več sprejeti vase, tudi na lastno škodo ne in ki se mu preračunljiva, k dobičku in po dobičku merljiva zahodna demokracija zaenkrat spretno in diplomatsko izogiba.

Tudi v tej vojni bomo potrebovali pamet in hrabrost. Temelje za politično osamosvojitve smo postavili, vsak dan bolj trdni so, vzdržali pa bodo samo tisto nadgradnjo, ki ne bo obremenjena s političnimi razprtijami. Kot vse kaže, se tega začnejo zavedati tudi naši vladni vrhovi, kajti le tako lahko razumemo številne razprave in ukrepe za oživitve gospodarstva v zadnjem času, ki so jih predlagale stranke, zborniški organi, izvršni svet in parlament. Priporočljiva bi bila tudi ustanovitev gospodarskega kabineta, ki bi po vzgledu tistega vojaškega izpred meseca dni vodil politiko gospodarskega preživetja.

Zaenkrat gre samo za to!

Renata Ficko

V AFRIKI
začetek novega potopisa

str. 12

Prve tuje lastovke

Tankovska demokracija, ki je iz pomurskih zdravilišč odgnala številne domače in tuje goste, ki so za te poletne mesece obetali več kot 90-odstotno zasedenost kapacitet, je naredila svoje. Tankov ni več, bojazen pred železnimi pošastmi pa je ostala. Pomurski hoteli se polnijo previdno in počasi. Če z obale poročajo, da so se hoteli ob slovenskem primorju napolnili z domačimi in tujimi gosti. Pomurci te sreče nimamo.

rek bivalo v hotelu Lipa pet tujih gostov, v zdravilišču Moravske toplice 45, v Zdravilišču Radenci pa pet, dovolj zgovoren.

Boljši so obeti za jesensko sezono. Ta bi naj, sodeč po rezervacijah, privabila v pomurska zdravilišča precej tujcev. Ali bodo prišli ali ne, je težko napovedovati, saj turizem dostikrat ne reagira po logiki, turizem je stvar emocij.

Kot vse kaže, bodo domači gosti tisti, ki bodo rešili pomursko turistično gospodarstvo pred katastrofo, saj je podatek, da je v to-

Renata Ficko

VESTNIK NAGRAJUJE!

Vsak teden v avgustu

KOLO za izžrebanega

NAROČNIKA VESTNIKA!

VČERAJ POKOJNINE

V dneh, ko v slovenskih razpravljaljskih krogih proučujejo predlagane spremembe pokojninske in invalidske zakonodaje, so upokojenci (večina včeraj) dobili julijske pokojnine. Le-te so usklajene z rastjo osebnih dohodkov v Sloveniji in so višje za 5,4 odstotka. Vendar pa so ta mesec vsem upokojencem, ki prejema višjo pokojnino od najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, ta pa je 4 tisoč 690 dinarjev, odtegnili solidarnostni prispevek, ki je okoli tri odstotke pokojnine.

Kot vemo, so postopki za usklajevanje pokojnin bili vedno predmet razprav upokojencev, ki so tudi večkrat dokazovali, da sam način izračuna ni dober

in da so upokojenci zaradi tega oškodovani. Z vprašanjem usklajevanja pa se bodo morali podrobneje ukvarjati tudi v sedanjih pripravah pisanja nove pokojninske zakonodaje. V Pomurju starostno pokojnino prejema 11701 upokojenec, invalidsko 3729 ter družinsko 3813, ali skupaj 19243 upokojencev. Povprečna starostna pokojnina v Pomurju je 4771 dinarjev, invalidska 4609 ter povprečna družinska 3851 dinarjev.

V prvem polletju letošnjega leta je v Pomurju 5676 starostnikov prejelo pokojnino po starostnem zavarovanju kmetov.

mh

AVGUST

3. avgusta bo luna v znamenju zadnjega krajca
1. avgusta bo dolžina dneva 14 ur in 49 minut.

Proti koncu tedna se bo vreme izboljšalo in topleje bo.

VESTNIKOV KOLEDAR

1. avgust, četrtek, ALFONZ
2. avgust, petek, BOJAN
3. avgust, sobota, LIDIJA
4. avgust, nedelja, DOMINIK
5. avgust, ponedeljek, SNEŽANA
6. avgust, torek, LJUBO
7. avgust, sredo, VIJOLICA

PREGOVORA

Če se avgusta po gorah kadi, kupi si kožuh za zimske noči.

Če je o Porcijunkuli (2. avgust) vročina, huda bo prihodnja zima.

GRADITELJI POZOR!

GRADIS d. o. o.
Nova sela Rok, R. Korčara 10 - Čakovec,
tel.: (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
● stropni nosilci
● stropna polnita
● in ostali gradbeni materiali
Delovni čas od 7. do 18. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ● večje količine dostavimo na dam brezplačno

VREME

TRADICIONALNA
LENDAVSKA NOČ

v soboto,
3. avgusta,
od 19. ure naprej

NA LETNEM KOPALISČU HOTELA LIPA. Za zabavo bodo skrbeli: ● TAJČI Z ANSAMBLOM ● BRANE DRVARIC Z ANSAMBLOM ● HUMORIST GEZA. **Vljudno vabljeni!**

Iz Sombotela piše

Pričakovanja in pričanja. Tako bi lahko na kratko označili dogajanja zadnjih dveh, treh let na Madžarskem. Madžari so npr. odprli mejo pred vzhodnonemškimi begunci in začel se je podirati socialistični domino. O tem se danes malo govori, ker se je to zgodilo v starem, komunističnem režimu. Tudi sami enopartijski prenovitelji so storili to ali ono, da bi se razmere spremenile.

Dejstvo je, da je bila dejavna le peščica takratnih opozicionalec. Daleč manj, kakor se jih danes irka po prsih. Stari, t. i. socialistični sistem na Madžarskem se je preprosto sesul sam od sebe. Neznatna opozicija se je kvečjemu dotaknila terminjaka.

Isti bivši zunanji minister, to je Gyula Horn, ki je imel največje zasluge za to, da so pred vzhodnimi Nemci odprli madžarsko mejo, je podpisal tudi sporazum, da bo sovjetska vojska v enem letu in pol zapustila Madžarsko. Sedanja vladna elita ne ve, kako naj bi se hvaležila, kaj vse je storila ravno ona, da so okupatorji odšli. S svojim stalnim žaljenjem in brčanjem ranjenega leva je največ dosegla v tem, da je SZ zaprla vrata še pred zadnjimi.

PRIČ(A)K (OV)ANJE

irak redkimi možnostmi gospodarskega sodelovanja. Največ brezposelnih na Madžarskem je ravno zavoljo gospodarskega poloma sovjetskega in drugih vzhodnoevropskih tržišč.

Ker je bil vzhodni gospodarski sistem ravno tak terminjak kot politični in družbeni sistem tega prostora, je rahlo smešno, če ima Madžarska za svojo veliko zaslugo in velik dosežek, da je bil pred kratkim svet za vzajemno gospodarsko pomoč tudi uradno ukinjen.

Vendar so se po odhodu zadnjega ruskega vojaka razbihnili pričakovanja.

Kljub vsedravnemu zvonjenju 30. junija! Tudi veliko anket po umiku »bratskih« čet je pokazalo, da so ljudje sicer veseli, ker ni tujih sil na madžarski zemlji, vendar pa po poslovitvi ne čutijo nobenih konkretnih prednosti. Trgovci v državnem sektorju so ravno tako leni kot prej, »demokratični« birokrati nič manj irapasti kakor oni za časa ruskih bajonetov, sleparji in kriminalci pa se množijo kakor gobe po dežju itd.

Sicer je prav, da so veliki bratje odšli, vendar pa življenje na Madžarskem ni bilo tako, kakršno je bilo, ker so bili tu vojniki neke tuje sile, ampak ker je bil gnil sistem, ki so ga ti reveži predstavljali. Saj v zadnjih treh desetletjih ni bilo sovjetskih vojakov v Romuniji, niti v Bolgariji, niti v Jugoslaviji.

Položaj pa je vseeno isti. Odveč je bila pretirana protisovjetska psihoza potem, ko so že itak odhajali. In so tudi odšli. Madžari pa so ostali tu z razblinjenimi pričakovanji.

Madžarska je spet v transu. Sredi avgusta pride v našo deželo sam papež iz Rima. V zadnjih mesecih se vrti vse okoli tega. V milijonski nakladi bo izšla kasete, na kateri bo Janez Pavel II. pel ljudske pesmi, pri nas v Sombotelu bodo uprizarili celo neko dramsko delo samega svetega očeta, po televiziji pa dindajajo uradne izjave, da se zdaj že več mesecev nimajo časa ukvarjati s kriminalci, ker se pripravljajo na papežev prihod itd. Zares velika stvar, vendar se zavoljo pretiranih pričakovanj bojim.

Strah me je namreč, da ob obisku prvega pastirja katoliške cerkve veliko ljudi spet ne bo doživelo notranjega mira.

FRANCEK MUKIČ

TANKI SE ZBIRAJO ZA ODHOD — Iz vrhniške vojašnice so se začele umikati prve enote tankovske brigade. Po tankovski cesti se je proti železniškemu nakladališču v Logatcu odpeljalo 29 oklepnih vozil in 25 tovornjakov s strelivom in opremo, namenjeni pa so proti Banjaluki. (Foto: Srdjan Živulović)

Hrvaška sprejela prekinitev ognja

Hrvaški vrhovni državni svet je sprejel zahtevo jugoslovanskega zveznega predsedstva o takojšnji prekinitvi ognja. Prekinitev ognja je namreč pogoj za prihod opazovalcev Evropske skupnosti na nemirna območja. Na Hrvaškem pripisujejo zahodnoevropskim opazovalcem izjemno pomembno vlogo. Kljub razglasitvi prekinitve ognja pa so se spopadi na Hrvaškem nadaljevali, prav tako vojaške priprave v Srbiji. Po časopisnih poročilih so hrvaške oblasti nakopičile za šest mesecev rezerv hrane, na srbski strani pa je bilo govora o »bližnji bitki do dokončne odločitve«.

Preddverje za ES

Italijanski zunanji minister De Michelis je povedal, da je srečanje v Dubrovniku postavilo dolgoročne temelje za skupno politiko, ki naj omogoči postopno in kar najmanj boleče povezovanje držav srednje in vzhodne Evrope z ES.

»Dogovorili smo se, naj bo heksagonalna instrument, ki bo anticipiral politiko ekonomskega in socialnega povezovanja v ES«, je povzel De Michelis. Ta politika je podobna tisti, ki jo ES zavzema do Španije, Portugalske in juga Italije, prispevala pa naj bi k temu, da se Evropa ne bi ponovno razdelila na dva dela. Hkrati so štiri vzhodnoevropske članice heksagonale — Jugoslavija, Madžarska, Poljska in ČSFR tudi prve kandidatke za sprejem v ES, proces postopnega povezovanja v prihodnjo Evropo šestnajsterice pa ne bo trajal »manj kot pet, a tudi ne več kot deset let.« V tem pogledu je heksagonalna neke vrste »preddverje« za Evropsko skupnost.

Sicer pa so na srečanju, kjer je Poljska postala nova članica skupnosti, sprejeli tri dokumente: politični in ekonomsko deklaracijo ter posebno izjavo o Jugoslaviji. V njej je izražena »prijeteljska zaskrbljenost spričo dramatičnih dogodkov v Jugoslaviji«. Izjava podpira prizadevanje Evropske skupnosti, da bi na podlagi načel KVSE in brionske deklaracije pomagala pri preprečevanju nasilja.

Zahteva nemških medijev

Sindikati nemških sredstev javnega obveščanja je zahteval od svoje zvezne vlade, naj vpliva na jugoslovanske oblasti, da najdejo in postavijo pred sodišče morilca enega najuglednejših časnikarjev dnevnika Süddeutsche Zeitung Egonu Scotlanda. Sindikat od vlade tudi zahteva, naj uporabi ves vpliv, da bodo časnikarji lahko nemoteno opravljali svoje delo v Jugoslaviji.

Jakovljevi zapustil Gorbačova

Eden najbližjih sodelavcev sovjetskega predsednika Gorbačova — Jakovljevi je zapustil štab Gorbačovih svetovalec. Kot razlog za svojo odločitev je navedel nezadovoljstvo z novim partijskim programom KP SZ. Program se mu ne zdi dovolj korenit. Politični sistem v Sovjetski zvezi bi moral, »v celoti spremeniti«, je zahteval Jakovljevi. Sicer pa je Jakovljevi skupaj z bivšim zunanjim ministrom Ševardnadzejem ustanovil Gibanje za demokratične reforme.

Nov val kurdskih beguncev

Nov val kurdskih beguncev se je s severa Iraka napolnil proti iranski meji. Kot trdijo predstavniki OZN in iranski tisk, se tej meji približuje nekaj 20.000 Kurdov, ki so pobegnili pred sovražnikom. V Iranu je še zmeraj kakšnih 40.000 iraških beguncev od skupaj milijon, kolikor jih je v to državo pobegnilo marca in aprila.

Radioaktivni madež v Bolgariji

Bolgarski premier Dimitar Popov je izjavil, da je jedrska elektrarna Kozloduj varna, čeprav mednarodni strokovnjaki trdijo, da ni. Direktor jedrske elektrarne je sporočil, da so odkrili še dva t. i. radioaktivna madeža, kar je zaskrbljenost mednarodnih strokovnjakov samo še povečalo.

Več opazovalcev v SFRJ

Nemški zunanji minister Genscher se je zavezal za občutno povečanje števila opazovalcev v misiji Evropske skupnosti v Jugoslaviji. Genscher meni, da morajo opazovalci svojo nalogo opravljati tudi na Hrvaškem, saj bi tako pripomogli k ločitvi sprtnih strani. Voditelj nemške diplomacije je tudi izrazil nezadovoljstvo, ker sta na sestanku v Bruslju dopotovala le dva člana predsedstva SFRJ, čeprav so zunanji ministri Nemčije, Francije in Luksemburga zahtevali prihod vseh članov državnega vodstva.

Nov bruseljski dogovor o SFRJ

V Bruslju so se v ponedeljek sešli zunanji ministri Evropske skupnosti in razpravljali o Jugoslaviji. Navzoči so bili tudi jugoslovanski premier Ante Marković, zunanji minister Budimir Lončar ter člana predsedstva SFRJ dr. Vasil Tupurkovski in Bogič Bogičević. Mnjenja so se zlasti kresala glede pošiljanja evropskih mirovniških sil v Jugoslavijo, ki naj bi preprečile hrvaško-srbski spopad na območju Hrvaške. Med drugim so razpravljali o mirovnem načrtu francoskega zunanjega ministra Dumasa, ki govori o razglasitvi premirja, pošiljanju opazovalcev Evropske skupnosti na ozemlje Hrvaške in odhodu ministrske trojke v Jugoslavijo.

Ob tej priložnosti je dvanajsterica sprejela nove ukrepe za angažiranje v razpletu jugoslovanske krize. Prednostni je zaustavitev prelivanja krvi, za kar dvanajsterica ministrov predlaga oblikovanje

skupnih patrolj, sestavljenih iz vojakov jugoslovanske armade in pripadnikov hrvaške garde. Te patrulje naj bi zagotavljale prekinitev ognja na Hrvaškem in bi jih nadzorovali evropski opazovalci, ki bodo imeli razširjene pristojnosti, medtem ko se bo njihovo število s 50 povečalo na približno sto. Med evropske opazovalce bi lahko svoje pripadnike pozvale tudi druge evropske države zunaj Evropske skupnosti, ki si to želijo. Najprej pa morajo vse sprte strani v Jugoslaviji pristati na prekinitev ognja in vrnitev v vojašnice, pri čemer bo evropska trojka skušala odigrati odločilno vlogo. Ministri bodo že konec tega tedna odpovali v Jugoslavijo, kjer bodo za novi predlog skušali pridobiti vse zainteresirane strani. Brž, ko bo jasno, da so se politična pogajanja o Jugoslaviji jutrišnjega dne spremenila v dogovor, bodo odmrznili finančno podporo Evropske skupnosti Jugoslaviji.

Žrtve jugoslovanskega sindroma?

Ali postaja s stopnjevanjem vojne na Hrvaškem tudi evropska dvanajsterica žrtve jugoslovanskega sindroma? Vse bolj je namreč očitno, da Bruselj v primeru Hrvaške še bolj kot v Sloveniji nastopa bolj kot zapozneli »gasilec požara«, namesto da bi z ustreznimi in predvsem pravočasnimi potezami preprečil, da se nesmiselna politika prelevi v še bolj nesmiselni vojaški obračun. V protislovnem jugoslovanskem položaju je evropska diplomacija obtičala na pol poti. Morda prehitro zadovoljna z uspešnim mirovnim poslanstvom v Sloveniji se je praktično čez noč na Hrvaškem znašla pred problemom, ki je na eni strani bistveno bolj zapleten od slovenskega, na drugi strani pa jo sooča tudi z lastno nemočjo oz. omejenimi možnostmi za dejansko posredovanje med že v vojno zapletenimi stranmi.

Zavedajoč se, da je bila Slovenija šele uvertura v pravo preizkušnjo, je dvanajsterica tako nalašč pristala, da njeni mirovni opazovalci nastopijo tudi na Hrvaškem, čeprav tega brionska deklaracija ne določa. Vendar pod pogojem, ki ga bo zelo težko izpolniti. Brezpogojne prekinitve ognja na vseh straneh in varnosti za opazovalce na »vročem« območju, kot zahteva Bruselj, ta čas brzokone ne more zagotoviti nihče, še najmanj pa zbegana, razklana — skratka nemočna hrvaška oblast. Zato je le malo možnosti, da bo evropska mirovna misija kmalu prispela na Hrvaško. In če že bo, ali bo sposobna kaj več, kot ugotoviti, da vojna traja in da je beli avtomobili z zvezdnim vencem Evropske skupnosti pač ne morejo zaustaviti?

Ali to pomeni, da je mirovno

poslanstvo evropske dvanajsterice v Jugoslaviji že doseglo svoj zenit in da bo Bruselj zaradi lastne omejenosti pristal na bolj pasivno vlogo v jugoslovanski krizi kot doslej? Ali pa bo nemara vendarle razmislil o novih ukrepih, s katerimi naj bi preprečil še hušji »požar« pred svojimi jugovzhodnimi »vrati«? Brzokone dvanajsterica tudi glede tega nima enotnega stališča, zato bodo njeni zunanji ministri poskušali najprej zgledati notranja nesoglasja in oblikovati novo strategijo za rešitev jugoslovanske krize.

V zraku je ideja o posredovanju evropskih vojaških mirovniških sil, različni modrih čelad Organizacije združenih narodov. Pustimo ob strani številne notranje zadržke, zaradi katerih je oblikovanje omenjenih evropskih mirovniških sil — gre za francosko idejo, ki ji seveda nasprotuje London — v doglednem času ne-

mogoče. Pa četudi bi za mirovne sile v dvanajsterici obstajalo polno soglasje, bi bilo skrajno naivno pričakovati, da bi se oblikovane v nekaj dneh. Na Hrvaškem namreč ne čaka drugo: ali je interes Bruslja mir v Jugoslaviji res tako močan, da je zanj pripravljen žrtvovati svoje ljudi, brez otipljivih izgub, da bi s posredovanjem zagotovil trajni mir.

Zavedati se moramo, da Jugoslavija ni več niti tampon med komunističnim Vzhodom in kapitalističnim Zahodom, niti naftne polni Bližnji vzhod in s manj gospodarska velesila, ki se zaradi njenega kolapsa zamujajo svetovno gospodarstvo. Zgolj krizno žarišče, ki bi ga zaradi njegove geografske in morebitnih političnih posledic Sovjetski zvezi Evropa rada prej odpravila. Vendar, če se moramo jasno zavedati, nikakor ne za vsako ceno! Presumiramo prometnih tokov mimo Jugoslavije in odhod zahodnih turistik, druge države je že pokazala, da bo tudi Evropa kmalu prišla na t. i. balkansko krčmo, izdelala sama zase ustrezne varnostne mehanizme, sprta jugoslovanske plemena pa prepustila njihovim usodi. Upajmo le, da do tega ne bo prišlo!

Milan JERŠE

Sporazum ni bil izpolnjen

Napovedi o tem, da so se razpoke v slovensko-hrvaških odnosih po vojni v Sloveniji še povečale, so se povsem uresničile. To se je potrdilo tudi v izjavah dveh predstavnikov najvišjega slovenskega vodstva. Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je v intervjuju za celovski Naš tednik na vprašanje, ali je Hrvaška pustila Slovenijo na cedilu, odgovoril naslednje: »Če vzamemo sporazum, ki smo ga objavili v medijih in ki pravi, da bo mo ob morebitnem napadu armade pomagali drug drugemu, potem to ni bilo izpolnjeno. Vidim tudi precej nezadovoljstva s tako

politiko na samem Hrvaškem. Hrvaska politika zaenkrat igra na čas, a hkrati izgublja ozemlje. Seveda se je treba zavedati, da je Hrvaška v drugačnem položaju kot Slovenija.«

Slovenski obrambni minister Janez Jamnik pa je v intervjuju za Slovenca med drugim povedal tole: »Na nek način sta se po Slovenije in Hrvaške po 27. juniju bistveno razšli. Pri tem govorim o doseganju mednarodnega priznanja. Slovenija je prevzela efektivno oblast, ki jo je tudi branila, Hrvaška pa tega ni storila.«

Izrael nima izbire

S privolitvijo Sirije na sklic mednarodne konference o Bližnjem vzhodu se je znašel na zatožni klopi Izrael. Zidovska država je tako ostala edina stran, ki še preprečuje začetek bližnjevzhodnega mirovnega procesa, zato ni nalašč, da se je ameriški državni sekretar Baker po presenetljivi novici iz Damaska nemudoma odpravil v Jeruzalem, kjer naj bi premierja Šamirja prepričal, da nima druge možnosti, kot da sede za zeleno mizo. Izrael naj bi praktično sam dočel, kdo od Palestinec naj bi sodeloval na mirovni konferenci. S tem naj bi bil po eni strani kaznovan Arafat za podporo Sadamu Huseinu v zalivski vojni, na drugi strani pa bi bili Palestinci, četudi skrbno izbrani, še vedno Palestinci. Torej trdi pogajalci, ki dobro vedo, kaj hočejo iztržiti od Izraela.

Na vzhodu nič novega

V zunanjepolitični kronologiji minulega tedna naj bi zaslediti no mesto tudi pravkar končani plenum sovjetske partije. Ugotoviti pa je treba, da pač tudi plenumi, četudi napovedani kot zgodovinski, niso več tisto, kar so bili. Senzacija žejni novinarji pač vedno zrtovajo povedo skorajšnji padeč Gorbačova, potem pa ugotovijo, da so strojno spretno manipulacije, s katero se umetno dviguje cena posameznih obrobni političnim dogodkom. Tako tudi omenjeni partijski plenum ni postregel niti s spopadom med liberali in konservativci, pa je ostal pri razpravah o ideoloških smernicah partije, njenem programu in podobnem. Gorbačov je torej neprijetne teme spretno potlačil v prihodnost. Konec leta naj bi bil partijski kongres.

Orožje namenjeno Srbiji?

Bonski Die Welt je v poročilu iz Bejruta zapisal, da je bilo orožje na sedmih ciprskih ladjah, zasidranih v Baru, namenjeno Sloveniji. V članku je rečeno da gre za 27.000 kosov različnega orožja, štiri bojne helikoptere francoske izdelave, patruljni avioni, topniško orožje in raketomete pa tudi razstrelivo. Avior sklicuje na neimenovanega diplomata in piše, da je orožje namenjeno libanonska krščanska milica, da vrednost pogodbe znaša milijonov dolarjev in da je bila sklenjena s posredovanjem nekoga nemškega podjetja. Predstavniki libanonskih oboroženih sil so to vest zanikali. Na teletestu nemško-avstrijsko-švicarskega kanala SAT 3 pa je bilo mogoče prebrati, da je orožje namenjeno Baru, namenjeno Srbiji. Vest so celo naslovili z vprašanjem: »Srbija oborožuje za totalno vojno?« Medtem pa je ciprsko ministrstvo sporočilo, da ladje z orožjem, zasidrane v Baru, niso ciprske. Ciprska vlada pa izraža zaskrbljenost zaradi širjenja herne poteze, ki utegne prispevati k poslabšanju razmer v Jugoslaviji.

»ZAŠČITITI JEDRO ZNANJA«

To je ob obisku v KG Rakičan povedal Viktor Žakelj, ki je v spremstvu Dušana Semoliča obiskal tudi radgonsko občino. Ob neresenem problemu vračanja zemlje ne povzročiti nove krivice.

V ponedeljek sta bila na delovnem obisku v Pomurju predsednik Socialistične stranke Slovenije Viktor Žakelj in vodja poslanskega kluba te stranke ter predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič. Najprej sta obiskala KK Radgona, kjer so ju seznanili z vojno škodo in škodo, ki jo je povzročila nedavna toča. Ocenjujejo, da je škoda na poljih, v vinogradih, v sadjarstvu in še v nekaterih drugih kulturah čez 50 milijonov dinarjev. V pretežni meri je uničena pšenica v Apaški dolini, močno pa sta poškodovani tudi koruza in sladkorna pesa. Pri tem so se sindikalisti upravičeno spraševali, kakšne posledice bo to imelo za izplačilo osebnih dohodkov, likvidnost podjetja itd. V podjetju menijo, da bo družba imela posluh za njihove težave vsaj v obliki določene materialne pomoči. Računajo, da večjih presežkov delovne sile ne bodo imeli, saj je trenutno le 15 delavcev tehnološki presežek. Govora je bilo tudi o novi zakonodaji in zadržanju v denacionalizaciji. V razpravi sta Viktor Žakelj in Dušan Semolič opozorila vodstvo in delavce v kmetijstvu, naj se poglobijo v ta vprašanja, da bi bile posledice čim manj boleče. Ob tej priložnosti so si ogledali Apaško dolino.

Med obiskom v Avtoradgoni pa so poskušali opredeliti možnosti za odpravo vojne škode, ki je bila povzročena ob raketiranju poslovnih prostorov in med uničevanjem proizvodnih sredstev, zlasti pa tovornjakov na barikadah. Precej pozornosti so namenili stečajnemu postopku, še posebej uveljavljanju pravic delavcev, ki so v tem kolektivu ostali brez dela. Ob podatku, da se bo v AR Kontu

številu zaposlenih zmanjšalo za približno sto, intenzivno proučujejo rentabilnost proizvodnje. Na vprašanje, zakaj imajo novozaposleni delavci le odločbe za določen čas, je bilo rečeno, da to sicer zakonodaja omogoča, čeprav ni v skladu s temeljnimi principi ob začetku delovnega razmerja.

V KG Rakičan pa je direktor Mirko Horvat potožil, da kmetijstvu tudi danes ne cvetejo rožice in pri tem navedel, da niso deležni nobenih posojil. V takih razmerah je težko gospodariti z lastnim kapitalom, precejšnje težave pa jim povzročajo tudi prekinjene prometne poti (kako do umetnih gnojil iz Subotice?) in nelikvidnost podjetij. S tržnim poslovanjem in večjo naslonitvijo na lastne kadre so navzlic vsemu optimisti. Po besedah Viktorja Žaklja je skrb vzbujajoča, da se v kmetijstvu premalo upošteva gospodarski vidik.

»Ne moremo imeti toliko kmetijstva, kot ga želimo, ampak toliko, kot ga zmoremo. Ker se samo ne more vzdrževati, je nujno družbeno financiranje te dejavnosti.«

KG je označil za jedro znanja na tem področju, hkrati pa je poudaril pomen ekološkega vidika v pridelovanju hrane in ohranjanja živosti prostora, kot je Goričko. Vsemu temu pa morajo biti podrejene tudi lastniški odnosi in določitev titularstva. O problemih denacionalizacije je govoril tudi Dušan Semolič, ki meni, da je za delavce preveliko poskrbljeno, zato v sindikatih ne bodo pristali na povzročanje novih krivic. Do 21. avgusta pa bodo skušali prek poslancev republiške skupščine uveljaviti vrsto pripomb k predlogom zakonov.

Milan Jerše

GORNJA RADGONA

Obnova hiš in stanovanj

Gornjeradgonski izvršni svet bo do pete gradbene faze spremljal gradnjo nadomestnih hiš devetih prizadetih družin v celoti, potem pa bo pri gradnji sodeloval z določenim deležem. Kolikšen bo, bo seveda odvisno od priliva denarja, računajo pa na 80-odstotni delež pomoči, in to toliko časa, da bi prizadeti dobili prostore, primerne za bivanje.

Ludvik Borko, se je že vselil v svojo nedokončano hišo, pri gradbenih delih, ki jih je moral pred tem še opraviti, pa so mu pomagali delavci, ki opravljajo javna dela, z gradbenim materialom pa radgonski Rdeči križ.

Janez Primožič bo dobil gradbeni material iz Avstrije, vendar še nima izvajalca del.

Za nadomestno hišo Boška Rauterja bo gradbeni material dal Potrošnik, izvajalec del pa bo PGP Ljutomer.

Milka Avguštin bo dobila Marlesovo hišo. (Marles je tudi izvajalec del), vendar bosta pri tem sredstva za potrebni material prispevala še radgonski Rdeči križ ter izvršni svet.

Z deli so začeli tudi pri Tereziji Avguštin, izvajalec del je obrtna zadruga Vizija, potrebni gradbeni material pa bosta dala Vizija ter radgonski Rdeči križ. Karel Vajs je imel za izvajalca del obrtnika, Močnika, gradbeni material pa je dal Rdeči križ. Z deli so pri njem že končali.

Izvršni svet in Rdeči križ radgonske občine bosta dala gradbeni material za gradnjo hiše Radice Mir, tu pa bodo z deli začeli, ko bodo pripravljene projekti, saj se morajo pogovarjati še s spomeniškim varstvom. Izvajalec del bo za to stanovanje in pa za Iztoka Mira (obe sta na Jurkovičevi 16) Konstruktor.

Karel Borko bo potrebnih gradbenih material dobil pri Rdečem križu, izvajalec del pa bo Kmetijski kombinat Črnci.

Izvršni svet spremlja tudi obnovo stanovanj enajstih družin ali posameznikov. Dve stanovanji so že obnovili, ostala pa bodo večino v avgustu in nekaj septembra.

Pri obnovitvenih delih jih namreč nekoliko ovira slabo vreme, zadržala pa jih je tudi ujma, ki je prizadela njihovo občino. mh

V LJUTOMERU POMAGAJO

Tankovski »izlet« je pustil posledice tudi v ljutomerski občini, čeprav so se skozi kraje le peljali in se niso ustavljali, če jih seveda niso zadržale cestne zapore.

Izvršni svet SO Ljutomer je ustanovil posebno skupino, ki jo vodi Dušan Kosi (OŠ CZ), njena naloga pa je pomagati najbolj prizadetim. S pomočjo sredstev občinskega proračuna (dokler ne dobijo izplačane vojne odškodnine) so obnovili in zasteklili vsa uničena okna ter prekrili strehe z novo kritino. Socialno skrbstvo je najbolj prizadetim družinam dodelilo enkratno denarno pomoč. Kakor je povedal Franc Štraki, pa bodo ta teden izpolnili tudi obljubo, ki so jo dali družini Janka Kukulja iz Presike.

Njegova hiše je v celoti uničena, zato je potrebna nadomestna gradnja. S pomočjo PGP Ljutomer, stanovanjsko-komunalnega podjetja in sosedov naj bi v ponedeljek betonirali temelje nove hiše.

Z občinskimi sredstvi bodo začasno pomagali tudi obrtniku Zemljaku, ki so mu v zaporu uničili tovornjak. S pomočjo ugodnega bančnega posojila bo lahko kupil nadomestno vozilo. bbb

Čeprav se slovenska obala in Istra polnita z domačimi turisti in je čedalje večja prodaja tudi v trgovinah v »celinskih« mestih, pa ne bodo mogli nadomestiti izpada prodaje v juniju in juliju. V Mineralni vodi Radenska so v juniju dosegli le 79 odstotkov načrtovanega, nekoliko boljša je bila prodaja pepsikole. Pričakujejo, da bo v juliju in avgustu prodaja manjša za 30 odstotkov, kriza pa bo najbolj prizadela »steklenični program«, saj so plastenke in pločevinke čedalje bolj priljubljene tudi pri Slovencih. bbb

Celovška 275, Ljubljana

- GARDEROBNE OMARE PO MERI
- NOTRANJOST PO ŽELJI
- VRATA IZ MASIVNEGA LESA
- SEDEŽNE GARNITURE, VEČ TIPOV

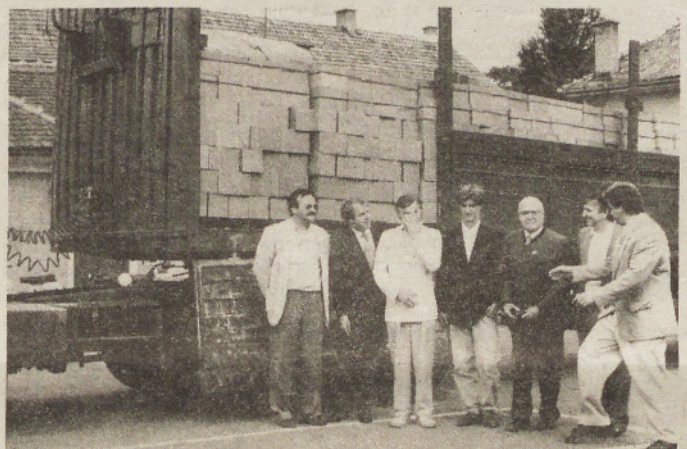
Murska Sobota, Severjeva 11 A,
tel.: (069) 21 688
Odprto od 9. do 12. in od 16. do 19.,
ob sobotah od 9. do 12. ure.

Roth v Gornji Radgoni

Kar tri generacije Rothov iz Gnasa so v petek, 26. julija, obiskale občino Gornja Radgona. Sprejel jih je predsednik izvršnega sveta Tone Tropenauer in se jim zahvalil za pomoč pri odpravljanju posledic vojne. Hans Roth in njegovo podjetje Saubermacher namreč že zelo tesno sodeluje z zasebnimi in javnimi komunalnimi podjetji iz Murske Sobotice in Lenarta, še letos pa naj bi prevzeli zbiranje in odvoz odpadkov tudi v občinah Gornja Radgona, Maribor in Ptuj. Ker so želeli prispevati material, ki ga v najbolj prizadetem kraju ta čas najbolj potrebujejo, so se najprej pozanimali pri odgovornih. Pristali so, da bodo prispevali več kot šest tisoč kosov opeke v vrednosti 100

tisoč šilingov. Že v petek so opeko tudi pripeljali na zbirno mesto, saj bodo že v pri-

hodnjih dneh začeli z večjimi gradbenimi deli. bbb

Višja denarna pomoč in prispevki

Šestnajstega julija je republiški izvršni svet sprejel sklep o usklajitvi socialnovarstvenih pomoči in prispevkov ter lestvice znosnih stanarin, rejnin, pravic iz zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb ter denarnega dodatka oskrbovancem v socialnih zavodih.

Tako družbena denarna pomoč otrokom od prvega julija znaša za enega otroka najmanj 2500 dinarjev in največ 1300 na mesec. Denarna pomoč kot edini vir za preživljanje znaša 3700 dinarjev, dopolnilni vir pa se poveča za 29 odstotkov. Prav tako pa se povišuje tudi prispevek staršev za varstvo otrok v vrtcih ter svojcev ali zavarovanca za socialne zavode, in sicer v avgustom za 25 odstotkov.

Nadomestilo za invalidnost je 3000 dinarjev, dodatek za nego in pomoč tuji osebi je v celoti 1700, za delno pomoč pa 850 dinarjev.

Plačilo za delo rejnice znaša za nemotenega otroka 2070 dinarjev na mesec, materialni stroški pa so za otroka v prvem letu starosti 4630, do šestnega leta 3560, osnovnošolskega 4270 in za otroka nad štirinajst let 5340 dinarjev na mesec. Ob povišanju stanarin v občinah naj bi pristojne službe na novo določile tudi delno nadomestilo stanarin, in sicer po novi lestvici znosnih stanarin. Ob nespremenjenih zneskih stanarine bodo tako zneski delnega nadomestila stanarine nižji kot doslej. mh

Varčujejo z rentgenskimi filmi

Soboška bolnišnica se je zaradi velikih finančnih težav odločila za varčevalne ukrepe in smotnost pri delu, kar pa po besedah direktorja bolnišnice mag. Emerika Zvera še ne pomeni, da bolniki, ki določene storitve nujno potrebujejo za zdravljenje, le-teh ne bi dobili ali ne bi bile opravljene. Vendar so spet začeli uporabljati tudi nekatere klasične delovne metode.

Velik problem so rentgenski filmi, ki so iz uvoza, vendar za njihov nakup nimajo denarja, direktor pa je tudi odločno zavrnil govornice, da filmi, ki so jih dobili kot pomoč z Madžarske, niso uporabni. Take govornice je označil kot nerazumevanje ali zlonamernost, saj so rentgenski filmi uporabni in jih bodo uporabili, res pa je, da so manj sodobni, kot so jih v bolnišnici že imeli.

Problem pa niso le rentgenski filmi, ampak tudi kemijske raztopine, ki jih potrebujejo za delo v laboratorijih. Tudi te so iz uvoza.

Če je bolnišnica do sedaj še veljala za dokaj dobrega plačnika računov dobaviteljem materiala, pa imajo sedaj že za milijardo in 600 tisoč neporavnanih računov, ki jih ne morejo plačati. Zato se bojijo, da jim bodo dobavitelji ustavili pošiljke.

Razmere so torej zelo hude, za premoščanje finančnih težav pa tudi ne morejo najemati posojil, ker jih ni. mh

Soboški gospodarstveniki v varnostnem položaju in vojni škodi

O MIRU IN VOJNI

Na pobudo izvršnega sveta so predstavniki podjetij iz občine Murska Sobota konec minulega tedna obravnavali varnostni položaj in poročilo o oceni vojne škode.

Predstavniki UNZ je zbrane v vodstvu opozoril, da v Pomurju nismo zabeležili anonimnih groženj terorističnih skupin o napadih na posameznike in objekte, da pa to ne pomeni, da smo pred takimi napadi in grožnjami imuni. Tudi v Pomurju so namreč opazne četniške skupine, četica oficirjev, ki delujejo s pozicij JA, ter posamezne organizacije, kot so Mlada Bosna in Rdeči baron. V Sloveniji je bilo v zadnjem času zabeleženih 119 anonimnih groženj o napadih na Cantariev dom, jedrsko elektrarno

PRILIKA DELA TATU

Popolna zatemnitev mesta Sobotice je očitno ustrezala nekaterim dolgotrajnim, ki so se pod okriljem noči lotili Potrošnikovega diskonta. Da imajo to svojo moč, so dokazali, ko so ga izpraznili, ne da bi jih pri tem ovirali varnostniki, ki so le streljali od diskonta čuvali prazno sodišče. Na omenjenem sestanku direktorjev s predstavniki izvršnega sveta in UNZ je bil zato sprejet apel Potrošnikovega direktorja Jožeta Kovčarja naj se izločbe trgovin mišljalno razsvetljivo ali kako drugače zavarujejo.

na Krško, letališče, šole in tudi gospodarske objekte, ki so imele en sam namen — ustrahovati prebivalstvo in povzročiti gospodarsko škodo.

Preventivna akcija UNZ, ki naj bi osvestila ljudi za ravnanje v takšnih okoliščinah, se bo pričela te dni. Obiskali bodo podjetja, kjer se bodo o varnostnih ukrepih pogovarjali z za to pooblaščenimi delavci. UNZ bo skrbela za varnost izven tovarniških ograj, znotraj njih pa si jo bodo morali delavci, predvsem za to, da ne bi bil moten delovni proces, zagotoviti sami. Tako bodo netreje kontrolirani izhodji iz podjetij in obiski, kinodvorane, turistična naselja, železniške in avtobusne postaje ter garderobe, skratka vsa področja, kjer se zadržuje večje število ljudi, kjer je možnost za izvedbo teroristične akcije veliko večja in ima lahko luča tragične posledice. V nadaljevanju so prisotni obravnavali tudi poročilo o neposredni in posredni vojni škodi. Za slednjo so predlagali še dodaten rok, do katerega bi podjetja izvršnemu svetu izročila svojo oceno.

Zbrane podatke o posredni in neposredni škodi, ki trenutno znaša nekaj čez 255 milijonov, bo izvršni svet predal ustreznim komisijam v republiko, ki naj bi sredstva za odpravo škode usmerjala iz zavarovanja, namenjenega odškodnini, ki so jo povzročile poplave. Prisotni so ponovno opozorili na subjektivni pristop nekaterih pri ocenjevanju posredne škode in se zavzeli za to, naj velja samo toista ocena, ki je dokazljiva.

Renata Ficko

PRIPRTA VRATA NARAVNIH ZDRAVILIŠČ

Stefan Smej

Podoba Slovenije v teh dneh je v galeriji svetovnih podob nekako v križišču pogledov dveh oseb, ki ju večina poznamo samo s fotografij. Z ene izmed teh fotografij nas premerja visokorasel nizozemski gospod Hans Van Der Broek. Z druge nas gleda, po fotografiji sodeč, brhka komentarka srbskega časopisa Duge.

Način, kako ta dva gledata na Slovenijo, kako Srbinja o njej piše in Van Der Broek o njej poroča politikom Evropske skupnosti, ta način je okvir naše podobe pred svetom.

Kot neotesan »slovenački Janec« bom dami vzel prednost. Z gospodom Van Der Broekom, z njegovim visokim pogledom, se bom namreč tukaj ukvarjal pred motrenjem ljubke Srbinje. Vendar se vedno pod njenim pogledom, kajti ne morem je pozabiti.

Nizozemski gospod, ki vodi evropsko komisijo, je videti strog in porogljiv. Neokusno bi bilo o njem misliti, da je ležeren in ne opazi, kako mu očala znova in znova zdrknejo čez polovico nosu. Način, kako g. Broek nosi očala, razkriva njegov značaj. Tako, preko očal, lahko še bolj zviška gleda na balkanske slovenske razmere. Razen tega osebnostnega razpoloženja, značilnega za

NEŽNI POGLEDI

zvzvišena Nizozemca, pa je mogoče v njegovi diplomatski prtljagi prepoznati še nekaj. Vrednostno merilo za naše kraje, ki ga nosi s seboj, je dobil, tako bi človek sodil, od ženskega dela svojega družinskega kroga. Najbrž od svoje tašče. Recimo, da se je Van Der Broekovi tašči primerilo tole: nekoč, ko je bila njena hčerka, poznejša soproga visokega uradnika Broeka še majhna, po marci-panovih kolačih dišeča deklica, je gospa tašča na nekem javnem nizozemskem prevoznem sredstvu naletela na kisljo dišečega moškega, ki je frimlil po tleh ogorek, nakar je k vsemu odvil še sendvič in papir prav tako malomarno ovrgel. Gospa je pozneje ugotovila, da je bil ta moški Jugoslovan. In za zdrsnjenimi očali gosпода Broeka je mogoče slutiti taščno neposredno doživeto informacijo o krajih, v katere odhaja njen zet.

Pomislite zdaj, da se nesrečni Broek potopi svoji tašči, rekoč, da v resnici ne ve, ali ti Slovenci sodijo v Jugoslavijo ali pa ne. Tašča je praktična ženska. Priporoči mu, naj svojim podrejenim opazovalcem naroči, naj več pozornosti namenijo slovenskemu okolju. Naj mu poročajo, kam Slovenci mečejo odpadke. Saj so nenehno na terenu, kjer jim razkazujejo izpraznjene postojanke teritorialcev.

Imajo pa kaj videti, ti gospodje! Drek okrog položajev pogumnih slovenskih soldatov močno deževje zadnjih dni sicer izpira, ostajajo pa vse druge naplavinne (ne)vojaške nemarnosti. Prekmurski republiški poslanec g. Halb bo morebiti na naslednjem zasedanju slovenske skupščine predlagal, naj bi zeleni skupaj z mladino to počistili — kakor je predlagal, naj na zeleno prebarvajo španske jezdece. Morebiti.

Čisto gotovo pa bo gospa tašča zeta vedela poučiti, na podlagi zadevnih informacij, kam sodi Slovenija s svojo zmagovito vojsko vred.

Gospod Broek nas bo čez zdrsnjena očala videl še bolj tam, kjer mi ne bi hoteli biti. Pa smo. Toda od tam nas gleda drug pogled. V silnem srbskem jeziku z mičnimi očmi Dugine komentatorke. Srbski jezik je v resnici velik: tisti »bude bilo« s katerim Magličan(i) obljublja(jo) da bo(do) Šalovčanom rezal(i) vratove, je mogoče razumeti kot futur II — česar slovenščina nima. V tem silnem jeziku gracilna Dugina komentatorka obžaluje, da nas JNA ni bolj zmlela! — Mi smo točno v sečišču teh dveh pogledov.

Kamorkoli se ozreš, kogarkoli povprašaš po delu, poslovanju, gospodarstvu, povsod ista slika. Tako gospodarstvo kot negospodarstvo je povsem na tleh, dotolčeno tako, da res ni videti izhoda. Ostaja le upanje, da bo za slabim prišlo dobro, pa še to pravijo le nepoboljšljivi optimisti. Razmere so mračne, saj ni videti poti, kako bi se izotali iz kolesja, ki je pripeljalo do dna. Če smo pred vojno še čutili težnje po vzponu, danes večina samo še čaka, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Pred vojno smo imeli »paradnega konja«, na katerega smo stavili, to je turizem, tudi zdraviliški. Pa se je zasukalo čez noč. Veliko so si obetali in smelo gledali na prihajajočo turistično sezono, imeli so počitniške prijave, vendar jim je vojna prizadela hud udarec. Turisti so odšli, odjave so se vrstile in potem, ko so mislili da je najhujše za njimi in da se je voz le ustavil, pa čeprav le meter pred prepadom, je naravna zdravilišča zadela še udarec, ki ga niso pričakovali. Republiška uprava za zdravstvo in socialno varstvo jim je poslala dopis o nižjih cenah zdravstvenih oziroma zdraviliških storitev ter sklepe, da nižje cene veljajo od januarja letos, kar pomeni, da bodo morali opraviti poračun za že opravljene in plačane storitve tudi za nazaj. Ali bodo plačali razliko ali pa bodo določen čas delali zastoj, da bi tako »poravnali« svoj dolg do zdravstvene uprave?

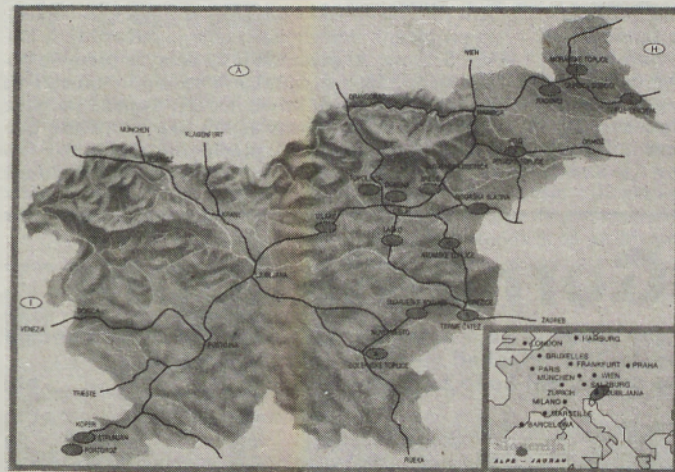
Že do sedaj so zdravilišča imela določeno ceno storitev, ki se ni spreminjala devet mesecev, sedaj pa so jo torej še znižali, za zdravstvene storitve od 30 do 35 odstotkov in 23 odstotkov za hotelski del storitev. S tem ukrepom ali dodatnim udarcem so naravna zdravilišča dokončno pristala na robu propada, prizadel pa jih je pač v toliknem deležu, kolikor so pobodbeno sodelovali z zdravstveno skupnostjo (sedaj upravo za zdravstvo). Nekatera so imela večji delež bolnikov ali gostov z napotnicami, druga manj in so se bolj razvijala v turistično smer, čeprav so vse te dejavnosti pač med seboj povezane.

Kakšen stol za naravna zdravilišča?

Načelno, s strani republiške uprave za zdravstvo, nič drugačen kot za zdravstvene zavode, za vse pa je v sedanjem času stol, na katerem lahko sedijo, zelo majhni. Cene zdravstvenih storitev republiška uprava namreč ni znižala le zdraviliščem, ampak tudi zdravstvenim zavodom. Čeprav je zdraviliško zdravljenje del zdravstvenega varstva, so upravni organi, ko so zaradi pomanjkanja denarja začeli srejemati omejevalne, varčevalne ukrepe, vedno najprej »udarili« po zdraviliškem zdravljenju. Določili so pač določeno kvoto denarja in ko se je denar potrošil, ni bilo več napotitev na zdraviliško zdravljenje.

Republiška uprava za zdravstveno varstvo je tako kot z ostalimi zdravstvenimi institucijami tudi z zdravilišči sklepala pogodbe o obsegu dela, ki naj bi ga opravljale za bolnike z napotnicami, ter o ceni točke (posamezne storitve in dela so namreč vrednotena z določenim številom točk). Vendar za to leto pogodbe še niso bile sklenjene z nikomer, ampak so delali v istem obsegu in po starih cenah. V aprilu pa so potem v republiškem centru izdelali tako imenovano aprilsko izhodišča za poslovanje v letošnjem letu. V njih so vsa dela in naloge tako v zdravstvenih zavodih kot zdraviliščih preračunali na enoto enostavnega dela, ali kar na skupni imenovalec. Torej so s tem enako obravnavali zaposlene zdravstvene delavce v zdraviliščih kot v zavodih, vendar pa je v izhodiščih še zapisano, da se mora obsega dela v zdraviliščih v primerjavi z lanskim letom zmanjšati za pet odstotkov. To pa pomeni: če

je manj storitev, mora biti tudi manj zaposlenih. Ti in pa drugi dejavniki, ki vplivajo na izračun cene zdravstvene storitve, so dali cene, ki so bile relativno nižje od lanskih, vendar številčno višje kot do sedaj. Nove cene so zdraviliščem poslali prvega julija, vendar so že po tedni dni dobili novo sporočilo, v katerem so cene iz prvega sporočila preklicali in jim izračunali nove, celo nižje od že priznanih cen. Vse izhodiščne cene so namreč ponovno preračunali tako, da so jih uokvirili v deset milijard, kolikor so v

Slovenska naravna zdravilišča

finančnem ministru odinili za zdravstvo, pa čeprav je prvotno zanj bilo načrtovano več in se je po izračunih za zdravstvo tudi zbralo. Vendar, ker imamo integralni republiški proračun, zdravstvo svojega sklada ne more imeti.

V zdraviliščih torej, prav tako kot v zdravstvenih zavodih, ugotavljajo, da osnovni vzrok za znižanje cen ni v nepravilnem vrednotenju njihovih dela, ampak omejevanje proračunskih sredstev za zdravstvo.

Tako so torej nastale cene, ki naravna zdravilišča ob že tako izglubljeno letni turistični sezoni še bolj potiskajo na rob propada. Naj k že zapisanemu dodamo še stavek ali dva komentarja. Organizacija in delovanje zdravstva še vedno temelji na planskem sistemu, ki pa ne pozna ne trženja, konkurence, ne nagrajevanja po kakovosti dela. »Načrt«, ki smo mu v gospodarstvu in načelno v družbi že dali slovo, pa še vedno sestavljajo v republiškem zdravstvenem centru, in sicer tako, da se uokvirijo v maso denarja, ki se namenja zdravstvu. V takem planskem sistemu, kjer so pomembne le številke, nima in ne more imeti posebnega mesta niti naravni dejavnik, katerega zdravilnost poudarjajo v zdraviliščih in kar dokazuje stroka.

Ambulantno zdraviliško zdravljenje, ki menda to ni

Po pameti bi lahko rekli, da imamo Pomurci veliko srečo, da je narava na tem majhnem prostoru bogata z izviri termalne in mineralne vode in da so se razvila kar tri naravna zdravilišča. Tuji razvoj zdravstva v Pomurju se je v preteklih letih delno organiziral tako, da je vključil storitve, ki so jih že razvijali v zdraviliščih. Gre predvsem za storitve fizikalne terapije, pri katerih so v zdraviliščih uporabljali tudi naravni dejavniki in jih zato v zdravstvenih domovih niso opravljali. Vendar administrativni predalčki terjajo svoje in pravijo,

da ambulantnega zdraviliškega zdravljenja ni. Zaradi tega so bolniki z vseh koncev Pomurja nekaj časa morali uporabljati le storitve fizikalne terapije v bolnišnici v Rakičanu, pa čeprav so bližje domu imeli zdravilišče in so na terapijo morali čakati kar nekaj tednov. To administrativno ravnanje, nelogičnost za človeka in bolnika, je potem lani le uspešno preseči z dogovorom z zdravilišči. Tako bolniki iz radgonske in ljutomerske občine lahko uporabljajo fizikalne storitve v zdravilišču Radenci, iz lendavske v zdravilišču v Lendavi ter iz soboške v bolnišnici v Rakičanu. Pomurska enota republiške uprave za zdravstvo pa se z Moravskimi Toplicami še dogovarja o fizikalnem zdravljenju velikih sklepov in hrbtnice. Kljub tem dogovorom, ki jih je soboška enota skle-

»Zaradi tega delamo z zmanjšanimi močmi ali le tretjinsko. Od deset zdravnikov delajo le trije ali štirje na dan, ostali pa so na dopustih, prav tako tudi drugo zdravstveno osebje. Ko jim bo dopust pretekel in če se razmere ne bodo izboljšale, bomo tudi mi morali začeti s tako imenovanim čakanjem na delo.

Pri naši rehabilitaciji smo človeka vedno obravnavali celovito, po strokovni plati smo dali optimum, sedaj pa bomo pripravili nove programe rehabilitacije, v katerih se bomo pač omejili na tisto minimalno, kar je še združljivo s stroko.

V teh petindvajsetih letih razvoja smo v strokovnost vložili veliko dela, truda, volje, študija in tudi denarja. Uveljavili smo se, tudi s strokovnimi članki in raziskavami, in če se bomo morali po teh ukrepih kadrovske osiromašiti, bo osiromašeno zdraviliško zdravljenje v vsej svoji biti. S tem je vprašljiva tudi visoka strokovnost, strokovno napredovanje.

Prve posledice ukrepa se bodo poznale takoj, ker bo prizadet bolnik in se bo moral zmanjšati število zaposlenih v zdraviliščih. Dolgoročno pa to pomeni, da bomo po ureditvi razmer štartali z določenim minusom.

Menim, da zdravilišče ne bo nehalo obstajati, Slovenija si tega niti ne more privoščiti, vendar pa ima ta ukrep v tem času za nas rušilne posledice.

Potrudili se bomo in naredili vse, da v hišo dobimo goste, samplačnike. Tudi naše storitve bomo ponudili v paketu, naredili vse, kar bo v naši moči, da tudi v prihodnje naših pacientov le ne bomo pustili na cedilu.

V zdravilišču Moravske Toplice bi v tem letu po prvih izračunih za bolnike z napotnicami lahko opravili storitve v vrednosti 7 milijonov 216 tisoč dinarjev, vendar pa sedaj, zaradi 35-odstotnega znižanja vrednosti točke, lahko računajo le na 5 milijonov in 369 tisoč dinarjev. Razlike ali njihovega primanjkljaja v dohodku bo tako za milijon 846 tisoč dinarjev. Sicer pa, kot je povedal direktor Moravskih Toplic Dušan Bencik, je njihov zdraviliški del premalo izkoriščen, v njem pa je zaposlenih 36 zdravstvenih delavcev. Ustvarja le desetino prihodka zdravilišča. V juniju je bil njihov skupni prihodek 12 milijonov 430 tisoč dinarjev, od tega pa je zdravstvo ustvarilo milijon 287 tisoč dinarjev (447 tisoč dinarjev je bilo plačil zdravstvenih storitev z napotnicami). Tudi pri njih je »čiste-

Hudi dnevi pomurskih zdravilišč

Za zdravilišče v Radencih, ki predstavlja center za rehabilitacijo bolnikov z boleznimi srca in ožilja v Sloveniji, znižanje cen storitev ter zahtevani poračun za nazaj pomeni manjši dohodek, za prvo polletje 3,8 in za drugo 4,5 milijona dinarjev. V strukturi nočitev je namreč bolnikov ali gostov z napotnicami od 20 do 25 odstotkov (ta se je ob varčevalnih ukrepih v zdravstvenem varstvu vsako leto nižal), v am-

Foto: Nataša Juhnov

bulantnem zdraviliškem zdravljenju pa je delež teh storitev okoli 40 odstotkov, saj precej bolnikov iz Pomurja prihaja v Radence le na ambulantno zdravljenje. Kot je povedal direktor zdravilišča Jože Duh, v zdravilišču ugotavljajo, da za tako ceno ne morejo več delati. Zato so pripravili tri možne ukrepe, o katerih se bodo še odločali. Prvi ukrep je, da bolnikov z napotnicami ne bi več sprejemali, drugi, da bi opravljali storitve le v obsegu plačanega, tretja možnost pa, da bi razliko v ceni plačal bolnik sam.

V Radencih so že ustavili sprejemanje gostov, bolnikov z napotnicami, oziroma sprejemajo le tiste, ki prihajajo iz bolnišnice na tako imenovano nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja.

Znižanje cen je po besedah še fa zdravnikov dr. Slavka Kramarica za radensko zdravilišče kot udarec z macolo.

Lendava v poračunavanje storitev, ki so jih že opravili, po nižjih cenah ne nameravajo pristati, je povedal direktor Albert Giugliotti, saj se tu to zdi povsem ne-logično. Preko skupnosti naravnih zdravilišč pa bi se vendar seveda li, da do tega ne bo prišlo, saj bi njihov dohodek že zaradi znižanja cen v drugem polletju manjšal za 737 tisoč 689 dinarjev. Kljub temu pa so v teh križničnih časih veseli vsakega gosta, nikogar ne odklanjajo, niti bolnika z napotnico. Po besedah direktorja zdravilišča pa bi se vendar seveda morali oglasiti tudi porabniki zdravstvenih storitev, saj bodo na koncu še najbolj prizadeti prav oni, saj nepopolna rehabilitacija pušča posledice na zdravju.

»Mimo sistema zdravstva pa tudi ne moremo iti, kakršni so že bo. Pričakujemo pa, da bomo z uveljavitvijo zasebne prakse lahko enakovredno nastopali na tržišču z javnimi zavodi. Vendar bo morala tržna logika s teptenjo pakovosti storitev. In tu ne moremo imeti prednost, predvsem zaradi uporabe naravnega dejavnika.«

Prav zato bodo šli v akcijo seznanjanja zdravnikov in zdravstvenih delavcev o prednostih zdraviliškega zdravljenja. Računajo pa tudi na to, da bodo zdravstvene storitve lahko prodali, saj bo rehabilitacija v naravnih zdraviliščih pridobila v pomenu, dogovarjali se bodo tudi z zavarovalnicami, tudi v tujini. Pričakujejo pa tudi, da bodo podjetja večji poudarek dajala preventivnemu zdravljenju njihovih delavcev, kar tujina ne zelo dobro pozna. Preventivni programe, ki jih pripravljajo v zdravilišču, nekatera podjetja že uporabljajo.

Vse za preživetje

Pomurska in slovenska naravna zdravilišča, združena v skupnost, se bodo borila za preživetje. In če jih z nižjimi cenami točke republiška uprava za zdravstvo, potem pač ostane možnost, da kaj več prispeva bolnik sam. Skupnost slovenskih naravnih zdravilišč je namreč slovenski vladi že poslala pobudo za imenovanje plačila soudeleže bolnikov za zdravljenje v zdravilišču. Bolnik naj bi poleg 50 odstotka cene hotelskega dela zdravljenja oziroma cene oskrbnega dneva doplačal še nastalo razliko med prizanimi cenami in plačilom zdravstvene uprave. Odgovora na to pobudo še niso dobili.

Kaj pa bolnik?

Čeprav je sestavek bil name njen naravnim zdraviliščem in posledicam, ki jih bo sklep o znižanju cen njihovih storitev prinesel za sabo pa se kot nezmožni ali kot rdeča nit vseskozi vsi spoznanje, da pa bo pri vsem še najbolj prizadet bolnik. Bolnik rabi zdravstvenih storitev, izhodiščih se mora obsegu zdravstvenih storitev zmanjšati za pet odstotkov, kar pomeni, da se bo zmanjšalo tudi število napotitev za zdravilišča.

In ker zdravilišča pripravljajo prečesane programe zdravljenja, da bi se z obsegom storitev približali ceni, ki je priznana in kolikor tudi dobijo plačano, bodo bolniki dobili manj storitev kot prej.

Zdravilišča imajo svoje skuge no telo, ki se zavzema za njihove pravice. Kdo pa se bo zavzel za pravice bolnikov? Tudi po novem zdravstveni zakonodaj naj bi je še bolj krčili, ker da so prejšnje in družba vsega ne more plačati. Res jih je treba pretresti, tudi zati, vendar ostaja vprašanje, ali katerem koncu in kdo je tisti, ki bo povedal, kje in za koliko, ki pri tem res mora imeti besedo ne republiška uprava za zdravstvo, ampak konodajalec in stroka, ki je blizu upravljanju v zdravstvu? Ali imajo pri tem pretresanju pravic kakšno besedo tudi bolniki?

Nejasno je tudi, do katere mere, praga, bodo kot družba dopustili, da zdravje in zdravljenje postane odvisno od premoženja posameznika ali od tega, koliko si bo lahko kupil, plačal. In ali se je res prav zdraviliškemu zdravljenju potrebno najprej odpraviti dati?

Majda Horvat

CESTNI RAZBOJNIKI IN TRGOVCI Z NOVCI

Za polovico manjša prodaja soboškega Agromerkurja in Mesne industrije Pomurka v republike južno od Kolpe ima dva glavna vzroka. Prvi, najnevarnejši, a ne najpomembnejši, so oboroženi cestni razbojniki, ki prežijo na tovorna vozila s slovenskimi oznakami in ustrahujejo voznike; drugi, zapletenejši, pa je plačilna nedisciplina in transfer denarja, zaradi katerega podjetji zavestno omejujejo prodajo in izbirata trgovce z novci.

Pred dvema letoma je srbsko tržišče »pospravilo« petino Agromerkurjeve piščančje proizvodnje. Z rastočo politizacijo gospodarstva se je ta odstotek hitro zmanjševal, tako da znaša v šestih mesecih letošnjega leta le še dobrih 6 odstotkov. Delež prodaje v ostalih republikah se ni bistveno zmanjšal: za Slovenijo, kjer prodajo potovico svoje proizvodnje, je Makedonija (17,7 %), BiH (12,6 %) in Hrvatska (12,2 %).

Fizični obseg prodaje v letošnjih prvih šestih mesecih ne zaostaja za lanskoletnim, vendar temu ne sledijo finančni rezultati.

Podobno je tudi s prodajo izdelkov Mesne industrije. V dneh najbolj cvetočega blagovnega pretoka je prodaja v druge republike znašala tudi šestdeset odstotkov proizvodnje, danes samo 40. Obsega proizvodnje zaenkrat še niso zmanjšali, izpad prodaje so delno nadoknadili v Sloveniji, poskušajo pa tudi z večjim izvozom. Tega pa ne bo moč povečati v Agromerkurju, dokler bo njihova cena za tono piščančjega mesa od 1350 do 1400 dolarjev, cena na svetovnem trgu pa 1100 dolarjev. Pomembnosti jugoslovanskega tržišča se tako zavedajo v obeh podjetjih, zato poskušajo svoje obveznosti do zanesljivih kupcev tudi izpolniti. V Agromerkurju so zaradi izredno velike nevarnosti uknili samo eno dobavo, in sicer v Vukovar, kamor so v mirnem času tedensko dovažali zamrznjeno piščančje meso. V Bosno in na Hrvatsko vozijo s svojimi vozili, medtem ko za pot v Makedonijo uporabljajo »nevtralnega« prevoznika.

Varne poti na jug in alterna ivne prevoze iščejo tudi v Mesni industriji. Vozilo, ki jim ga je zaplenilo prevoznico podjetje iz Pirota so že dobili nazaj, varno, samo po nekoliko daljši poti čez Madžarsko sta se vrnila tudi šoferja odveztega hladilnika.

»Razporejenost med šoferji je dobro,« pravi Mirko Horvat, vodja transporta. »Do sedaj so odklonili samo eno pot, in sicer v Bosansko Krupo. Sicer pa redno, večkrat na teden vozimo v Split preko Reke, pa tudi do ostalih območij poskušamo izbrati varnejše poti.«

Za več kot polovico pa se je zmanjšal promet zasebnemu avto-prevozniku, lastniku podjetja Murska trans Branku Cipotu.

»Obseg dela se je znatno zmanjšal,« pravi prizadeti Branko Cipot, »med vojno zaradi blokad v Sloveniji, sedaj pa zaradi manjšega obsega blagovnega prometa in cestnih blokad ter nevarnosti. Pogodbene obveznosti do podjetij redno izpolnjujemo z lastnimi prevozi, pri čemer izbiramo varne poti in ne silimo v nevarnost, ali pa z blagom naložimo tovornjake, ki bi se sicer na jug vračali prazni.«

Obe podjetji in zasebnik skušajo narediti vse, da se blagovne poti ne bi pretrgale. Vsaj malo poguma in zavesti šoferjev tovornjakov pa bi morali imeti tudi tisti, ki so odgovorni za razbojništva na cestah in v gospodarstvu. Če se prva lahko odpravijo hitro, s pametnim dogovorom in razumnim ravnanjem, pa bodo drugi odgovorni za dolgoročne posledice, ki ne bodo prizanesle na severu in na jugu.

Renata Ficko

V nevarnosti tovor, vozilo in šofer

Največje pomursko prevozno podjetje AR TRANS je od 1. junija v stečajnem postopku. Zaradi sedanjih razmer v prevoznici dejavnosti so tega pravzaprav veseli — tako vodilni kot šoferji. Slednji si namreč prav nič ne želijo voziti blaga ali pa se odpraviti ponj nižje od Zagreba; vsi šoferji delajo pogodbeno, torej, ko jih potrebujejo, jih pokličejo, če ne, pa so doma.

Negotovost in strah je povečal zadnji primer, ko so dva šoferja Avtoradgone v neki gostilni v Banja Luki pretepli. Šoferji iz Transporta Čakovec so pripravljene voziti z njihovimi vozili v Split in drugam. 1. junija so tudi uknili poslovalnice v drugih re-

publikah, in sicer v Sarajevu, Splitu in Zadru. Beograjska poslovalnica (na veliko presenečenje) še deluje v njihovo korist, saj jim je z dolgoletno sodelavko uspelo dogovoriti o najemnem razmerju. AR TRANSU je že pred začetkom vojne v Sloveniji, ko je bil ustavljen in otežen ves tovarni promet, uspelo zvišati prevozne cene. Proti pričakovanjem so se večji poslovni partnerji (največ jih je iz Pomurja) strinjali z zvišanjem cen. Do 15. avgusta bodo dohčili vse potrebno za odprodajo (tudi na »leasing«) večjega števila manjših vozil, kupili ali najeli pa jih bodo lahko v prvi vrsti bivši sodelavci.

Prevozno podjetje, katerega vozila imajo še vedno na vratih tovornjakov in ceradah zapisano AVTORADGONA, je moralo rešiti še eno težavo — s Petrolom. Ker so jim v minulih mesecih blokirali zira račun, Petrol ni dobil nakazanega zneska za natočeno gorivo. Ker so bili zaradi reorganizacij Avtoradgone že dvakrat oškodovani, niso želeli iti na led še tretjič. Šoferji na Petrolovih črpalkah niso več dobili goriva. Vendar pa so v AR TRANSU s tako rešitvijo kar zadovoljni: večino goriva natočijo v tovornjake v drugih republikah, kjer je liter cenejši za dinar in pol. S tem pa je oškodovan tudi Petrol, saj tokrat plačujejo vse z gotovino. Samo junija so za gorivo porabili 3,5 milijona dinarjev.

Čeprav so splošne razmere, v katerih morajo delati šoferji (kolikor jih je pač ostalo v službi, ti pa so v glavnem »dolgoprogaši«), zelo neugodne, pa so s sedanjim načinom dela in plačila bolj zadovoljni kot pred meseci, ko so zaradi pomanjkanja denarja ter neplačevanja dnevnic in stroškov cestnine še štrajkali. Plača je tokrat boljša, za spremembo pa dobivajo celo predplačila, da ne bi trošili svojega denarja.

Bernarda B. Peček

TOVORNJAKI SREDI STRELOV IN ZAPOR

Če bi kogarkoli vprašali, kdo je v teh dneh najbolj pogumen in pripravljen tvegati (pri nas), bi vam večina odgovorila: šoferji tovornjakov. Blago je naročeno, mogoče celo plačano. Potrebno ga je peljati v Zadar, Split, Osijek, Petrinje... »Boš prevzel ti? Praverli smo, vse je v redu, lahko pelješ tu...«, ali pa po drugi strani cesti. Kdaj boš šel, da bomo še prej telefonirali dol?« Nekako tako potekajo pogovori vsako dopoldne v poslovnih prostorih Avtoradgone. Največje pomursko prevozno podjetje je v stečaju, vendar opravljajo vsa naročila nemoteno — šoferji, kolikor jih je ostalo, delajo pogodbeno.

bombardiranja oddajnikov. In kdaj mu je bilo najtežje?

»Pred štirinajstimi dnevi sem ležal v jarku pred Zadrom. Videli nismo ničesar, le slišali smo grozno streljanje in krik: U pomoč, u pomoč! Skozi vinograde sta čez čas peljala dva rešilca. Takrat je umrl tisti mladi policaj, tri pa so ranili. Tudi v Splitu je v soboto zjutraj pokalo.«

V jarku pred Zadrom

»Prej smo se peljali v Split kot gospodje, zdaj pa nič več. Vozimo se po slabši cesti z več ovinkov. Jaz rajši peljem čez Banja Lu-

Milan Fridau ima v kabini vedno pripravljeno debelo železno palico — odkar so pretepli kolega v Banja Luki, ne zaupa nikomur.

ko, ker mi ta cesta bolj »leži« kot druge. Ja, ko smo se lahko še vozili preko Plitvice, je bilo v redu,« je pripovedoval Milan Fridau, ki je že 19 let šofer. Zaradi stečaja prevoznega podjetja Avtoradgone vozi zadnja dva meseca pogodbeno.

Pričakali smo ga na Meleh, kjer so parkirani tovornjaki in kjer šoferji izvejo, kam bodo naslednjega dne peljali. Milan je minulo noč pripeljal iz Splita, njegov naslednji potni nalog je že izpolnjen, na njem pa je zapisano — Petrinje. Zaradi zastrašujočih radijskih vesti niti nimamo prave predstave, kako je voziti se skozi »nevarne« kraje. Milan odgovarja: »Kar hoče kdo videti, mu pokažem. Naprej se pa nimam kaj pogovarjati z njimi. Zafkravati koga res nima smisla, čeprav sem tudi sam doživel razne nevljudnosti.« Milan pravi, da se ne boji nevarnosti na poti, saj ni tak človek, da bi izzival: je pa pred dnevi vendarle položil železno palico blizu k sebi, tako da mu je bila v kabini v dosegu roke. To je tudi njegovo edino orožje.

»Ker so v petek ponoči dva naša šoferja v neki gostilni v Banja Luki pretepli, sem imel vso noč to železno palico lepo ob sebi. Mislim sem si: če se bo kdo postavil pred mano, da ga ne bom mogel prehiteti, bo on mene ali pa jaz njega. Samo dve možnosti sta!«

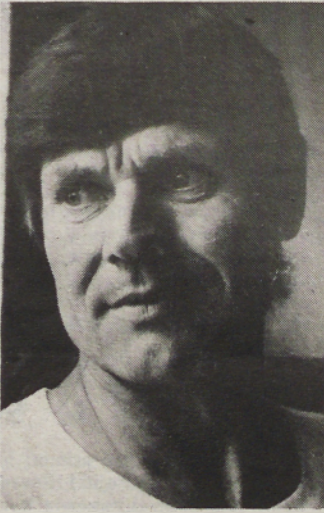
Šoferje tovornjakov ustavlja uniformirani ljudje, vendar še sami težko prepoznajo, ali so to »mupovci« ali »martičevci«. Brez kape jih namreč le težko razlikuješ. Kakor hitro pa vidijo na cestah tudi oboroženi civiliste, vedo, da se po tej poti ne bodo več dolgo vozili.

»Sami policaji in oboroženi civilisti so na cestah, tako da imaš nekakšen nori občutek... ne veš, kdaj bo kdo streljal,« je še dodal sogovornik.

Milana in druge šoferje najbolj moti, da nimajo dobrih radijskih zvez — ne le, da morajo imeti v avtih svoje radijske sprejemnike, ampak je tudi signal iz Slovenije zelo slab — kar je posledica,

Osijek je vreli kotel

Lesjakovi šoferji so pogodbeni šoferji Radenske — oče in sin sta med najbolj zanesljivimi, vedno na poti. Eno noč in en dan je na poti oče, naslednji večer (ko se oče vrne) pa se z istim vozilom odpravi na pot sin. Po 18. juliju sta začela voziti izdelke Radenske v Osijek. Z zahodne strani je še mogoče priti v to hrvaško-srbsko mesto, z vseh drugih strani pa je tako vstop kot izhod nemogoč.

Franc Lesjak se je pred dobre pol ure vrnil iz Osijeka. Na cestah je čedalje več uniformiranih ljudi in »španskih jezdecev«.

Franc Lesjak iz Radence je 17 let vozi kot zasebnik. Tovornjak je njegova last, zato se toliko bolj boji, da ne bi naletel na kakšne mine ali oborožene prenapeteže. Zavarovalnica v takih primerih ne pomaga. Ker je most v Ormožu

Erik Jelen se je vrnil iz Zadra. Boji se, da bo pot do Dalmacije kmalu zaprta.

poškodovan, se morata s sinom odpraviti iz Radence proti Lendavi, nato naprej v Mursko Središče, Čakovec, Koprivnico, Džordževac in Virovitico (tu prespita), zjutraj pa nadaljujeta pot skozi Podravsko Slatino in Dolnji Miholjac do Osijeka. Cesta je normalno prevozna, le da na njej vse polno policije in hrvaške narodne garde, ki stražita pomembnejše objekte.

»V začetku so me ustavljali, zdaj pa mi le zamahnejo. Kaže, da že poznajo tovornjak, saj ga vidijo vsako noč ob približno istem času,« je povedal Franc, ki se je tega večera vrnil iz Osijeka. In njegovo najbolj neprijetno doživetje?

»V soboto ponoči sem se odločil, da bom prespal na parkirišču pred gostilno, nekaj kilometrov pred Virovitico. Ta gostilna je bila včasih odprta tudi do polnoči, sedaj pa nič več. Poleg mojega so bili parkirani še trije tovornjaki z različnimi registracijami. Ura je bila približno pol petih zjutraj, ko je mimo pripeljal osebni avtomobil, iz katerega so streljali v zrak s polavtomatskimi puškami. Bili so kratki rafali. Nisem videl, kdo je bil, niti kakšen avto so vozili, saj si nisem upal pogledati ven iz kabine. Vsi smo se hitro prebudili in pognali naša vozila. Bilje je prespali v Virovitici, tam je vsaj malo bolj varno, saj je veliko uniformiranih ljudi.«

Franc Lesjak je zelo dobro pozna ljudi v pokrajini, ki je te dni podobna sodu smodnika. Pogovarja se s srbskimi in hrvaškimi prebivalci; eni obojajo druge, vendar sam čedalje bolj verjame, da so Srbi večji »podžigovalci« tega eksplozivna.

»Ko se stemni, na cestah ni ljudi. Ljudje se bojijo, bojijo se drug drugega. So primeri, ko so se sosedje zelo dobro razumeli, pili skupaj kavo, nato pa je naslednjega dne eden od sosedov šel v četniško gardo. V Osijeku se zdaj vsako noč kaj zgodi — enkrat eksplodira srbski »kafič«, drugič hrvaška trgovina. Skrbi me, kako bo z Virovitico, saj sem opazil ob cestah ogromno število »španskih jezdecev«. Če se namreč zapre pot skozi Virovitico, se zapre marsikatera pot v druge kraje,« je povedal Lesjak.

Kaznujejo »mupovci« in »martičevci«

Erik Jelen se je tega dne vrnil iz Zadra. Jezil se je, ker so ga »mupovci« spet kaznovali. Uspelo mu je, da jih je pregovoril, da so mu kazen znižali s 500 na 150 dinarjev. Sicer pa kaznujejo vsi policaji, tako »mupovci« kot »martičevci«, le da slednji ne dajo nobene kaze potrdila.

»Prej sem večkrat vozil tudi v Gradačac, Obrovac, Titovo Korenico in druge nevarne kraje. Zdaj tam ni mogoče več voziti, zato moram preko Delnice, Karlovca in Paklenice, kar pomeni štiri ure vožnje več in več ovinkov na cesti,« pravi Erik Jelen.

Erik Jelen se je vrnil iz Zadra. Boji se, da bo pot do Dalmacije kmalu zaprta.

Prepričan pa je tudi, da se bo krog »nedostopnih« krajev še bolj razširil. Še nekaj dni, pa ne bo mogoče priti niti v te kraje, kamor sedaj še vozijo.

»Kmalu bo Dalmacija odrezana od nas,« je pritrldilo kar nekaj šoferjev.

Pobrali so avtobusne tablice

Po tem, kar sta doživela Ernest Lehner in njegov kolega, so se v Avtobusnem prometu Murska

Sobota odločili, da njihovih šoferjev in vozil ne bodo več izpostavljali nevarnosti. Sovraštvo in brezurnje srbskih policajev in oboroženih civilistov je preveliko, da bi si lahko še dovolili prevažanje delavcev albanske narodnosti z Dunaja do Prizrena. Zaradi pogostega ustavljanja in kaznovanja (seveda brez pravega vzroka) se jim ta dolga pot ne izplača tako močno, da bi tvegali življenja ljudi.

Ernest Lehner iz Murske Sobotne že sedem let vozi avtobuse AP Murska Sobota. Zadnje leto vozi predvsem turistični avtobus na daljših progah v Španijo, Italijo, Nemčijo, Turčijo in na Madžarsko.

»Ko smo predlani vozili v Turčijo, smo razmišljali, kako je ta pot

Ernest Lehner je z avtobusom peljal delavce z Dunaja do Prizrena, vendar so mu v Podujevu pobrali tablice.

nevarna, pa je šlo vse mirno. Ko smo se zdaj vozili preko Hrvaške in Srbije, so vsakih nekaj kilometrov stali uniformirani vojaki, pred Slavonskim Brodom nas je pregledala hrvaška policija,« je pripovedoval Lehner.

Avtobusni šoferji so se s strahom odpravljali na dolgo pot, čeprav so bili vajeni še daljših poti — vendar so eno kilometri, drugi pa negotovost in nevarnost oboroženih spopadov. Vsaka vožnja je pravzaprav tveganje. S Slednjem, ki je bil že večkrat na tej poti, sta se odpravila proti Dunaju v petek, 12. julija, ob pol osmih. Ob 18. uri so krenili z Dunaja proti Šentiju, nato pa naprej proti Zagrebu, Beogradu, Nišu in Kruševcu. V Podujevu, kakšnih 10 kilometrov pred Prištino, so ustavili.

»Bila sta dva kriminalista v civilu, rekla sta, da sta inšpektorja in štiri policaji z brzostrelkami. Zahtevali so vse papirje in dovoljenja. To je bilo v redu. Nato pa so zahtevali, naj z avtobusa snamemo tablice. Vprašal sem, zakaj morava to storiti. »Če sem rekel, da vzemi, potem vzemi, se je zadržal eden in repetiral s puško. Ker sva nasprotovala, je pristopil še drugi policaj in podržal puško proti nama. Morala sva to narediti. To se je zgodilo v soboto ob 9.15, tablice pa sva dobila nazaj šele v ponedeljek ob 10. uri, torej prepozno, da bi lahko peljala delavce nazaj na Dunaj, kamor smo se bili dogovorili. Morali so si poskusi drugi prevoz. Podobno so doživeli šoferji Slavnikova Koperja, slabše pa varaždinska šoferja. Pred dobrim tednom so ju v njihovi hotelski sobi pretepli policaji. Povedali so kar gor v sobo,« je pripovedoval Lehner.

Govoril nam je tudi o nerazumnem sovraštvu med Srbi in Albanci; eni imajo (ali si lastijo) vse pravice, drugi nimajo nobenih pravic, niti dela. Zato so delavci, ki pridejo vsak teden iz Avstrije in se že naslednjega dne vračajo, za ohranjanje albanskega življa zelo pomembni. Ti ne skrbijo le za svoje ožje sorodnike, ampak tudi za vse sosede in znance. Albanci ne kupi srbskega krava ali mleka, ne prestopi praga srbske trgovine ali gostine. Velja tudi nasprotno.

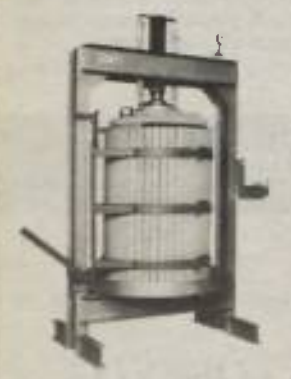
Po razglasitvi samostojnosti so Slovenci za Srbe TUJCI; temu ustrežno plačajo višino kazni in ceno hotelskih storitve.

»Vi ste inostranec, vi plačate duplo, mi je dejala recepcionarka v hotelu, ko je videla najini osebni izkaznici. Svoje je dodal še možiček v bližini: vi ste mi prejšnji teden ubili sina, za to mi bosta plačali. Eno noč sva upala prispati tam, drugo noč pa sva prespala pri nekih Albancih doma,« je še povedal Ernest Lehner.

Bernarda B. Peček

KRAČUN

Varaždinska 65, 42305 Nedelice

Izdelujemo in prodajamo:
— STISKALNICE ZA GROZDJE (hidravlične in navadne)
— MLINE

PLAČILO NA OBROKE
Informacije: tel. 042/831-928
PROSPEKTE Vam pošljemo brezplačno!

ŽLAHTNOST KMEČKIH VRTOV

Kadar razmišljamo o kmečkem vrtu, moramo najprej razmišljati o podeželju kot celoti. Podeželski prostor je prostor, ki je pretežno neurbaniziran, torej nepozidan. V njem prevladujejo prvotne dejavnosti, kot so kmetijstvo in gozdarstvo, medtem ko so naselja v podrejenem položaju. Nasprotje podeželju je urbani prostor, strnjeno pozidana mesta, kjer prevladujejo stavbe in so zelenice ter drevje v podrejenem položaju.

Razlika med mestom in podeželjem pa ni samo v zunanjem videzu, ki se manifestira v razmerju grajeno, neorgansko: organsko, raščeno, naravno, ampak tudi v funkciji. Vsak prostor zase funkcijira po svojih notranjih zakonitostih, ki se odražajo navzven v obliki in uporabi snovi in govornosti o drugačnosti enega in drugega. Ravno ta drugačnost se danes vse bolj izgublja, verjetno ob želji ljudi po enakovrednem bivanju v mestih in na vasi. Posledica tega je enakost predmestnih in podeželskih stavb, predmestnih in podeželskih vrtov itd. Tako ugotovimo, da je mesto prevzelo vas in tukaj nastaja škoda, ki se kaže v izgubi kakovosti podeželskega prostora. Drugačnost se spreminja v enakost. Istočasno lahko ugotovimo, da se je podeželski vzorec nemanj preselil na rob mesta, kjer individualna gradnja hiš na velikih parcelah spominja na kmetije, vendar samo po porabi prostora. Vpliv je torej obojestrmen, razlog za to pa verjetno tisti v mentaliteti ljudi, ki so se s podeželjem preselili v mesto in želijo še naprej živeti ob »zemlji«, medtem ko njihovi sovaščani, ki so ostali na vasi, ne želijo zaostajati za njimi, zato gradijo predmestne hiše in jih posnemajo tudi v urejanju vrtov.

Tako uvodno razmišljanje je potrebno, če želimo razčleniti obstoječe stanje našega podeželja, s katerim so se ustrezne stroke do danes premalo ukvarjale. Akcija Vestnika za izbiro najkmetije je verjetno tudi posledica tega, da je na našem podeželju nekaj narobe in ravno v tej akciji naj bi poskušali poiskati nekaj tistega, kar je še ostalo vrednega.

ZGODOVINA NASTAJANJA VRTOV
Vrtovi so na prvi pogled za marsikoga nepomembna tema, ki pa ima obsežno teoretično ozadje. Vsekakor ne moremo mimo zgodovine nastajanja vrtov, ki v človekovem ustvarjanju tvorijo posebno vejo umetnosti, tj. vrtno umetnosti. Vrtna tvornost se začne v dobi stalne naselitve človeka, časa, ko je človek pričel kultivirati zemljišča, v času na-

stanka poljedelstva. Ob spoznanju, da rastline rastejo iz semena in rodijo na obdelani zemlji, je človek že v kamni dobi (4500 let pr. n. št.) ograbil ozemlje in zasejal prve rastline. To je tudi čas, ko prične naš planet izgubljati svojo naravno podobo in ko začne človek najprej z majhnimi in danes s čedalje večjimi posegi rušiti ekološko ravnovesje Zemljinega ekosistema.

Razvoj vrtov je iz preprostega, ograjenega pridelovalnega zemljišča v kamni dobi šel svojo zgodovinsko pot, ki je enaka umetnostnim slogom v arhitekturi in umetnosti. Iz zgodovine vrtno umetnosti poznamo arabski, japonski in kitajski slog, v evropskem prostoru pa renesančni, baročni in angleški slog. Vsak slog zase ima svoje značilnosti v oblikovanju in uporabi rastlin.

V moderni dobi govorimo o vrtovih, ki se ločijo po svoji funkciji, tako da govorimo o zelenjavnem, zeliščnem, okrasnem, strešnem, vodnem, sadnem vrtu ali pa o sončnem, senčnem, bivalnem vrtu. Predhodnik vsem omenjenim vrstam vrta je vsekakor kmečki vrt kot praoblika in

izvor za oblikovanje ter razvoj vseh nadaljnjih vrst.

»Znotraj ograjenega prostora so prvi stalno naseljeni ljudje vzgajali žitarice in stročnice ter okoli 20 različnih vrst zelenjave, zelišč, oljnic in rastline za tekstil in barvila. Takša sestava rastlin je ostala enaka nekaj tisočletij. Kasneje se ob stikih z menihi, ki so živeli v samostanih, obogatila vrstna sestava rastlin v kmečkih vrtovih s požlahtnjenimi rastlinami sadnega drevja, začimbnih in zdravilnih zelišč. Benediktinski menihi so v antiki v rimskih samostanih raziskovali zdravilne moči rastlin in svoje znanje posredovali kmečkim družinam. Zemljiški posestniki Karla Velikega naj bi vzgajali 73 vrst zelišč in 16 vrst sadnega drevja, medtem ko so bile žitarice preseljene iz vrta na polje. Zdravilna zelišča so bila zelo cenjena v 12. stoletju, v 15. in 16. stoletju so ob iznajdbi knjižnega tiska postale knjige o zeliščih pravi zakladi.

Z vse pogostejšimi trgovskimi stiki z Daljnim vzhodom in Ameriko so prišle v Evropo nove zeliščne rastline in prvič tudi okrasne rastline, rastline brez uporabne vrednosti. Rastlinski izbor v vrtu pa vendarle ni venomer naraščal, čemur so botrovala vojne, opustošenje in kasneje beg iz podeželja. Spremembe blagostanja in socialnega prestiža so narokovale družini možnosti in po-

trebe o tem, kaj bo raslo v vrtu.« (Barbara Hurrelin, Die Renaissance des Bauerngartens, Garten + Landschaft 10/85).

Slednje velja še danes. Ob tem se lahko vprašamo le še o primernosti oblikovanja vrtov in o primerni vrstni sestavi rastlin v vrtu.

KMEČKI VRT

Kmečki ali podeželski vrt je sestavni del kmetije. Natančne definicije o tem, kaj naj bi bil kmečki vrt, v slovenski literaturi še nimamo. Mogoče bi bilo ustrezneje govoriti o okolici kmečkega doma. Kmetija kot proizvodna celota sestoji iz pridelovalnih površin, polj, travnikov, sadovnjakov, vinogradov in gozdov ter kmečkega gospodarstva, ki je na vrhu proizvodne verige. Kmečko gospodarstvo je običajno osredotočeno ob bivalnem objektu družine, ki se ukvarja s kmetovanjem. Tako se na zemljišču, kjer stoji kmečko gospodarstvo, odvija veliko različnih dejavnosti: bivanje družine, igra otrok, pogovori s sosedi in praznovanje družinskih praznikov, počitek družine, predelava in spravilo pridelkov, reja domačih živali, priprava, popravo ter shranjevanje kmetijske mehanizacije in še veliko drugega.

Stanka Dešnik, kraj. arh.

PREDSTAVLJAMO NAJ-KMETIJE POMURJA 1

Stara lepota, potrebna obnove

Turistično društvo Videm ob Ščavnici nam je poslalo prijavo za kmetijo Janka Ferenc iz Žihlave 1. In niso se zmotili v svoji napovedi: velika kmečka hiša je prizares značilna prleška domačija, ki se lepo spaja z okoljem.

Stara lepota pritegne pozornost marsikaterega popotnika, ki se odpravi skozi Ščavniško dolino, saj je njena lega prav idealna na nekoliko dvignjenem terenu nad dolino reke Ščavnice, odmaknjena od glavne in prometne ceste. Takšne hiše so znani graditelji stari mojstri. Upamo, da živi še kakšen mojster, ki jo bo znal pravilno obnoviti.

Na oknih so seveda cvetoče rože, ne prenatrpano, ampak z

Velika kmečka hiša Janka Ferenc iz Žihlave je značilna prleška domačija. Foto: Albert Abraham

okusom nameščene, na tej kmetiji, ki ima veliko dvorišče z orehom, boste našli tudi številne stare rastlinske vrste, kljub trati in gramozu pa je dvorišče urejeno in čisto. Zelenjavni vrt je ograjen z leseno ograjo in naši ocenjevalci so podčrtali, v zelenjavnem vrtu ne škropijo. Pod streho ob vhodu imajo za prijetne poletne večere pripravljeno mizo s klopmi.

Razporeditev gospodarskih objektov je primerna, strešna kritina pa je izključno opečna. Kot na večini kmetij imajo tudi tukaj posebno »kuhinja za živali« ter ločeno klet za ljudi in živali. Obdelujejo 12 hektarjev zemlje, pet članov družine pa se preživlja z rejo krav molznic, mladega pitalnega goveda in plemenskih svinj.

Obdelujejo tudi 30 arav vinograde. Razveseljajoče je, da je sin končal srednjo kmetijsko šolo in da se je že odločil, da bo ostal doma na kmetiji. Za prihodnost Ferenceve kmetije z Žihlave se nam ni potrebno bati!

STROKOVNJAKI SVETUJEJO

Siliranje koruze, prizadete po toči

Če je posevek koruze zaradi toče prizadet preko 70 %, ga je nesmiselno puščati do jeseni, ker iz tega posevka ne bomo dobili zadostne količine hranilnih snovi za prirejo živine. Z naknadnim dosevkom, kot je mnogocvetna ljujka, pa še zmeraj lahko pridelamo vsaj en del hranilnih snovi, da zagotovimo živalim kakovostno hrano, bodisi svežo ali pa silirano.

Vsebnost hranilnih snovi v koruzi, ko je v fazi metličjenja ali cvetenja, je zelo nizka. Vsebuje mnogo vode, malo beljakovin in škrobnih enot. Če bi silirali koruzo, poškodovano po toči, ki je v fazi metličjenja ali cvetenja, bi bila taka silaža zelo slaba in pri tako nizki hranilni vrednosti koruze bi imeli velike izgube zaradi izcedenega soka. Kaj priporočamo, da bi imeli vsaj delno korist od te poškodovane koruze?

Za kakovostno silažo morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:
1. Suhe snovi mora biti nad 30 %.
2. Na razpolago moramo imeti zadostne količine lahkotopnih ogljikovih hidratov.

3. Material, ki ga siliramo, mora biti dobro stisnjen, zato ga dobro potlačimo.
4. Na koncu ga dobro pokrijemo, da bodo izgube čim manjše.

Koruzo, ki je bila poškodovana med točo in je v fazi metličjenja in cvetenja, vsebuje mnogo vode saj ima le 12—16% suhe snovi, za kakovostno silažo pa mora biti suhe snovi 30%.

Kaj naredimo, da povečamo suho snov te silaže?

Dodati moramo dovolj suhega materiala, ki popije odvečno vlago. S tem je manj izcednega soka in izgub, ki z njim nastanejo. Največ vlage lahko vpije slama, vendar je zaradi nizke hranilnosti ne priporočamo. Kakovostna silaža pa bi bila, če bi to vlažno koruzo silirali skupaj z močno ovelo travo. Travo ovenemo do 40—50% suhe snovi. Koruzo zrežemo s silažnim kombajnom in jo na silažnem kupu pomešamo z ovelo travo. Delež trave in koruze naj bi bil 50% vsakega. Silos dobro potlačimo, da iztisnemo zrak, in ga pokrijemo s plastično folijo.

Če se boste odločili, da boste po krouzi, poškodovani od toče, sejali naknadni dosevek — mnogocvetno ljujko, se prej posvetujte s kmetijsko svetovalno službo na vašem terenu o količini herbicidov, ki ste jih uporabljali v koruzi, in o njihovem vplivu na naknadne dosevke.

Kmetijska svetovalna služba za Pomurje, Jože Puhan, dipl. inž. agr.

Ukrepi na njivah po toči

Ukrepe, ki so potrebni na njivskih površinah, izvajamo iz dveh razlogov:

1. da preprečimo razvoj bolezni na prizadetih posevkih,
2. da nadomestimo primanjkljaj krme na prizadetih območjih.
Po spravilu ozimnih žit svetujemo, da čimveč površin zasejete s strniščnimi dosevki. Kjer je poškodba večja, svetujemo normalno oranje, da preprečimo vznik in konkurenco pšenice sejanim strniščnim dosevkom.

Koruzo, ki je prizadeta nad 70%, svetujemo preorati, medtem ko ostale posevke pustimo, ker si bodo delno opomogli. S slabšim posevkom koruze (prizadetim po toči) kljub vsemu lahko pridelamo več krme kot z na novo sejanim dosevkom.

Krompirjeve nasade, kjer je poškodovano več kot 50% listne površine, ali nasade, ki so v fazi dozorevanja, škropimo z regionom (4 l) in pripravljamo izkop.

Nasade, kjer je prizadeto manj kot 50% listne površine, škropimo s sredstvi na podlagi bakra (cuprablau, bakreno apno) in čez 3 dni s sistemičnimi fungicidi ridomil MZ 3 kg/ha ali sandofan Z 2,5 kg/ha.

Sladkorno peso škropimo po programu varstva pred cerkosporo, v katerem je predviden impact C (0,5 l/ha) z dodatkom sredstva brestanid (0,3 kg/ha).

Buče škropimo s sredstvi na podlagi bakra ali s sredstvom alliette ali previcor N po priloženih navodilih.

Močnejše poškodovane plodove odstranimo. Podobne ukrepe izvedemo pri kumarah.

Kmetijska svetovalna služba za Pomurje, Geza Džuban, dipl. inž. agr.

Strniščni krmni dosevki

Mnogocvetna ljujka (CV. Tetraflorum, ce. droga). V čisti setvi jo sejemo 30 do 40 kh/ha, z žitnim sejalknikom ali pa ročno. Omogoča obilico zelene mase in hranilnih snovi v setvenem letu ter obilen odkos na pomlad. Uporabljamo jo za zeleno krmo ali pa siliramo.

LANDSBERŠKA ZMES

V zadnjem času se širi tudi pridelava lands. zmesi, ki je mešanica inkarnatke, mnocv. ljujke in kocinaste grašice. Zaradi obilja hranilnih snovi, ki jih vsebuje, je pri izbiri strniščnih dosevkov moramo dati prednost.

KRMNA OGRŠČICA (STARŠKA)

Na ha sejemo 10 kg semena. Da obilen pridelek, beljakovinsko bogat, preneše mraz, zato je lahko krmimo v jesen. Setev opravimo z žitnim sejalknikom ali pa ročno.

Po setvi strniščnih dosevkov je potrebno njivo povaljati, da bi bil vznik enakomeren.

Za zeleno gnojenje bi prišla v poštev oljna redkev (cv. Raula). Le-ta ne prezimi, na ha je sejemo 20 kg.

V strnišča je možno sejati tudi detelje oz. njih mešanice s travami, vendar v setvenem letu ne omogočajo obilnega odkosa. Setev opravimo najkasneje do konca avgusta. Posevek moramo obvezno povaljati.

- Črna detelja (cv. poljanka) 25 kg/ha
- Lucerna (cv. K1, orca) 30 kg/ha
- Črna detelja + pasja trava (cv. Kapa) 16 kg + 4 kg ali
- Črna detelja + trav. bilnica (cv. jabelka) 17 kg + 10 kg
- Lucerna + pasja trava 27 kg + 2 kg
- Lucerna + tr. bilnica 24 kg + 12 kg

GNOJENJE:

Krmni dosevki imajo kratko rastno dobo, zato jih moramo izdatno gnojiti. Detelje in mešanice z deteljami gnojimo z manjšimi količinami, in sicer 50—60 kg/ha, nasprotno pa zahtevajo križnice in trave izdatno gnojenje z dušikom. Listnati ohrovt bi bilo potrebno gnojiti v treh obrokih z dušikom, ob setvi 60 kg/ha, 60-80 kg/ha pa, ko so rastline visoke 20—25 cm, ali 60 kg/ha v začetku septembra.

Strniščne posevke ob setvi pognojimo s 80—100 kg P₂O₅ in 100—200 kg K₂O na ha. Del mineralnih gnojil lahko nadomestimo tudi z gnojevko in gnojnico.

Kmetijska svetovalna služba za Pomurje, Stanko Kapun, dipl. inž. agr.

TIGOP GANČANI 87

VAS VABI NA NAKUP!

- VODOVODNI-ELEKTROINSTALACIJSKI in GRADBENI MATERIAL
- STAVBNO POHIŠTVO (okna, vrata, ...)
- kuhinje MARLES
- jedilne garniture MURALES
- CEMENT že za 127,50 in brezplačna dostava večjih količin!

PLAČATE LAHKO V 36 OBROKIH!
DOBAVA V 15. DNEH!

TIGOP, GANČANI 87, ŽELI POSTATI VAŠA TRGOVINA!
Pokličite nas po telefonu 42-101 med 7.00 in 12.00 uro.

VSE KAR ŽELITE PRI TIGOPU NA KREDIT DOBITE!

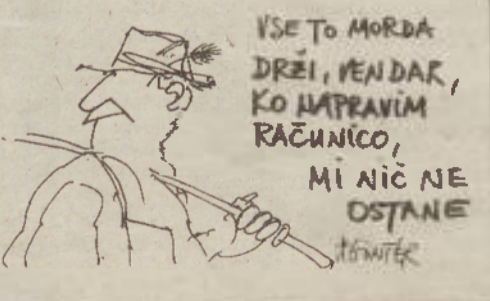
FRANCEKOVO PREMISLANJE

Prve tone pšenice v silosih

Plačilo v dveh tednih

Čeprav letalnega letve v prihodnosti s prejšnjimi leti nekoliko zmanjša, to greve lone pšenice v pomurskih poljih že v zgodnjih sobotnih Milmovskih. Pomurški pridelovalci so z setvijo pšenice začeli v prejšnjem tednu in to na območjih, kjer so pšenice že v prihodnosti prej dozorele. Zelo je po prvih oddanih količinah te izkušnje ocenjevali kakovost pšenice in v Milnopski pravijo, da bo realno oceniti, če bodo dali te v teh dneh.

Silovanje se podela dovolj hitreje na dan, le potrebe. Čeprav je posušeno z drugih območij, Lugo-lavija pridelanja, pa je dogovorjeno, da silovane žilopredelovalne organizacije prespravijo vsaj paupstne količine silovane pšenice. Za silo bodo del pšenice odkupile za lastno potrebo, ne bo

bbp

VZORNE POMURSKKE KMETIJE

Spomladi letos smo se v uredništvu Vestnika odločili za akcijo, v kateri smo nato poskušali izbrati najlepše in najbolj vzorno urejene kmetije, ki okolju prijazno kmetujejo. Hkrati z obveščanjem o poteku in rezultatih ocenjevanja pa bi radi vplivali na razmišljanje podeželskih ljudi. Ohraniti tradicionalne kmetije, značilne za posamezno pokrajino tako v arhitekturi in urejanju okolice kakor tudi v načinu življenja ljudi, in jih vzpodbuditi, da bi postali bolj pozorni na način kmetovanja in ohranitev čistega, zdravega okolja. Naše ocenjevanje torej ni bilo le izbiranje kmetij z najlepšimi rožami in najbolj čistim dvoriščem. Sedaj že lahko zapišemo, da je večji del naloge ocenjevalne komisije opravljen. Prejeli smo 60 prijav z levega in desnega brega reke Mure, priznati pa moramo, da jih je več prispelo s prleškega območja. Tam je čakalo člane komisije tudi najtežje delo, saj bi lahko veliko številno prijavljenih kmetij uvrstili med prave arhitekturne biserre — pri odločitvi so bila pomembna tudi druga merila (urejenost okolice, vrta in sadovnjaka, načina kmetovanja ter upoštevanje ekologije).

Prijavljene kmetije smo si ogledali v juniju, torej pred vojno v Sloveniji, vendar smo lahko z delom nadaljevali šele sredi julija. Ker je cilj akcije tudi posredovati rezultate in izkušnje strokovnjakov, ki so sodelovali pri ocenjevanju, in s tem vplivati na razmišljanje ljudi, bomo predstavili nekaj ugotovitev. Naši sodelavci so obljubili, da bodo tudi v prihodnje s svojimi prispevki sodelovali v našem tedniku.

Končno je veliko delo, ki pa je šele začetek nečesa večjega: z vsakoletno akcijo ocenjevanja kmetij in nasploh podeželja izboljšati podobo naše pokrajine.

Člani ocenjevalne komisije za naj-kmetijo '91 so bili: Jana Kovač in Angelca Dokl — Mir (arhitektura), Stanka Desnik in Ivanka Donko (urejenost okolice), Janko Slavič in Anton Slana (kmetijstvo) ter Štefan Dravec in Štefan Smej (ekologija).

Pri fotografiranju nam je pomagal Albert Abraham, vse skupaj pa sem koordinirala Bernarda Balazič Peček.

V prejšnji številki Vestnika smo predstavili pet kmetij, ki so se uvrstile v posebno skupino. Tokrat bomo zapisali 25 kmetij, ki so se uvrstile v širši izbor:

PETOVAR (Bunčani 1), PETOVAR (Bunčani 13), SEVER (Šalamenti), DRVARIC (Šalamenti), VUČKO (G. Bistrica), RAJTER (Krištanci), ŠTRUMPF (Logarovci), TREMEL (Bokrači), BERTALANIČ (Sodišinci), IVANJSIČ (Kokoriči), SLANA (Bolehnečci), KOSI (Ključarčevci), SKUHALA (Banovci), OSTERC (Bučeečevci), RANTAŠA (Bolehnečci), FERENC (Zihlava), VAUPOTIČ (Lukavci), SKUHALA (Ključarčevci), PUŠENJAK (Lukavci), SERŠEN (Veržej), KOROŠAK (Okoslavci), ŠPINDLER (Bunčani), LUPŠA (Kokoriči), ŽITEK (Mota) in PALDAUF (Vučja vas).

Deset najboljših bomo predstavili v prihodnjih številkah Vestnika.

oхранjajo nekatere značilnosti, vendar so že predelani, niso pa tudi tako bogati. Večinoma so porušeni in nadomeščeni z meščanskimi stanovanjskimi objekti.

V večini starejših objektov imajo prav z razporeditvijo prostorov največ težav. Način življenja in bivanja se je spremenil. Nekdaj osrednji prostor v hiši — kuhinja je izgubila svoj pomen. Zamenjala ga je dnevna soba s televizijo. Težave so tudi z ureditvijo sanitarij, ki so včasih bile izven stanovanjske hiše. Kljub temu smo opazili, da imajo v večini hiš sanitarne prostore že v hiši.

Z vzdrževanjem starejših objektov imajo lastniki sicer težave, predvsem s pogosto sanacijo fasade. Opazili pa smo, da so fasade na stanovanjskih hišah večinoma obnovljene, okna in vrata pre-

pleskana, manj urejeni pa so go-spodarski objekti.

Zelo moteči so pri nekaterih objektih, predvsem stanovanjskih, tudi razni prizidki, večinoma s podaljšanimistrehami, ki imajo manjše naklone in so večkrat prekriti s salonitno kritino.

Pospešena težnja po čim boljšem stanovanjskem standardu, po možnosti bližje mestnemu kot vaškemu, je v pokrajini ob Muri (kot drugod po Sloveniji) povzročila ogromno škodo pri ohranjanju tipične krajske arhitekture. V dobri meri je k temu pripomogla tudi stroka s pomanjkanjem ustreznih projektov in seveda zakonodaja, ki bi s sankcijami lahko preprečevala gradnjo nestreznih objektov.

Jana Kovač, dipl. inž. arh.

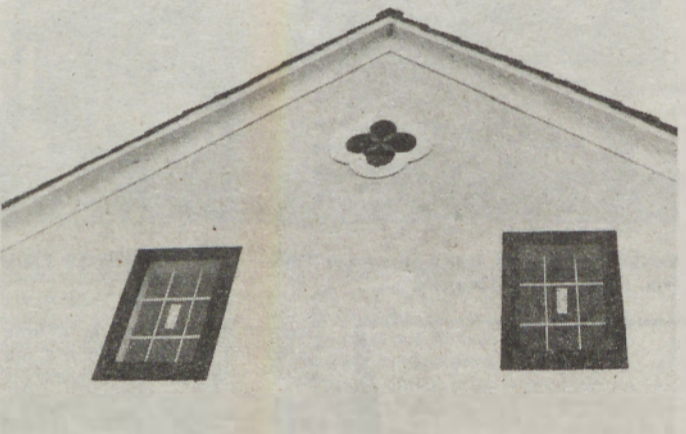
Okolju in živalim prijazno kmetovanje

Del ocenjevalne komisije, zadolžen za kmetijsko področje, je upošteval evropska merila ekološko uravnoteženega kmetovanja. Na podlagi natančne ocene oziroma primerjave prijavljenih pomurskih kmetij na natečaj Naj-kmetija Pomurja, je komisija, zadolžena za kmetijsko področje, prišla do določenih ugotovitev.

Iz dejstva, da je poglobljena usmeritev regije specializacija kmetij v živinorejsko-poljedelsko proizvodnjo s poudarkom na živinoreji, sledi posledica, da v njihovem kolobarju prevladujejo kulture, ki se uporabljajo kot osnovna krma za prežvekovalce in prašiče.

Zaradi omejenih obdelovalnih površin se je kultura kot osnova tovrstne proizvodnje v mnogih primerih znašla v položaju monokulture, kar seveda v daljšem časovnem obdobju ni zaželeno. Položaj se nekoliko izboljšuje v korist žit, predvsem pri rejcih plemenskih svinj in bekonov, ki vključujejo v kolobar že znatne količine ječmena. Ena od ugotovitev komisije je tudi, da je pridnost pomurskega kmeta pripeljala do tega, da je začel orati oziroma obdelovati tudi izjemno nagnjene terene. S tem je pridobil dodatne površine, na drugi strani pa jih je podvrnil nevarnosti erozije in večjih zemeljskih premikov rodovitnih tal. Vse premalo sejemo deteljno-travnne mešanice ter stročnice, katerih zrnje bi obogatilo prehrano živali z beljakovinami.

Potrebno se nam zdi poudariti dejstvo, da počasi in vztrajno prehajamo na kombinirano mehansko-kemično zatiranje plevela. Obdelovalne površine so z vidika pridelovanja krme in uporabe živalskih odpadkov kot gnojila (hranila) na enoto površine več ali manj maksimalno obremenjene. Na 95 odstotkih videnih in ocenjenih kmetij se živalski odpadki uporabijo v obliki gnojevke.

Ta problematika je še posebej pomembna na peščenih ali peščenolovnatih tleh. Iz podrobne razčlebe živalskih obremenitev je razvidno, da prihaja do koncentracije 2,4—3,2 G. V.Ž./l ha obdelovalne površine, ne glede se na to, ali gre za govedorejske, prašičerejske ali kombinirane kmetije. Zmogljivosti jam za gnojevko in gnojnico so povprečno v 60 odstotkih poddimenzionirane, kar se odraža v prostem površinskem odtekanju gnojevke in gnojnice, pa tudi v odstranjevanju le-te v obdobjih, ki za to niso primerna.

Nasprotje je z deponijami za gnoj. Gnojšišča (v povprečju jih je manj kot gnojničnih jam) so betonirana, primerno urejena in na ustreznem mestu. Ponekod so zelo domiselno 'zamaskirana' z lesenimi ograjami, samorodno ali živo mejo, tako da jih komajda opazite. Funkcionalnost gospodarskih objektov na kmetijah je relativno ugodna. Kot neugodno rešitev lahko navedemo ročni transport velikih količin zelene in ostale voluminozne krme po ozki krmilnih hodnikih do jasli, in to tudi v hlevih, kjer je več kot 20 glav goveje živine.

Najmanj pozitivnega smo v zadnjih letih v živinoreji naredili za ugodno početje oziroma namestitve živali, predvsem v govedoreji. Gradnje oziroma obnove smo poenostavili, gradili smo hleve s kratkimi stojišči, navezo in kanali z rešetkami za gnojevko. Pogosta posledica obnov so krmilni in čistilni hodniki neprimernih širin in nagibov.

Nismo opazili posebej urejenih porodnih stojišč, kaj šele porodnih boksov za krave molznice. Le manjši del videnih objektov je na nastilj, med ogledom pa smo zasledili le eno res primerno prosto rejo krav molznic z idealno urejenimi pašno-košnimi travnatimi površinami. Premalo — bolje rečeno nič — kmetje krave molznice in plemenske telice pasejo ali vsaj dnevno spuščajo v ograjene izpuste. Ta problem bo potrebno strokovno bolj natančno predelati ob drugi priložnosti.

Ocena kondicije ter higienskega stanja živali in objektov je sicer ugodna — v redkih primerih je vzrok slabega stanja prej neprimerna tehnična ureditev objektov kot pa prehrana. Ocenjujemo, da se kmetije v 95 odstotkih preskrbujejo s krmo same.

Izkušnje, naše in evropske, nas bodo pripeljale do tega, da bomo začeli določene tehnične in tehnološke pomanjkljivosti etapno izboljševati. Pa ne le zaradi akcije ocenjevanja kmetij, temveč predvsem zaradi praktičnega dejstva — prireja bo cenejša, višja ter okolju in živalim prijaznejša.

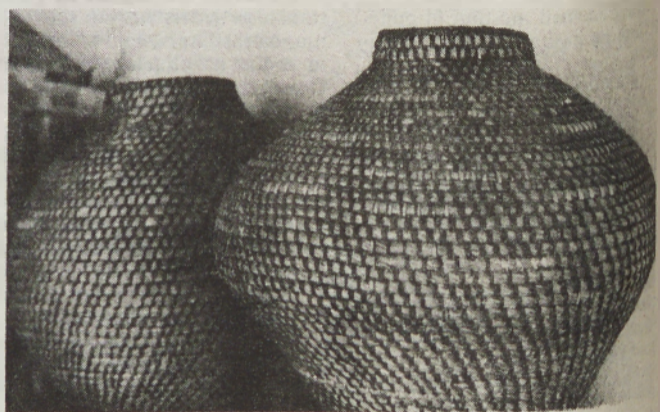
Opisano velja za obiskane in ocenjene kmetije, mogoče pa je, da imamo v Pomurju tudi kmetije na kakovostnejši ekološki ravni.

Janko Slavič, dipl. inž. agron.,
Anton Slana, inž. kmet.

Okolica kmečkega doma

Okolico kmečkega doma bi lahko delili v več manjših prostorskih enot, ki so med seboj ločene po svoji funkciji. Prvi stik s kmetijo je dostopna pot in vhod na kmetijo. Pred kmečkim domom je ob vhodu običajno predvrt (pungrad), ki je največkrat zasajen z okrasnimi rastlinami. Te-

prisotnost koruznjakov in vodnjakov na dvorišču kot sestavilni funkcionalni del kmetije ter kot oblikovno in etnološko prvino. Za bivanje družine na kmetiji ima posebno vlogo bivalni del dvorišča, miza s kloppo pod tleskom ali brajdo, na trnacu ali na podstenju.

mu sledi dvorišče, ki je osrednji del kmečkega gospodarstva, od koder se odhaja na njivo in kamor se po delu družina zopet vrača. Za gospodarskimi objekti je običajno manjši sadovnjak in zelenjavni vrt. Takšna bi bila le groba razdelitev prostora kmetije, ki pa ni tipična za vse kmetije v Pomurju, ampak so prisotna večja in manjša odstopanja od tega vzorca.

Velikost kmečkega dvorišča je v povezavi s širšo prostorsko lego kmetije. Tako so npr. dvorišča kmetij v obcestnih vaseh manjša od dvorišč kmetij v hribovitih predelih. Razlog za take razlike je kakovost tal in relief. Ravninska tla, ki so po rodovitnosti kakovostnejša, so kmetje previdno pozidavali v kar se da majhnem obsegu, medtem ko so kmetije v hribovitih predelih grajene na manj rodovitnih tleh, pozidane torej na večjem prostoru.

1. VSTOP NA KMETIJO — Ob tem se je izoblikoval prvi vtis o kmetiji. V to je vključena presoja o primernosti ograje, vstopne poti in samega vhoda. Prednost so imele kmetije, ki še imajo ograje, izdelane na tradicionalen način, zlasti lataste lesene ograje, ali ekološko primerne žive meje, zasajene iz domačih rastlinskih vrst (npr. gaber). Ob čedalje bolj naraščajoči ekološki zavesti človeštva je tako merilo umestno, saj so betonske, kovinske in žične ograje energetsko in snovno potratne in zato ekološko neprimerne.

2. PREDVRT — PUNGRAD — Ob vstopu na kmetijo so pred kmečkim domom običajno predvrtovi, ki so zasajeni z okrasnimi rastlinami. Ob tem smo ocenjevali urejenost in zasajenost predvrtov ter dajali prednost tistim, v katerih predvrtuvedu starejše

Ob koncu smo ocenjevali tudi splošni vidni vtis dvorišča, pravilnosti in čistote ter mernost za bivanje in delo. Vsega člen del ocene je bila organizacija celotnega dvorišča in ločenosti gospodarskih del dvorišča od bivalnega dela. Kmetije, ki imajo izstopne kmetijske stroje ločene od vslognih poti za družino, so bile bolj ocenjene.

4. ZELENAVNI VRT — Pri ocenjevanju zelenjavnega vrta smo ugotavljali njegovo letno in osonečnost ter pestrost zelenjavni kultur. Vrtni, ki so oddaljeni od ceste, dobro osonečeno in lepo obdelani in s pestro vrstno sestavo, so dobili tudi najvišjo oceno.

5. SADOVNJAK — Za gospodarskim postopkom kmetije so običajno sadovnjaki. Kmetije, ki še imajo v sadovnjaku visoka sadna drevesa, so bolj ocenili kot tiste z nižjimi sadnimi drevjem ravno zaradi estetskega vidika. Visoko sadno drevo je nekakšen vidni okvir posamezni kmetiji, medtem ko nizko sadno drevo ne daje takega videza, zlasti, če je drevo še na opori. V zadnjem času opazimo vse večje izginjanje teh vrst, s čimer se v naši krajini izgublja pomembna oblikovna prvina.

6. VKLJUČEVANJE KMETIJE V ŠIRŠE OKOLJE — Ob tem smo ocenjevali dobro ali slabo vključevanje kmetije v okolje, ocena pa je bila prejšnjim merilom, za ocenjevanje stavb. Prednost so imele kmetije z ohranjeno tradicionalno arhitekturo, primerno zasajenimi izborom rastlinskih vrst ter primerno postavitvijo v samem prostoru.

rastlinske vrste. Ob ogledih kmetij smo ugotovili, da je v vrtovih vse več tujih rastlinskih vrst iz eksotičnih dežel, ki se slabo vklaplajo v naše okolje. Res je, da je večina okrasnih rastlin priseljena v naše kraje, vendar se jih je veliko že nekako udomacilo pri nas. V zadnjem času pa vse pogosteje v vrtove sadijo raznovrstna iglasta drevesa od tuj do srebrih smrek, ki zaradi svoje velikosti zelo izstopajo iz našega naravnega okolja in v estetskem pogledu kazijo podobo krajine v celoti. Kmetije, ki še imajo v predvrtovih velika sadna drevesa, kar je bilo pri nas svojčas običajno, smo zato tudi višje ocenili.

3. DVORIŠČE — Največ meril za ocenjevanje je nudilo dvorišče. Kar zadeva talno površino, so imela prednost travnata in gramozirana dvorišča pred tlakovanimi in asfaltiranimi. Razlog za to merilo je bil podoben kot pri ograjah: uporaba domačih materialov. Prisotnost večjega drevesa in brajd na dvorišču je bila prav tako zelo visoko ocenjena. Posebej smo ocenjevali tudi

Ob koncu naj dodam še nekaj, da je tako ocenjevanje zelo težavno, saj tipičnega vzorca kmetije, s katerim bi lahko primerjali ostale kmetije, v Pomurju ni. Vsega člen del ocene je bila organizacija celotnega dvorišča in ločenosti gospodarskih del dvorišča od bivalnega dela. Kmetije, ki imajo izstopne kmetijske stroje ločene od vslognih poti za družino, so bile bolj ocenjene. Vsega člen del ocene je bila organizacija celotnega dvorišča in ločenosti gospodarskih del dvorišča od bivalnega dela. Kmetije, ki imajo izstopne kmetijske stroje ločene od vslognih poti za družino, so bile bolj ocenjene.

Stanka Desnik, dipl. inž. arh.

Arhitektura kot merilo za ocenjevanje najlepše kmetije

Človeška bivališča so se spreminjala skozi stoletja vzporedno z življenjem samim. Od prvotnih začasnih zavetišč (človek je bil pastir — nomad in stalnega bivališča ni potreboval), se je bivališče sčasoma oblikovalo v dom — hišo, ki je bila odraz časa, kraja in seveda potreb. Osnovna izhodišča za gradnjo pa so bila poleg izražene potrebe predvsem klimatske razmere na določenem območju in materiali, ki so bili tam na razpolago.

V sorazmerno majhni Sloveniji so se tako razvili trije tipi gradnje, primorski, alpski in panonski, z uporabo avtohtonih gradb. materialov, kamnu, lesu, opeki.

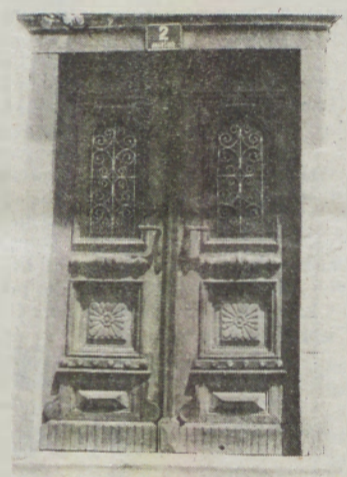
Velikost in oblika hiše sta se razvijali od skromnih skupnih zavetišč za živali in ljudi do členjenih domov z ločenimi stanovanjskimi in gospodarskimi funkcijami. Odločilno sta na velikost vplivali zemljiška delitev in agrarna zgodovina. Želja po lastni zemlji in lastnemu domu je predvsem v Pomurju povzročila delitev parcel do skrajnosti. Delitev je vplivala tako na obliko celotne vasi kot na obliko posameznih objektov.

Utesnjene parcele oziroma njihova smotrna izkoriščenost je eden od razlogov za nastanek strnjene doma, značilnega za slovenski panonski svet — stanovanjski in gospodarski del sta pod isto streho. Glede na obliko parcele je to stegnjeni dom ali dom v ključu. Na obliko doma so vplivale tudi klimatske razmere — oblika doma je oblikovala zaprto dvorišče, zavarovano pred vetrom, soncem in drugimi vremenskimi vplivi. Obilica padavin (predvsem snega) je vplivala tudi na oblikovanje stavbe, ki je bila nizka z velikim strešnim naklonom.

Nekdanji domovi so bili torej grajeni po meri narave, človeka in živali, ki so bivali pod skupno streho.

Pri gradnji so uporabljali materiale, ki so jih našli v bližini in ki so bili tradicionalni za določeno območje (za panonski svet je to opeka in les).

Čeprav je bila hisa odraz potreb, naj je bila majhna ali velika, so pri gradnji upoštevali nekatera

izhodišča, ki so se ustalila skozi stoletja kot posledica in potrjevanje naravnih danosti in zgodovinskih razmer.

Ta izhodišča smo si zastavili kot ocenjevalni model tudi pri iskanju naj-kmetije. Tradicionalna oblika objekta, za našo pokrajino značilni materiali, smotrna razporeditev objektov — so značilnosti, ki so v naši pokrajini razpoznavne in ki to pokrajino tudi označujejo.

Med posameznimi območji vseh štirih občin Pomurja obstajajo, kar zadeva objekte, precejšnje razlike. V Prekmurju ni starejših kmečkih domov. V letih 1850—1900, ko so se v štajerskem delu Avstroogrške že pojavljali premožnejši kmetje, so v Prekmurju, ki je bilo pod Madžarsko, imeli zemljo le zemljiški gospodje. Hiše so si gradili le bajtari — to so ilovnatne nabijače ali z ilovico ometane lesenjače, pokrite s slamo in po velikosti skromne. Zato se tudi izhodišča za oblikovanje prekmurskega doma skromna in neprimerna za današnji čas.

Bogatejše kmetije in s tem večje objekte so imeli le redki — ti objekti so navadno bili tudi gostilne in trgovine.

V štajerskem delu Pomurja, predvsem na Murskem polju, pa smo našli nekaj pravih biserov stare arhitekture, ki so vredni ne samo ogleda, temveč tudi pesnemanja.

S primerjavo vnaprej pripravljenih meril z dejanskim stanjem smo ugotovili, da se v precejšnji meri, predvsem na Murskem polju, ohranjajo starejši objekti, grajeni večinoma pred letom 1900.

V Prekmurju so to novejši objekti, grajeni po prvi vojni, ki sicer

SEPARATIO — rojevajoči mit

Pogovor z literatom Dragom Kuharjem

Pred kratkim je izšla posebna številka revije za kulturo **SEPARATIO**. To je zapored sicer druga številka, zamisel za njo pa se je porodila 3. julija 1991, potem, kio so člani uredništva in sodelavci »nekako samodejno navezali stike, da bi si — le kaj bi drugega — zaupali o grozah in stikah, ki jih prinaša čas razraščajočega se sovraštva in nasilja,« je med drugim zapisano v uvodu Separatia. »Uredništvo in sodelavci revije Separatio se pridružujemo tudi vsem pobudam in prošnjam za mir in si želimo, da bi lahko država Slovenija že kmalu po dejanski zagotovitvi samostojnosti in suverenosti pretopila puške v nenevarno železo.« (str. 2)

Drago Kuhar, ti si se v tej posebni številki Separatio predstavljal kot abecedniški raz-meditator. Čeprav si znan kot besedoist (prosim, da pojasniš tudi ta pojem!), bi bilo najbrž zanimivo tvoje videnje jugoslovanske raz-meditacije...

»Zamisel o posebni izdaji revije je potrebno na vsak način pohvaliti, hkrati pa upam, da bo revija začela neprekinjeno izhajati in bo vstopila v otični slovenski prostor, zaželjeno pa je tudi, da bi jo dobili v roke tudi Slovenci onstran meje in v izseljenstvu. Čutim namreč krizo slovenskih kulturoloških revij. Posrečena je tudi konceptualna zasnova posebne številke, saj kljub trenutnemu političnemu položaju uredništvo ni nasledilo politikantskemu frazerstvu in fanatizmu, ampak je ostalo v domenu kulture, ki mora biti na vsak način strogo ločena od politične oblasti oziroma države kot oblastne institucije. Kultura mora biti prepoznani simbol — grb nacije, kar slovenski narod v tem hipu postaja in za mlado državo je bistveno, da stopi v svet s svetostjo svoje kulture.

Za vsako nacijo je bistveno, da spoštuje, ohranja, rojeva in preruje svojo Besedo. Za nacijo mora biti Beseda Sveto. Svetost Besede pa se začne že pri glasu, pri abecedi in abecedariju in ko polkne knjige in knjig razpremo in ko svetloba posveti v dušo Besede, le-ta začne samo-meditacijo. In če smo mi Človek, potem tudi mi sami meditiramo v prostoru in času besedoizma, ki mora biti ekumenski — spravni življenja. In če se ljubimo z Besedo, smo ljubimci — besedoisti. V darljivosti besede je namreč eksplicirana erotika nacije.

Zvonik bodo odstranili

Česar nista uničili dve svetovni vojni, so uničili tanki, ki so bili šest dni pred mednarodnim mejnim prehodom v Gornji Radgoni. Uspelo jim je uničiti tudi zvonik gornjeradgonske cerkve, ki je konec aprila letos dobil tri nove zvonove.

Pri obnovi oziroma gradnji novega ostrejša in strehe zvonika

Zadnje neurje s točo je še dodatno razkrilo, kolikšno škodo so povzročili tankovski strelji. Ne le, da je porušen zvonik, stene pa prestreljene, uničena so tudi drevesa. Ker so bila prestreljena, jih je neurje z lahkoto prevrnilo.

sodelujejo sosedje iz avstrijske Radgone oziroma Štajerske. V ponedeljek, 22. julija, so se okvirno dogovorili, da bodo začeli s pripravljalnimi deli v sredo, 31. julija. Tega dne bodo iz Avstrije pripeljali posebno avtodvigalo, ki bo v četrtek dvignilo in nato položilo na tla uničeno leseno ostrejšje. Podjetje Prangl iz Avstrije in zasebnik Mlinarič s sodelavci bodo nato izdelali novo leseno konstrukcijo ostrejšja. Do septembra bo zvonik zavaran s posebno betonsko ploščo.

Vrednost vseh del in materiala, ki ga bodo uporabili pri odstranjevanju uničenega ostrejšja ter izdelavi in namestitvi novega, je milijon 140 tisoč šilingov (ali 140 tisoč mark).

Za obnovo zvonika in odpravo posledic vojne so darovale že župnije Tišina, Ljutomer, Bogojna in Pertoča, Ivan Kramberger z Negove je prispeval dva tisoč mark, dr. Anton Trstenjak pa ves svoj honorar od prodanih knjig.

SEPARATIO

REVIJA ZA KULTURO

POSEBNA ŠTEVILKA

3. 7.

1991

Jugoslovanske raz-meditacije ni, ker Jugoslavija nikoli niti ni bila nikakršna meditacija, ampak je bila le ciganski ples raznobarvnih čarovnic, ki so na metli jahale od Triglava do Gveglje. Bila je politikantska izmišljotina malih enoumnih pohlepnežev, ki so obešali, predvsem nam Slovencem, materinščino na sramotne marmornate spomenike in če ne bi bilo zdravega kulturološkega semena, bi bili danes že Balkanarajčki. Upam, da se bo zdaj ta pajčevinasta mreža dokončno raztrgala, da bodo naši mejaši dali natančno vedeti vsakomur, kdo je kje doma, kdo kje ima svojo mater in svojo Besedo.

Jugoslavija je bila farsa že ob svojem rojstvu, a ob svojem koncu je prava tragikomedija. A se sploh kaj drugega lahko pričakuje od norčev?

— **Sveda, Separatio vendar!**
»Bil bi zelo vesel, če bi se revija prerujevala v kulturološko norišnico, ki je ne bi nadlegovali oblastni vzgojitelji in pazniki, ampak bi bila njen kontrolni mehanizem estetika in aksiologija ter eksplicirana individualnost subjekta, ki se razsvetljuje v luči lastne nacije, ki pa se mora tistih in se življati v svetovljanskost tuzemeljskega kozmosa, vendar tako, da se hrepenenje kristali v nebesnost bivanja.

Revija se mora točiti od porodišnišnega prostora in časa, mora se točiti od sprtnih mize in si mora na novo izšiti pernjajočo za lepo izraženo postojlo, mora si speči sveži domači rženi kruh, ki bo po blaženstvu z odzanim krajcem zadišal po vsem in v vsem svetu — to mora življenju Separatio postati Beseda o Svetem Življenju. Revija mora živeti sama sebi lastno življenje, mora biti mit, mora biti kulturologija Človeka — Slovenca — Sveta — Kozmosa, mora biti religiozija vedno nove novorojenke Besede.«

Meniš, da je zdaj na pravi poti? Se ti ne zdi, da je ujeta v vrog prekmurskosti, iz katerega se ne bo mogla izviti brez bolečin žrtvovanja lastne biti na račun svetovljanskosti?

»Revija je prav gotovo na poti, živi, ali pa je začela svoje prave potovanje — še nisem prepričan. Mislim, da si še ni izbrala svoje prave poti, ha, ha, ha! To storjeno v naslednjih številkah. Ne zdi se mi, da bolečina iz katerega se bo luščila hkrati specifičnost in večpomenski ter se bo tako pisala mitologija odprtega prostora. Ne sme se iztrgati iz materinskih korin, ampak mora stebeliti v lepi cvet in prav srečne bolečine mora biti čim več, saj je ob vsakem novem rojstvu zdravega otroka lete toliko, kolikor si je želijo roditelji. Bolečina je lahko pravzaprav vesela in želja po vedno novem hrepenenju. In če si bo vse to troje postalo dani, potem tudi upanje in strah ne bosta izostala, brez njiju pa si tako ali tako ne moremo zamišljati prave zibelke svetovljanstva.

Če bo revija odprla vrata še nerazsvetljenim sobanam, najsi bodo griske ali cimprane, potem se ji bodo prav gotovo razprla okna Zame-morske žeteli široko odprtost v Svet in Svetlbo, tako da bo revija lahko zagledala z Lučjo svojo lastno Senco, ker bo edino tako lahko prepoznala samo sebe in se predajala v oprsje mladosti.

Je potemtakem tudi tvoj besedoizem v najnovejši pesni-zbirki Prekmurijana svetovljanska mladost?

»Ha, ha, ha! Prekmurijana je potujoče deželje v večnosti, nikoli dopeni po mladosti, a ko bo zaživela pravo življenje materinščine, bo rojeni mit svetovljanske mladosti.

Bo Separatio — ha, ha!

MILAN SKLEDAR

GLEDALIŠKA DVORANA NARED

DANES ODPRTJE PROSTOROV V SOBOŠKEM GRADU

Danes ob 21. uri bodo za ljubitelje kulture končno spet odprta vrata prenovljenih prostorov v soboškem gradu, katerih osrednji del je nova dvorana. Ob odprtju bodo pripravili razstavo gledališke preteklosti Murske Sobote, uprizarili pa bodo tudi Večer songov Kurta Weilla in Bertholda Brechta To je mesec nad Sohom.

Gledališka dvorana je sicer usposobljena za predstave, vendar pa bo potrebno še nekaj ureditvenih del, da bo dobila svoj dokončni izgled. Vsekakor pa so novi prostori rezultat dolgotrajnega prizadevanja kulturnih delavcev, ljubiteljev kulture in družbene skupnosti, da bi v Murski Soboti končno dobili prostore, kjer bi se odvijala kulturna dejavnost. Do sedaj so bile gledališke predstave, nastopi pevskih zborov in podobne prireditve v tako skrajno neprimernih prostorih, da so se mnogi spraševali o njihovi smiselnosti.

Postopna obnova gradu v Murski Soboti poteka že več kot desetletje, vendar pa zelo počasi, v skladu s tem, kako so dobivali sredstva. Pogosto ni bilo mogoče narediti kaj drugega, kot reševati tisti del zgradbe, ki je najbolj propadal. Tako na ravni republike kot občine in v sami krajevni skupnosti so naleteli na razumevanje in podporo pri prizadevanju, da bi grad obnovili kot kulturnozgodovinski objekt, obenem pa tako, da bi postal središče kulturnega dogajanja v občini.

Ivan Obal, predsednik izvršnega sveta v Murski Soboti:

»Bil sem predsednik iniciativnega odbora za obnovo gradu v Murski Soboti, ki je sklenil, da bo obnova potekala v treh korakih. Najprej smo predvideli obnovo temeljev gradu in notranjih prostorov, kamor seveda spada tudi ureditev dvorane in prostorov, ki spadajo k dvorani. Zdaj nam je uspelo obnoviti prostore, pred nami pa je že tretja faza obnove gradu, torej obnova zunanosti. Zbrali smo že nekaj denarja za obnovo strehe, nekaj pa bomo uresničili tudi s pomočjo natečaja za javna dela.

Ureditev gledališke dvorane pomeni nedvomno veliko za Mursko Sobotu, saj gre za večnamensko dvorano, ki smo jo v mestu zelo potrebovali. Z ureditvijo zunanosti objekta pa bo grad postal pomemben turistični objekt, ki ga bomo lahko izkoristili kot privlačno točko za turistične obiske.«

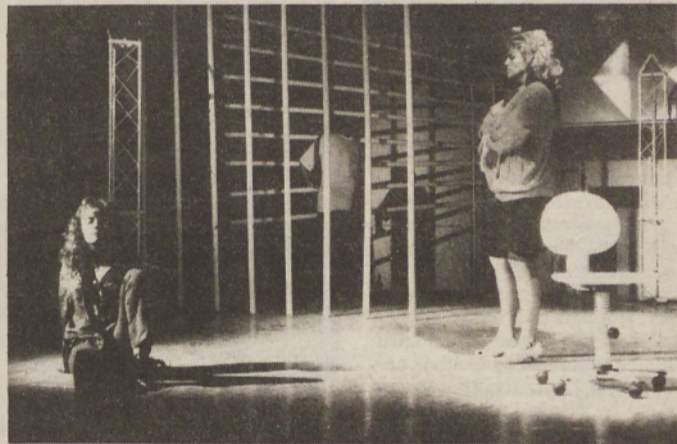
Ob dvorani je še nekaj drugih prostorov, tako da gre za večnamenske prostore. V njih se bodo odvijale gledališke predstave, koncerti, folklorne prireditve in druge kulturne dejavnosti. Prirejena pa bo tudi za potrebe drugih uporabnikov, predvsem podjetij in ustanov za slavnosti ob posebnih priložnostih, konferencah in podobno.

Zaradi pomanjkanja denarja so odprte dvorane v preteklosti kar nekajkrat preložili, pri sofinanciranju zaključnih opravil pa so na pomoč priskočila tudi nekatera podjetja, kot so Mura, Zavarovalnica Triglav in Pomurske mlekarne, za nadaljnja opravila pa pričakujejo še pomoč nekaterih drugih.

To je mesec nad Sohom

Ob odprtju prostorov v soboškem gradu bo danes tudi premierno predstavljen Večer songov Kurta Weilla in Bertholda Brechta z naslovom To je mesec nad Sohom, ki so ga pripravili člani Kulturnoumetniškega društva Stefan Kovač iz Murske Sobote.

Predstavo je režirala Duša Škof, za dramaturgijo je poskrbela Gabriella Gaal, za sceno Goran Dominko, kostume Katja Čelčič, korepetitor in pianist pa je Danila Kuzmič. V predstavi igrajo Milivoj Roš, Taja Bačić, Jože Brunec, Berta Kološa, Duško Radič, Borut Siherle, Sandi Jevšek, Brigita Perhavec in Marjana Kavčič.

Predstavo To je mesec nad Sohom so pripravljali v novi gledališki dvorani.

kulturni koledar • kulturni koledar • kulturni koledar

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA — Danes (1. avg.) ob 21.00 bo otvoritev prenovljenih prostorov v soboškem gradu. Ob tej priložnosti bodo odprti razstavo Gledališka preteklost Sobote in pripravili Večer songov K. Weilla in B. Brechta TO JE MESEC NAD SOHOM. Tisti, ki se ne bodo mogli udeležiti četrtekove otvoritve, si bodo lahko ogledali omenjeno razstavo in prisluhnili večeru songov v soboto, 3. avgusta ob 21.00 v grajski dvorani.

RAZSTAVE

RADENCI — Poleg že omenjene razstave, ki bo na ogled 1. in 3. avgusta v grajski dvorani v M. Soboti, bo v razstavnem salonu hotela Radin v Radencih odpr-

ta do 31. avgusta razstava likovnih del Franca Kanclerja iz Maribora. V četrtek ob 18.00 pa bodo v istih prostorih odprli še eno likovno razstavo, in sicer umetnikov Ane in Marjana Puškaša iz Maribora. Razstava bo odprta do 30. avgusta.

KNJIŽNICE

LJUTOMER — Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 17. ure, v torek in petek pa od 8. do 12. ure.

MURSKA SOBOTA — Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice bodo tudi avgusta odprti od 8. do 14. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

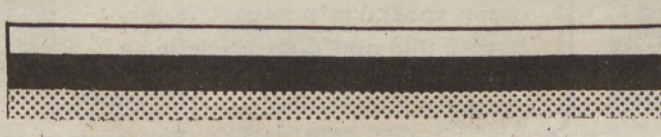
LENDAVA — Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in pe-

tek od 10. do 18. ure, čitalnica pa vsak dan od 7. do 15. ure.

GORNJA RADGONA — Občinska matična knjižnica je v času počitnic in dopustov odprta vsak dan razen sobote od 8. do 14. ure.

USPEŠNICE TEDNA — Iz Knjigarne Dobra knjiga v Murski Soboti so nam sporočili, da so bile najbolj iskane knjige v zadnjem tednu ZDRAVNIŠKO PREIZKUŠENO DOMAČE ZDRAVLJENJE ARTRITISA (avtor Giraud W. Campbell, izdala založba L & L), GUSARJA NA OBZORJU (avtor Ivan Sivec, izdal Kmečki glas) in DOBER DAN, PALČKI (avtorja Ivan Sivec in Dunja Kosler, izdala založba Slovenija).

ZASTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE (velikost 70 x 140 cm) - naše darilo vsem kupcem knjig do 1. 9. 1991 ob nakupu za več kot 2.500 din. Tel.: (061) 443-098

založba mladinska knjiga

Ferenc Király med delom v kiparski koloniji v Lentiju. (foto: S. Sz.)

Pozno materinstvo

V porodnišnici v Biringhamu je neka devetindesetletna ženska iz Bangladeša brez kakršnihkoli zapletov rodila zdravega otroka. Bolnišnica je to sporočilo objavila sedaj, čeprav je otrok star že eno leto. Iz raziskave o ženskah, ki so rodile v starosti več kot 50 let, je razvidno, da je bila to doslej najstarejša ženska, ki je rodila v Veliki Britaniji. Je mati 12 otrok, ima 27 vnukov in že šest pravnikov.

Nova orbitalna postaja

Sovjetsko vesoljsko plovilo Buran bo ponovno poletelo v drugi polovici leta 1992, prvi polet s človeško posadko pa načrtujejo za leto 1995, je izjavil podpredsednik Glavkosmosa Oleg Firsijuk na sejni aeronavtike v Le Bourgetu.

Poleg Burana s človeško posadko bo časovno sovpadel z zamenjavo sovjetske orbitalne postaje Mir z novo raziskovalno postajo. Sovjetske in različne shuttle, ki je leta 1988 poletel samo enkrat, ne bodo uporabili za drugi avtomatski polet. Sovjetski strokovnjaki pripravljajo novo plovilo, ki bo zgrajeno tako, da bo lahko sprejelo človeško posadko. Glavna naloga posadke Burana bo, da odstrani staro in montira novo orbitalno postajo.

VZHODNI »DIVJI ZAHOD«

Diktatorski in represivni režimi nimajo nobenih prednosti pred demokratičnimi. A če bi že morali poiskati vsaj drobec dobrega v padlih komunističnih režimih vzhodne Evrope, potem bi se državljani teh dežel najbrž soglasno odločili, da v svinčenih časih realnega socializma ni bilo toliko kriminala, kot ga je sedaj. To še posebej velja za nekdanjo Nemško demokratično republiko, kjer se statistični podatki o naraščanju kriminala berejo skoraj tako kot podatki o jugoslovanski inflaciji.

Norbert Horn, predstavnik za tisk novoustanovljenega kriminalističnega urada za pet vzhodnih pokrajin združene Nemčije, pravi: »V nekdanji NDR smo imeli enega ali dva bančna ropala letno in storilce smo vedno ujeli.« Danes je vse drugače. Statistične številke so zelo zgovorne. Število ropov je lani v primerjavi z letom 1989 poraslo za 218 odstotkov, samo v Leipzigu se je število tatvin avtomobilov povečalo za 475 odst., v Dresdnu beležijo dva ali tri rope vsako noč.

Razlogov za silen porast kriminala je več. Kot navajajo strokovnjaki, gre precej krivde na rovaš neučinkovite policije, ki je po čist-

kah številčno oslABLJENA in tudi ni vajena obvladovati kriminalcev na sodoben način, po starem ko se je delalo z ljudmi, kot se jim je zljubilo, pa seveda ne smejo več. Tudi opremljenost policije je zastarela in strahovito slaba, saj ji primanjkuje najosnovnejše opreme. Medtem ko kriminalci drvijo po cestah s hitrimi zahodnonemškimi avtomobili, se policaji cijazijo za njimi v počasnih in starih ladah. V vsem Dresdnu nima policija niti enega samega neprebojnega jopiča. Policaji so pri opravljanju svojih dolžnosti pogosto tudi povsem brez pomoči državljanov. Nezaupanje do policije se je ljudem med komunistično diktaturo preveč globoko zazrlo v kosti, brez sodelovanja prebivalcev pa se je zelo težko spopasti s kriminalom.

Notranje ministrstvo je oddelilo 30 milijonov mark za 11 sodobnih policijskih enot v nekdanji NDR. Vendar denar in boljša opremljenost policije ne bosta dovolj. Sociologi opozarjajo tudi na druge razloge za rastoči val kriminala, predvsem na orientacijsko zmedenost ljudi, ki se v novih razmerah ne znajdejo, pa se zafrustrirani zatekajo k nasilju in kriminalu.

Sovjetski pomorščak Fjodor Konjuhkov je postavil nevsakdanji rekord: s svojo jadrnico je v 222 dneh obplul svet. Pot je končal v Avstraliji, kjer so mu v Sydneju pripravili veličastno dobrodoščilo. Srečne vrnitve je bila vsekar najbolj vesela njegova družina, ki ga je pričakala v tamkajšnjem pristanišču.

Jajce — zgodovinska ura

Kadar znanstveniki ugotavljajo starost arheoloških ali drugih zelo starih predmetov, se za potrditev natančnih števil pogosto zatečejo k sodobnim metodam ugotavljanja starosti organskih snovi s pomočjo radioaktivnega ogljika.

Metoda se je uveljavila in velja za natančno. Vendar ima neko pomanjkljivost; z njo je mogoče ugotavljati le starost predmetov, ki so mlajši od 40.000 let. Za predmete iz starejših obdobjih ogljikova metoda ni primerna.

Za zelo stare stvari imajo znanstveniki na voljo kalij-argonsko metodo, ki pa je uporabna za ugotavljanje nad 200.000 let starih stvari. Za vmesno starost znanstveniki nimajo nič zanesljivega in jim v natančnem datiranju zeva kar lepo časovno brezno.

Zdaj bo popolnoma. Na pomoč namreč prihaja najnovejša metoda, in sicer ugotavljanje starosti z lupinami novejih jajc. Alison Brooks in še nekaj raziskovalcev z univerze George Washington v ZDA je ugotovilo, da nekatere aminske kisline v lupinah novejih jajc razpadajo v določenem procesu, ki je časovno zelo počasen in lepo razdeljen. Iz stanja propadlosti teh aminskih kislin je mogoče ugotoviti natančno starost lupin tudi za obdobja, starejša od 400.000 let. Odkritje je pomembno, saj so arheologi našli lupine novejih jajc na številnih arheoloških najdiščih. Zdaj bodo lahko ugotovili natančno starost najdb.

So Hessa zvabili na Škotsko?

Pustolovski polet Hitlerjevega namestnika Rudolfa Hessa 11. maja 1941 na Škotsko za britansko tajno obveščevalno službo ni pomenil presenečenja — nasprotno. Hessa naj bi na otok celo zvabili in to zgodovinsko resnico naj bi sedaj odkrili po zaslugi dokumentov, ki jih je končno dala zgodovinarjem na vplod sovjetska KGB. Po poročilu iz Moskve je KGB-jev predstavnik za tisk pred kratkim povabil nekoga novinarja v moskovski zapor Lubiuko in mu tam omogočil bežen vpogled v celotno dokumentacijo o Rudolfu Hessu. Stalinovi strokovnjaki za obveščanje so te dokumente registrirali pod številko 28. 889 in s šifriranim imenom »Black Bertha«. New York Times piše, da je bilo »Black Bertha« tajno ime, ki ga je Hess pogosto uporabljal v berlinskih homoseksualnih krogih — na veliko Führerjevo jezo. V Hessovi dokumentaciji so med drugim shranjena strogo tajna poročila takratnega ruskega mojstrskega vojvode v Angliji Kima Filibija, ki dokazujejo, da je britanska obveščevalna služba že precej časa bila seznanjena s prihodom Hessa na Škotsko.

Cicciolina v belem

Belina je znak nedolžnosti in nevesta v belem naj bi simbolizirala nedotaknjenost. Če obleče belo obleko za poroko najbolj znamenita pornozvezda vseh časov, neuničljiva 40-letnica Cicciolina, je to malce nenavadno. Kljub vsemu pa ji moramo njene poročne želje privoščiti. Kot že vemo, jo je vzel znameniti ameriški umetnik, 36-letni slikar Jeff Koons, ki mu je mladoporočenka že nekaj časa tudi muza in slikarski navdih. Na budimpeštanski poroki — mladoporočenka je Madžarska — je bilo sicer prešerno in veselo, na splošno začudenje pa se je pokazalo, da glavne osebe spektakla novinarske gneče niso bile pretirano vesele in so se fotoreporterjem kar malce izogibale.

Rokopis Camusovega Tujca na dražbi

Rokopis najbolj znanega romana nobelovca Alberta Camusa Tujec so na dražbi v Parizu prodali za milijon frankov. Dokument je sodil v zapuščino profesorja Milota, znanstvenika in pisateljevega prijatelja. Kupil ga je anonimni kupec. Rokopis ima 104 strani, pisateljev podpis in nosi datum april 1940. Na platnicah so še štirje naslovi, ki jih je predlagal avtor za primer, če založniku prvi naslov ne bi bil všeč. Ponujeni naslovi so: Skromnost, Srečni človek, Svobodni človek in Človek kot vsak drug.

Za očete poskrbljeno

Emancipacija moških se ne bi smela ustaviti pred pleniciami. Za to je poskrbela neka švicarska veleblagovnica, ki je v moško stranišče postavila previjalno mizo za dojenčke. Doslej je bila ta naprava le v damskih sanitarijih, seveda pa to za čas napredne delitve dela med spoloma ni več zadoščalo. Veliko moških nakupuje ob sobotah in s sabo prinesejo svoje dojenčke, zatrjuje direktor veleblagovnice. Švica ima v tem pogledu pionirsko vlogo, kajti doslej o tej očetom prijazen napravi v drugih državah ni ne duha ne sluha. Nakupovalci so navdušeni, saj je za moške, ki z vlažnimi plenčkami in rdečimi ritkami niso vedeli kaj početi, poskrbljeno. Vrata, ki jih je mogoče zakleniti, zagotavljajo zasebnost. Zgledi vlečejo: zdaj nameravajo še v drugih švicarskih veleblagovnicah urediti prostore, kjer se bodo očete lahko nemoteno posvečali čiščenju svojih malčkov.

ŠE ZADNJI KONJ — V torek, 16. julija, so spomeniški delavci v Berlinu postavili še zadnjega konja na spomenik pri Brandenburških vratih. Spomenik je bil namreč poškodovan med novejim praznovanjem. 15 mesecev je bil v muzeju, kjer so ga strokovnjaki restavriral.

Razpelo iz Spoleta obnavljali osem let

V katedrali v Spoletu bodo med glasbenim festivalom dveh svetov tamkajšnji katedralni nameštli slikano razpelo iz 12. stoletja slikarja Alberta Sotia. Umetnino so obnavljali osem let. Gre za najstarejše datirano razpelo (iz leta 1187). Ob vznjožju križa je napis v gotični, Kristos pa je upodobljen z nenavadno široko odprtimi očmi. Med restavriranjem so izpod slojev umazanije prišle na dan nepričakovano bleščeče barve. Barve pričajo ne samo o vplivu bizantinskih ikon, ampak tudi italijanskih zlatarskih del in mozaikov.

Nič več novčičev v vodnjaku

Rimsko turistično znamenitost Fontano di Trevi so obnovili in jo spet uradno odprli za javnost. Nekdaj je veljalo, da se je tisti, ki je v vodnjak vrgel novčič, spet vrnil v Rim. Zdaj pa bodo to navado rimske mestne oblasti skušale odpraviti, ker menda odvrženi kovanci lahko vodnjak poškodujejo.

Niti predebela niti presuha

Varuhi v živalskem vrtu oh avstralski Zlati obali so bili povsem zadovoljni, ko se je izkazalo, da je šestmesečna medvedka koala za svojo starost prav primerno težka. Tehtanje so opravili šele en mesec potem, ko se je mlada dama prikazala iz matere vrečke. Tako kot kenguruji so tudi koale vrečarji.

Rodoljubni tatovi

Tolpa norveških tatov je zelo zaskrbljena za varnost države. Najprej je vdrla v skladišče norveške vojske v bližini Stavangerja in odnesla pomembno količino vojaške opreme, zatem pa jih je začela peči vest. Zato so nekaj dni pozneje še enkrat odšli v isto skladišče ter ukradeno opremo — v glavnem gre za strelivo — vrnili. Ob vrtnjenem strelivu so pustili tudi sporočilo poveljstvu: »V skladišču imate resnično dragocene stvari, ki so pomembne za varnost naše domovine. Biti bo zelo dobro, če bi jih bolje čuvali in vsaj zaklenili vrata skladišča.«

PIJAN PILOT

Velik škandal je izbruhnil, ko je te dni prometna policija na prihodu na londonsko letališče Heathrow opazila avtomobil, ki je odšel na vzlet. Ustavili so ga in soferja zasilili. Sofer je bil oblečen v pilotsko uniformo družbe British Airways in se je jezil na policaje, ki so ga ustavili. Češ da se mu mudi, ker mora poleteti v Caracas. Nič ni pomagalo, odpeljali so ga na policijsko postajo in ugotovili, da je precej vinjen. »Kako bi lahko v takem stanju vozil letalo, ko ni mogel voziti niti avtomobila?« so se spraševali policaji. Prijavili so ga upravi družbe, ki se je vrnila v neprijetnem položaju, vse pa so pojasnili že čez nekaj ur. Britanski Airways je pojasnil, da je David Hanlon resnično njen pilot in da bi moral res leteti v Caracas, vendar ne kot pilot, ampak kot potnik. Zakaj pa je bil oblečen v pilotsko uniformo, niso znali pojasniti.

Žirafa na ražnju

Kljub hudim protestom članov društva za zaščito divjih živali in kljub ogromnim tehničnim težavam so v nekem črnskem naselju v Johannesburgu pred nedavnim na ražnju spekli žirafa in njenim mesom postregli stotinam gostov dobrodejne prireditve članov plemena Zulu. Žirafa, ki je bila težka približno 900 kg, so najprej očistili in marinirali, potem pa so jo s težavo spravili na 7 metrov dolg ražnj in jo nekaj ur pekli. Osem kuharjev se je ukvarjalo z njo, na koncu pa so ugotovili, da ima okus po jellenu. Zaščitniki narave trdijo, da gre za barbarizem, s katerim uničujejo divje živali, prireditelji te zabave pa menijo, da je žirafa tako ali tako preveč in da so jo ubili na human način s strelom v vrat. Tako kot ubijajo živali za prehrano.

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

ŠIFRA — FR

ste se verjetno odločili iz notranje nuje, ki vam javlja, da z vami ni vse tako, kot bi moralo biti. V tem verjetno niste dosti zgrešili. Življenje vam bo prineslo dosti težav, ki se bodo vrstile na mnogih področjih. Torej vam ne bo poslano z rožicami. Do vsega boste prišli le z lastnim trudom in prizadevanjem. Življenje bo precej dolgo v zdravstvenem pogledu pa ne povsem mirno. Zdravje se bo poslabšalo v drugi in tretji tretjini. Z redno zdravniško nego se bo marsikatera teža-

va dala odpraviti. v moralnem smislu ste precej iznajdljive narave, zato vam tudi marsikaj uspeva, pa čeprav morajo to plačati drugi. Tudi na poklicnem področju se pripravite na številne spremembe, kljub temu pa rezultat ne bo izostal. Čustveno ste občutljiva oseba, ki si bo silno težko našla pravega partnerja. Našli ga boste, a pozneje. Otroška črta ni vidna. Z denarjem pri vas ni večjih težav, ne za manjše poslovne poteze in ne za vsakdanje življenje. Vsote ne bodo velike, ampak primerne za zadovoljivo preživetje. Godila vam bodo krajša ali daljša potovanja, zato izkoristite vsako priložnost, ki se vam bo ponudila. Znete misliti s svojo glavo, zato se ne dajte speljati znanecem in prijateljem.

Nasvet: Pripravite se, da hoste doživite 77 let. Življenjska pot vsakega od nas je določena že veliko prej. Po tej poti moramo hoditi ravno. Treščili bomo v vsak kamen. Zato verujte v vsako radost, ki vas bo doletela, pa naj je še tako majna in za druge neugledna.

ZA LJUBITELJE CVETJA

SIMBOLIKA ROŽ

Kljub raznim dvomljivim argumentom se misel o govornici rož še ohranja. Ne vpliva na floristiko, niti na posamezno prodajo rož. Če pa med ljudmi, se pravi med našimi strankami, živi, zasluži neke vrste pozornost. Nesporna je potreba, da včasih z rožo kaj povemo. Dih romantike, ki spremlja našo sodobno floristično usmeritev, ustreza misli na simboliko rož in rastlin. Če to vodi k intenzivnejšemu opazovanju rož, potem je to dejavnik, ki ga na tržišču ni mogoče zanemariti. Če na primer nekdo vidi v pasijonki (*Pasiiflora caerulea*) religiozni izraz treh ran, časnih in cvetnih listov, vodi to celo k spremembi imena te rastline. Ta je prišla k nam v 16. stoletju iz Južne Amerike. Če nekdo spozna v njej mučeniška orodja in rane, križ, bodalo, kladivo in trnjevenec in iz tega izpeljuje simbole resnosti in pobožnosti, je to v našem času vsekakor idejna pridobitev.

Nadalje zaslužijo vse rastlinske in cvetne lastnosti ob slavnostih, letnih časih ali družinskih dogodkih tako v floristiki kot tudi v cvetličarnah določeno pozornost. Škodljivo za prodajo pa je dogmatsko prirejanje simbolov, ki oblagajo določene rože z »imidižem«, ki uporabo le-teh močno zavira. Tudi negativno prikazovanje rož moti in pogosto ni upravičeno. Medtem ko spadajo narcise k veliki noči, božična zvezda deluje skoraj zavirajoče, če jo hočemo prodati v cvetličarnah ob drugem letnem času. Ne glede na vse omejitve, ne glede na vse očitke, da je govornica rož tako brezštevna kot neokusna, se ohranja jasni simbol za naravno moč izraza, ki ga vsebujejo rože in rastline. Iskana je naravnost!

Pa pogledimo nekaj govoric rož z verjetnimi vzroki za določeno simboliko:

- Vejica akacije — Ne toži nad nehyaležnostjo, če najdeš veselje v dobrih delih!
- Pušpan — Zakaj si tako zadržana in trmasta?
- Osat — Razočarala si me in globoko prizadela.
- Jerebika — Ne kloni, če življenje divja.
- Bršljan — Večno bom držal, kar sem enkrat dobil.
- Bela vrtnica — Ti zavrataš mojo ljubezen, a jaz umiram.
- Vijolica — Samo skrita ljubezen osrečuje.
- Pasijonka — Potrpi, ljubi, upaj!
- Mirta — Bodi stanovitna, plačilo ljubezni je sladko.
- Lilija — Čisto in brezmadežno bodi tvoje srce.

Ne bomo več razpravljali o govornici rož, saj taka govornica pristaja preteklim romantičnim časom, vendar naj nam ta kratek premislek pojasni, da je v vsaki cvetlici, rastlini nekaj čisto samosvojega. In zato lahko govorimo o njenih lastnostih tako, kakor o značilnih lastnostih oseb.

Oiga Varga

Kupon za brezplačno analizo

Ime in priimek _____

Datum rojstva _____

Točen naslov _____

Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Podjetje za informiranje, Titova 29, Murska Sobota (Za skrivnost vaših dlani)

Voda za lepoto

Potreba po tekočini je od človeka do človeka različna, in znaša od 1,5 do 3 litre dnevno. Količina vode, ki jo popije, je odvisna od podnebja, vrste gretja v zaprtih prostorih, psihične aktivnosti ali od prehrane. Voda je za telo izredno pomembna, saj tekočina v organizmu odstranjuje strupe, nakopičene v celicah, zagotavlja delo ledvic, preprečuje nastanek ledvičnih kamnov. Poleg tega, da vpliva na naše zdravje, je zelo pomembna tudi za to, ker omogoča, da ostane naša koža prožna, in upočasnjuje nastajanje gub. Če imate suho kožo, vam pripomočnik, da popijete na dan vsaj tri litre vode, saj bo vaša koža, tudi jo še tako mažete s hranilnimi in hidratnimi kremami, ostala suha, če ji ne privoščite dovolj tekočine od znotraj. Če ne marate navadne vode, pijte mineralno. Vsebuje minerale, ki so

prav tako potrebni za normalno delovanje organizma.

Dobro je vedeti

Zelo star porcelan pomivamo ročno v topli in ne v vroči vodi. Pomijemo ga takoj po uporabi, ker mu razne mastne omake in solatni prelivi, zaradi katerih je dalj časa moker, lahko škodijo.

Če se hočete znebiti madežev in belih obrob na steklenih vazah, vrčkih, stekleničkah, okrasnih steklenicah, v katerih imamo spravljene žgane pijače, jih napolnimo z vodo in dodamo čajno žličko ali dve gospodinjskega amoniaka. Pustimo jih nekaj ur stati, potem jih umijemo in speremo s čisto vodo.

Različne vrste moke pijajo različne količine tekočine. Če je testo premeško, dodamo še malo moke.

V mikrovalovno pečico ne smemo dajati kovinskih posod, ker mikrovalovi ne prodrejo skozi kovino, ampak se od nje odbijajo. Zato se v pečici iskri.

Suho ščetkanje odlično poživilo

Kar je v prejšnjem stoletju priporočal župnik Kneipp, velja še danes. Pri vsaki suhi masaži se odlučijo vrhnje odmrle kožne celice, prekrvavljenost se poveča, koža postane lepe rožnate barve. Vse skupaj pa traja kvečjemu tri minute. In ker boste po takšni masaži resnično sveži in živahni, je najbolje, da si vzamete čas zanj jutraj pred tuširanjem. najenostavnejša in najbolj priporočljiva je srednje trda ščetka za telo s pravimi ščetinami in držajem za hrbet, ki ga lahko snamete. Enako vlogo opravijo tudi rokavice iz sisala in sintetične ščetke z vozličci. Pomembno je le, da niso niti pretrde niti premeške. Ščetkajte vedno v smeri proti srcu. Začnite na mestu, ki je od srca najbolj oddaljeno, to je

na desnem stopalu. Oščetkajte tudi podplate. Zmasirajte celo nogo po zunanji in notranji strani. Nato pa vse druge dele telesa.

Domača pašteta

Potrebujemo: 60 dag telečjih (svinjskih) jeter, 70 dag prekajene slanine, 5 žlic masla ali margarine, 4 žlice moka, 4 dl mleka, 1 žlico soli, po pol žličke belega in črnega popra, nageljnove žbice in 2 jajci.

V stroju dvakrat zmeljemo jetra in slanino. Na ognju raztopimo maslo in dodamo moko. Takoj ko zarumeni, prilijemo mleko. Z metlico stepamo nad soparo. Dodamo sol, poper in žbice. Odstavimo, primešamo jajca, nato pa jetra in slanino. Vse skupaj dobro premešamo, pokusimo, ali je dovolj slano in začinjeno, ter vlijemo v nepregorljivo skledo in pokrijemo z alufolijo. Posodo s pašteto položimo v večjo posodo, napolnjeno z vodo. Pečemo eno uro v pečici pri 200° C.

Vedno sveže zelje

Ali želite, da bo poletno zelje poganjalo tudi, ko smo mu odrezali glavo? Nič lažjega. Glave ne odrežite takoj pri tleh, ampak čim višje. Stebla, ki ostane na vrhu, narežite okoli 13 milimetrov v globino, tako kot kaže slika. Na teh mestih bodo zrastle nove, sicer manjše glave, toda na mizi bo vedno sveže zelje.

Mali oglas v Vestniku uspešna prodaja

Zeliščni spodbujevalec

Zeliščni spodbujevalec omogoča hitrejšo zorenje komposta, ker spodbuja razmnoževanje talnih organizmov in njihov tek, s tem pa je masa iztrežkov talnih organizmov toliko večja.

Zeliščni spodbujevalec naredimo tako, da v kozarec, ki ga lahko zapremo, damo eno žličko rjavega sladkorja, nanj eno kapljo medu in ju dobro pomešamo. Dodamo eno žličko praška zmelitih zelišč (kamilice, regrata, baldriana, kopriv in hrastovega lubja). Vse skupaj pomešamo in shranimo v steklenico. Zeliščni spodbujevalec uporabljamo tako, da damo v steklenico pol litra deževnice in četrt žličke spodbujevalca in vsebino pretresemo. Tekočino pustimo stati 24. ur. V kompostni masi naredimo s palico v razdalji 30 do 60 cm globoke luknje. V vsako nalijemo pe šest žličk spodbujevalca in jih zapremo s suho zemljo.

SESTAVIL MARKO NAFAPST	DRŽAVA V ZAHODNI EVROPI	TUJE ZEMSKO IME (ANETOV ROMAN)	NERKANJE DELO OBRTNIKA NA DOMU	KNJIŽEVNIK KAPOR	AVSTRILSKA POROČEVALSKA AGENCIJA	NETOČ. NOST	
JADRANSKI OTOK							ZNESEK ZA DAN SLUŽBENEGA POTOVANJA
ZDRAVNIK SPECIALIST ZA IZRIVLJENE UDE							
NEMŠKI MATEMATIK (BERNHARD)							
PRITOK PADA					ANITA EKBERG		TROBILO
REKA V BOSNI IN HRVAŠKI					RADHOTEL-VIZIJA JAPONSKI DROBIZ		
GALU				PEVKA BAEZ	SL. IGRALEC (BERT)		
AVTOMOBILSKA OZNAKA AVSTRALJE		IT. POLITIK (ANTONIO)					
MESTO V MEXIKI, TUDI MOŠKO IME		ZNAMKA FR. KLAVIRJEV				BOSEDNIJI SRKI NA ZACETKU ABECEDE	
RIBJA KOST					ETNICNA SKUPINA V VZHODNI NIGERJI	NATRIJ	KITAJSKO GLASBILLO
BOMBAŽNA TRANINA ZA OBEVEZE							TANTAL
ŠTUDENT ARABISTIKE							
		PTICA (TUDI DRONTARICA)					

RESITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: avtomat, normala, Dresden, rovke, A, ENI, Ren, jera, SA, ožarek, C, trap, VE, Andi, izobara, Romanov, KP, Nina.

Holesterol

Strokovnjak britanskega inštituta za raziskavo presnovnih procesov dr. Michael Oliver je v reviji Lancet zapisal, da lahko uživanje hrane z malo maščobe, kar naj bi znižalo količino holesterola v krvi in tako zmanjšalo možnost srčnih obolenj, oslabi imunski sistem celičnih membran. Zmanjšanje ravni holesterola v krvi lahko znatno poveča nevarnost raka in drugih bolezni, pa tudi nagnjenost k samomoru in nasilju. Seveda pa Oliver priznava, da bojniki, ki z dieto in zdravlili uravnavajo količino holesterola, lahko znatno zmanjšajo tveganje, da bodo zboleli za srčno boleznijo.

ZAIGRAJMO V ZAPOJMO PO DOMAČE

NA MURSKEM VALU

Glasujem za: _____
Izvajalec: _____
Skladba: _____

KUPON 24

- Lesnica narodno-zabavnih melodij prejšnjega tedna:
- MLADI KOT SMO NOCOJ — Ališ Nipič
 - VZPON NA TRIGLAV — Ans. Marela
 - VZEMI SI ČAS — Ans. Avsenik
 - NAKRESANI GODCI — Ans. Mira Klinca
 - MURA — Trio Skerjanc in kvartet Jeruzalem
- Glasovnice pošljite na naslov: Murski val, Titova 29, 69000 Murska Sobota.
- Lesnico domačih pesmi lahko poslušate ob četrtkih od 18.00 do 19.00 na Murskem valu.
- NAGRAJENCI:
- MARIJA PRŠA, Velika Polana 99, 69225 Velika Polana
 - MARIJA KOSI, Ključarčevi 73, 69242 Križevci pri Ljutomeru
 - IZTOK HAKL, Mladinska 10, 69000 Murska Sobota

Dr. Lojze Števanec

V AFRIKI

»Že od zgodnje mladosti sem imel pri hiši kuščarje, kače, polhe, veverice, da o srakah, vranah, golobih, papagajih niti ne govorim. Razumljivo, da sem pozneje postal lovec. Odkar sem gledal filme o Afriki in afriških živalih, si ničesar na svetu nisem bolj želel kot tega, da bi prišel v Afriko. In ta želja se mi je izpolnila. Službeno sem bil v Tanzaniji, štirinajst mesecev v Dar es Salaamu.«

... mi je v prijatni mehki priščini pripovedoval Ivo Slavič. Sedela sva v njegovi lovski sobi pod številnimi lovskimi trofejami, lesenimi kipci Masajcev in stiliziranimi skulpturami iz trdega črnega lesa, ki so predstavljale kdo ve kaj iz bogatega zgodovinskega spomina črne Afrike. Ko je opazil, da gledam lepo oblikovane skulpture, se je nasmehnil ...

»Tega sem si navlekel na kile, če temu lahko tako rečeš. Za prevoz sem plačal več, kot pa sem dal zanje, pa mi ni žal. Če bi videl tisto primitivno orodje, s katerim to izdelujejo, ne bi verjel, da je možno tem skulpturam dati toliko miline in estetske lepote ...«

Nato je nadaljeval ...

»Dobil sem stanovanje, dali so mi avto, 'house boy' (služabnika), ki je skrbel za hišo, mi kupal, pospraviljal, pral avto. Plačal sem ga sam in to bolje, kot so bili plačani varilci v tovarni, kjer sem uvažal tehnologijo izdelave tovornih prikolic. Stanoval sem v zasebni hiši z vrtom v posebnem naselju, ki je namenjeno tujcem, pretežno belcem. Hitro sem vzpostavil zveze s sosedi, ker so tudi oni iskali stika z menoj. Prinašal sem jim nekaj novega, njihovega, po čemer se stoži vsakomur, ki dalj časa živi v Afriki. Pred vsako hišo je bil askari — stražar, domačin.

MOJI HIŠNI SLUŽABNIKI

Skupaj s hišo so miodelili 'house boy', našel sem ga že v stanovanju. Rafiki mu je bilo ime, kar po njihovem pomeni Prijatelj. Bil je mlad, močan črnc, znal je angleško.

Že prvi dan, ko sem prišel domov, me je čakalo presenečenje: nad okni, po steni, s stropa so na vrhivah visele vsemogoče pločevinke: od piva, švepsa, kokakole, pepsija, celo prazne konzerve, da je v vetru cingljalo, kot bi bil v cirkusu. Do noči je Rafiki to odstranjeval in čistil.

Dali so mi hišo, avto, 'house boy' ... (Foto: Ivo Slavič)

Čez nekaj dni, ko sem vstopil v stanovanje, sem mislil, da sem v džungli. Dnevno sobo mi je okrasil z vejami, zelenjem, travo, v prostoru je mrgolelo mrčesa, ki se je naselil v to navlako. Tudi to je moral očistiti.

Nato je risal in pisal po stenah. Bil je nepopravljivi okraševalec, vendar ne po mojem okusu. Moral sem ga odsloviti.

Najel sem drugega 'house boy', pravzaprav mi ga je prepustila sosedka, žena uslužbenca na nigerijski ambasadi. Odhajala sta domov. Možak je bil starejši, kakih štindeset, petdeset let je imel. Pri črncu nikoli ne veš, koliko je star. Bil sem zadovoljen z njim. Pri meni ni imel kakšnega posebnega dela, pri prejšnjih gospodarjih pa je garal. Dobro sva se razumela. Povsem pa se je spremenil, ko me je obiskala žena. Kak teden dni je bila pri meni. S sosedo sta šli v mesto na potep. Ko se je vrnila, ni mogla v stanovanje. Vse je bilo zaklenjeno, 'boy' pa nikjer.

Ko pridem domov, vidim ženo pri sosedi, odkoder mi kriči, da je vse zaklenjeno, 'boy' pa ni.

No, potem je hiša prazna, pomislil. In je tudi bila. Izginile so vse moje in ženske obleke s kovčki vred, radio, televizor, posoda, z eno besedo — vse. Ostali so goli jogiji na posteljah. Česar ni mogel spraviti v kovčke, je povezal v rjuhe. Zunaj stražarji. Nobeden ni ničesar videl, ničesar nisišal, o stvari ničesar vedel. Tega, kar sem imel, ni mogel odnesti, moral je biti z vozom ali avtom.

Vsi so mi segali v roko in izrekli 'pole sana'. Strašno da jim je žal, so se mi pa režali v obraz. Belca, ki dalj časa biva v Afriki domačini enkrat 'spučajo', pri čemer jih niti najmanj ne peče vest. Na to so me posvarili, vendar v svoji naivnosti od mojega 'boy', s katerim sem se dobro razumel, tega nisem pričakoval.

Pozneje so mi črnci govorili, da so prepričani, da če belcu ukradeš in odneseš vse, ima še vedno dovolj. Policija je krivca iskala, našla pa nikoli. Smeje so mi prišli povedat, da 'boy' ni, da je vsa družina odpotovala na sever v Tango. Za njih je bil problem rešen.

Najel sem tretjega 'boy'. Žena mu je nekoč po zajtrku ponudila cigareto. Po kosilu je že sam segel po zavojčku in kadil njene cigarete. Z nama ni jedel pri mizi. Vse, kar je od obroka ostalo, je bilo njegovo. Zvitez je skuhal štiri litre riža, od katerega sva z ženo pojedla vsak za pest in napekel mesa za pet lačnih. Po kosilu si je obilne ostanke odnesel v senco na balkon in ure dolgo jedel, dokler ni vsega pospravil, nato pa rigal, kot bi imel osla na balkonu.

Moja žena Fanka me je začudeno gledala in spraševala, kaj mu je. »Nič mu ni, pravim. Riga. Pokazati hoče zadovoljstvo, to, da je dobro, kar je pojedel.«

LOV

Hotel sem čimprej v divjino na lov. Med mojimi novimi znanci pa ni bilo nikogar, ki bi imel enake želje. Ob vsaki priložnosti, ko smo se srečali, sem napeljeval razgovor na divjad in jih navduševal za lov — brez uspeha! Okrog naše ambasade se je klatil nek Anglež, rekli smo mu 'Ludi Frenk'. Z velikim oguljenim klobukom, sprano tropsko srajco in v kratkih hlačah je hodil okrog, vedno z revolverjem za pasom. Črnce je držal na kratko, tudi pretepel je katerega, če stvari niso šle tako, kot je hotel. So ga pa ubogali, se ga bali in bili do njega spoštljivi.

Govoril je angleško, nemško, špansko, italijansko, svahili in druga afriška narečja. Nekeč me je presenetil s slovenščino, da sem ga samo gledal. Rekel je, da je bila njegova mati Slovenka, oče angleški oficir, da so imeli v Keniji pivovarno, ki so jo nacionalizirali in mu dali tri tisoč dolarjev mesečne rente. Govoril je, da ima v Španiji posestvo in v Braziliji velik ranč. Kaj je bilo res in kaj ne, nikoli nismo ugotovili. Bil je povsod, poznal vse, vedel vse in uredil vse. Tudi na lov se je spoznal. Denarja je bil poln.

Z njim sem sklenil zaveznitvo. Bil mi je v veliko pomoč, da sva za lov navdušila še ostale. Počasi so 'prijemali'. Posebno svetnik naše ambasade Marjan B. je bil od srečanja do srečanja vedno bolj vroč. Navduševati se je začel tudi naš direktor tovarne Papež. Pridružil se nam je sirski ambasador. Kmalu nas je bila družina pisanih tipov z vseh vetrov in različnih osnovnih interesov.

(Dalje prihodnjic)

KRAJEVNA SKUPNOST ČRENŠOVCI

Brez samoprispevka ne bo šlo

V krajevni skupnosti Črenšovci, ki vključuje naselja Črenšovci, Žiški in Trnje, vedno nekaj delajo. Konec preteklega leta so med krajani izvedli anketo o organiziranem odvozu smeti. Večina krajanov je pozitivno odgovorila in tako so uredili odvoz smeti za naselja Črenšovci in Trnje, ki ga opravlja lendavska Komunalna, medtem ko v Žiških akcija še ni stekla. S tem so tudi odpravili številna črna odlagališča za smeti. Letos so v naselju Žiški uredili ulično razsvetljavo, v Trnju pa na bi to opravili ob rekonstrukciji električnega omrežja. V Trnju so tudi dokončali prizidek k vaško-gasilskemu domu in s tem pridobili dve garaži za potrebe gasilskega društva ter razširili večnamensko dvorano. Prizidek k vaško-gasilskemu domu so dokončali tudi v Žiških in s tem pridobili sejno sobo in kuhinjo. Poleg tega pa obnavljajo tudi stari gasilski dom, saj mu želijo dati podobo, ki jo je imel ob zgraditvi.

Vaško-gasilski dom v Trnju, h kateremu so zgradili prizidek.

V krajevni skupnosti Črenšovci pa smelo načrtujejo za vnaprej. Kot nam je povedal predsednik sveta krajevne skupnosti Jože Ferencak, želijo še letos urediti poti in okolico mrliške vežice ter pokopališče v Črenšovcih. V izdelavi je projektna dokumentacija za razširitev telefonije. Na območju krajevne skupnosti je 150 gospodinjstev, ki bi rada dobila telefon. V ta namen pa bo potrebno razširiti tudi telefonsko centralo na pošti v Črenšovcih. Krajevna skupnost Črenšovci tudi sofinancira adaptacijo šolske kuhinje in kurilnice v Črenšovcih. Razmišljajo pa tudi o gradnji kanalizacije, vendar je

vprašanje, ali se bodo tako zahtevne naložbe lahko lotili. Zlasti še, ker je konec maja letos potekel krajevni samoprispevek in novega še niso razpisali.

Zavedajo se, da brez samoprispevka ne bo mogoče uresničiti zastavljenih nalog in tudi ni mogoče pričakovati napredka kraja. V Črenšovcih so tudi razočarani, ker ni uspel občinski referendum za sprejem samoprispevka. V občinskem referendumu je bila namreč predvidena tudi gradnja telovadnice pri osnovni šoli v Črenšovcih, na katero tako dolgo čakajo.

Feri Maučec

SPREMEMBE V INGOLSTADTSKEM SVETU TUJCEV

Datum volitev ostaja

Volitve v Svet tujcev mesta Ingolstadta bodo, tako kot je bilo predvideno, v oktobru. Dejstvo pa je, da mora biti na volilnih listicah zamenjan pojem »Jugoslovanci« oziroma »Jugoslavia«.

Slovenec Zvone Kokalj je predlagal, naj se volitve zaradi nastalih konfliktov v Jugoslaviji preložijo. Od začetka brutalnega napada JA na ozemlje Slovenije se čuti več Jugoslovanc in vztraja pri tem, da kot Jugoslovanci ne bi kandidiral niti volil. Tako mislijo vsi Slovenci pa tudi Hrvat in srabujejo, da morajo na meji svobodne Evrope kazati potne liste države, h kateri se ne pristevajo jo več.

Zupan mesta Werner Pössl je odločil, da volitve bodo, imenuje priimku vsakega kandidata pa pripisana tudi njegova narodna skupina, na primer: Zvone Kokalj, Slovenec. Na tak način Slovenec lahko volil Slovenca, Hrvat pa Hrvata in bo dana možnost tako enemu kot drugemu rodu, da bo v Svet tujcev izvolil svoje predstavnike (Jugoslovanci narodne skupine imajo v svetu tri mesta).

Svobodna Bavarska že nekaj časa na različne načine podpira osamosvojitve obeh narodov. Ker pa je Murska Sobota partnersko mesto, je mesto Ingolstadt pri tem še toliko bolj dejavno.

Dragica Hec

REJEC KONJ KASAČEV TUDI V VELIKI POLANI

Marjan končno na konju

Marjan Vidovič si je želel vsaj enega konja, zdaj pa ima že štiri. Šola jahanja. Bodo na kmetih spet konji?

Marjan Vidovič je prosvetni delavec, zato je nekaj ljudi, domačinov seveda, ki ne razumejo njegove nagnjenosti do konj. Ne vedo pač, da je tudi on kmečki sin in da tako ta domača žival tudi zanj ne more biti nič tujega.

»Želja, da bi imel svojega konja, ki bi ga hranil, negoval in naposled še jahal, se mi je porodila, ko sem bil še otrok. Tedaj je bilo na vasi več konjev, saj so jih uporabljali za vleko voz in delo na poljih. Tu in tam je kdo konje zapregel tudi vkoleselj. Pozneje sem to željo nekoliko potlačil, saj sem se močneje udejstvoval na kulturnem področju, ni pa bilo tudi gmotnih možnosti, saj sem gradil hišo. Šele

1985. leta sem kupil žrebičko in jo začel trenirati. Pozneje sem se z njo pojavil na konjskih dirkah, žal pa kakega vidnega uspeha nisem dosegel. Konkurenca je pač močna! Zdaj sem se nekako preusmeril v rejo jahalnih konj.«

Marjan Vidovič ima zdaj že 4 kasače: plemensko kobilico Vermido, ki jo sicer namerava prodati, dve žrebički (1- in 2-letni) ter žrebička, ki se je narodil letos. Vse to

Marjan Vidovič si je želel konja in zdaj je, kot vidite, na konju. Tudi njegova hčerka rada jezdi. Bo poslej v Veliki Polani jezdecev več? Foto: S.S.

O socialni pomoči, ki je ni

Republiška vlada je sprejela sklep o višji socialnovarstveni pomoči, vendar pa zanj v proračunu že zmanjkuje denarja. Do sedaj so upravičencem do edinega in dopolnilnega vira za preživljanje ter denarno pomoč za otroke denar nakazovali do petnajstega v mesecu, sedaj pa je že konec meseca, vendar republika potrebnega denarja občinam še ni nakazala. Ta pomoč namreč po delitvi med republiko in občinami spada v pristojnost republike ali v tako imenovani nacionalni program. Občine pa tudi zaradi lastnih proračunskih težav nimajo toliko denarja, da bi dale z lastnega računa. Tudi socialni »podpiranci« morajo živeti, kako, je pa očitno vse bolj njihov problem. mh

Za pomoč po neurju

Rdeči križ Slovenije poziva vsa podjetja, ustanove in posameznike, naj pomagajo prizadetim družinam zaradi katastrofalnega neurja, ki je prizadelo predvsem Gornjo Radgono in Trebnje. Ziračun Rdečega križa Slovenije je: 50101-678-51579, s pripisom »Neurje«. Rdeči križ Slovenije je prizadetima občinama že nakazal vsaki po 50 tisoč dinarjev. mh

V Beltincih nadaljujejo z izgradnjo kanalizacije. Dela so začeli na Jugovem in jih bodo nadaljevali po Ravenski do Krožne ulice. Vsako gospodinjstvo, ki se namerava priključiti na kanalizacijo, bo prispevalo 1.000 DEM v dinarski protivrednosti, plačali pa bodo v šestih obrokih. Predvidevajo, da bodo z deli, ki jih izvaja Vodno gospodarstvo Mura iz Murske Sobotne, končali do sredine septembra. Foto: F.M.

vzdržuje z učiteljsko plačo. No, ja, seno pridela na svojem najetem travniku, prav tako koruzo, oves pa kupi. Za konje je uredil lep, zidan hlev, kupil opremo za jahanje, uredil površino za izpust konj oziroma manežo.

»Čeprav se mi zdi, da se ljudje spet zanimajo za rejo konj, kar bi si mnogi lahko lažje privoščili kot jaz, pa vseeno ugotavljam, da so preveč obremenjeni z mislimi o stroških. Konj je koristna žival, saj bi lahko večkrat nadomestil traktor, je pa tudi res, da je ta konjiček tudi drag. Zase moram povedati, da sem imel doslej le stroške. Zdaj bi jih rad nekoliko omilil

in tako sem uvedel neke vrste jahanja. Prvi jahalci so se sili, žal pa so to v glavnem halke. Čudim se, da se za zanimajo v večji meri fantje, mače ali okoliških vasi.«

Tako Marjan Vidovič, štiri konji poslej niso več le ogled od daleč (marsikdo se pa ustavi in jih opazuje), ampak jih mogoče tudi zajahati, seveda pri širokovnim vodstvom. Strah pred konji pa je odveč. Po vsem tem mogoče skleniti, da bo v Veliki Polani v krajšem času se kaj reje konj. Nekeč so bili pri vsaki obogati hiši. S. Sobota

Še naprej Evgen Car

Tudi v juliju ste, spoštovani bralci domačega tednika Vestnik, Pomurca meseca izbrali rojaka iz Dobrovnika, gledališkega igralca v Ljubljani Evgena Carja. Dobil je prepričljivo največ glasov in se je s tem tudi uvrstil na prvem mestu v skupnem seštevku vseh letošnjih sedmih mesečnih anket. Na drugem mestu je prav tako prepričljivo predsednik predstava Republike Slovenije Milan Kučan, tretji pa je še vedno harmonist Geza Farkaš.

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA

GLASUJEM ZA

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

9

ŠPORTNI OBRAZI

Mirko Unger najboljši pomurski igralec

Dvajsetletni Mirko Unger iz Moravskih Toplic, absolvent Srednje družboslovne in ekonomske šole v Murski Soboti ter član Namiznoteniškega kluba Sobota, je tren...

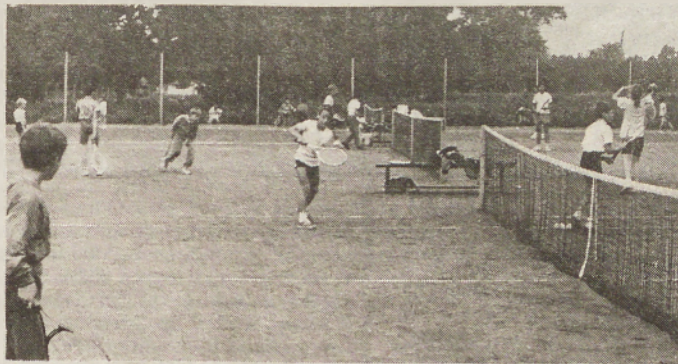
kurenca pa je bil tretji. Na državnem prvenstvu je ekipa Sobote bila druga, v dvojicah pa je zasedel tretje mesto. Na odprtem prvenstvu Zagreba je ekipa Sobote zmagala, med posamezniki je bil Mirko drugi.

Uveljavil pa se je tudi na republiškem in državnem ekipnem in oosamičnem prvenstvu v mladinski konkurenci. Igral je v članski ekipi Sobote, ki je osvojila prvo mesto v drugi zvezni ligi, hkrati pa bil najboljši igralec ekipe. Lani je na republiški članski uvrstitveni listi zasedel tretje mesto in sedemnajsto na zvezni listi. Letos je bil četrti na republiški članski uvrstitveni listi in devetnajsti na zvezni listi. Večkrat je igral v slovenski reprezentanci, ki se je uveljavila v mednarodnem merilu.

Čeprav bo moral veliko časa posvetiti študiju na Visoki pravni šoli v Mariboru, se namiznemu tenisu ne namerava odpovedati. Zaradi trenutnih političnih razmer v Jugoslaviji bo ekipa Sobote v prihodnje verjetno igrala v slovenski ligi, čeprav ima status zveznega ligaša.

Upa, da bo s pridnim delom tako kot doslej tudi v prihodnje dosegal dobre rezultate.

F. M.

Teniški tečaj v Ljutomeru, ki ga je obiskovalo 25 začetnikov.

Foto: F. Maučec

LJUTOMER

Konjske dirke bodo v soboto

Preteklo nedeljo bi morale biti na hipodromu v Ljutomeru konjske dirke v organizaciji podjetja Marka Slaviča iz Ključarovec. Zaradi slabega vremena pa so dirke preložili na soboto, 3. avgusta 1991, ob 14. uri.

SMUČANJE

Reprezentanca v Radencih

Naši najboljši smučarji so začeli s kondicijskimi pripravami v Radencih pod vodstvom trenerja Janka Gorazda. V Radencih bodo ostali do 1. avgusta, po vikendu pa bodo nadaljevali priprave v Črni na Koroškem.

Prijateljske tekme

V okviru priprav na novo tekmovalno sezono v slovenski in območni nogometni ligi vzhod je bilo odigranih nekaj prijateljskih tekem. Mura je v Murski Soboti premagala Varteks iz Varaždina s 3:2. Gole za Muro sta dosegla Šarkezi 2 in Kovačič iz enajstmetrovke. Polet pa je v Martinu na Muri premagal Potrošnik iz Beltincev z 2:1. Gol za Potrošnik je dosegel Gruškovnjak. Lendavska Nafta je sodelovala na turnirju v Murskem Središču in med štirimi moštvii osvojila prvo mesto. Najprej je premagala Mladost iz Selnice s 7:0. Strelci golov: Šabjan 4, Rob 2 in Ratajac. V finalu pa je prav tako s 7:0 premagala Partizana iz Vratušinca. Gole so dosegli: Rob 3, Vodopija, Šabjan, Varga in Baša po enagu. Potrošnik iz Beltincev je premagal Veržej s 3:0. Strelci zadetkov: Hartman, Godina in Vöröš. Tišina je igrala z Brnikom Maribor 1:1. Gol za Tišino je dosegel Oršoš iz enajstmetrovke. Z neodločenim izidom se je končala tudi tekma med Veržejem in Dokležovjem (1:1). Strelca golov sta bila Jutoš za Veržej in Lopert za Dokležovje.

Skrb za naraščaj

Planinsko društvo Gornja Radgona, ki je zelo delavno, nenehno skrbi za svoje naraščajnike. V ta namen organizirajo planinski pionirski tabor. Tega so tudi letos nameravali organizirati v Kamniški Bistrici od 28. julija do 5. avgusta. Za tabor se je prijavilo 35 naraščajnikov, dobili pa so tudi nekaj potrebnih sredstev. V društvu pa so se odločili, da bodo letos namesto tabora organizirali dvodnevne izlete v planine. Prvi taki izlet bo 3. in 4. avgusta v Logarsko dolino. Mentorica Elica Koroševc meni, da

bodo tudi na ta način zadovoljili mlade planince. Omeniti velja, da je v radgonsko planinsko društvo vključenih kar 292 pionirjev, kar je polovica vseh članov. V svojih vrstah pa pogrešajo srednješolce. Sicer pa bo Planinsko društvo Gornja Radgona letos organiziralo več srečanj in prireditev. Osrednja bo vsekakor 8. septembra 1991 v Radencih — srečanje pomurskih planincev. Ob tej priložnosti bodo tudi proslavili 30-letnico društva.

F. Klemenčič

MALI NOGOMET

Najboljši Sebeborci

Nogometni klub »11 plaviv« iz Sela je bil organizator turnirja v malem nogometu. Med 8 ekipami so zmagali Sebeborci pred veterani Pohorja iz Ruš in Vučjo Gomilo. Prve tri ekipe so prejele pokale.

Turnir veteranov

Partizan Puconci in Liga veteranov organizirata v nedeljo, 4. avgusta 1991, ob 8. uri v Puconcih turnir veteranov v malem nogometu. Prijave bodo zbirali pred turnirjem.

ŠAH

Maričeva šesta

Na letošnjem šahovskem prvenstvu Slovenije za mladinke sta sodelovali tudi predstavnici Šahovskega društva Radenska Pomurje iz Murske Sobote Maričeva in Števančičeva. Maričeva je zbrala 3,5 točke in zasedla šesto mesto, Števančičeva pa je z 1 točko pristala na osmem mestu.

Zmagal Gerenčer

V Murskem Središču je bil hitropotezni turnir. Med 15 šahisti je zmagal Gerenčer z 12,5 točke pred Ilvancem (oba Lendava) 11,5, Horvatičem (Strahoninec) 11, Božičem (Lendava) in Resmanom (Štrigova) po 10 točk. J. G.

Miran Ščančar — perspektivni atlet

Tako kot v preteklosti imamo tudi sedaj v Pomurju številne atletske talente, ki jih vsako leto odkrivamo na šolskih, občinskih in medobčinskih tekmovanjih. Med te sodi tudi štirinajstletni Miran Ščančar iz Bratonec, sicer učenec osmega razreda Osnovne šole 17. oktobra Beltinci. Njegov talent so učitelji telovadbe in atletske delavnice odkrili že v petem razredu, leta 1988, ko je njegova ekipa v štafeti s tem reku ob prazniku soboške občine zasedla drugo mesto. Že naslednje leto pa se je izkazal tudi v skoku v daljavo. Kot šestdesoletec je na republiškem prvenstvu za mlajše pionirje v tej disciplini zmagal naslednje leto na republiškem prvenstvu v krosu v teku na 1.000 metrov in na atletskem mitingu v Celju v skoku v daljavo s 596 cm med starejšimi pionirji. Letos je bil v Domitlah na republiškem prvenstvu v krosu drugi, v teku Alpeja v daljavo pa tretji. Sicer pa je v skoku v daljavo dosegel na letošnjem republiškem prvenstvu v Ljubljani 609 cm in zasedel drugo mesto. Njegov najboljši dosežek v tej disciplini je 640 cm. Kot nam je po-

vedal ob našem obisku, se bo še eno leto izpolnjeval v atletiki na beltinski osnovni šoli pod strokovnim vodstvom Ludvika Janže, ki ima tudi veliko zaslug za njegove

dosežke. V prihodnje pa bi se rad bolj posvetil skoku v daljavo, ker v tej disciplini vidi večjo perspektivo.

F. Maučec

NOGOMET

SNL bo štela 20 moštev

Na zadnji seji izvršnega odbora Nogometne zveze Slovenije so sprejeli odločitev, da bo slovenska nogometna liga v tekmovalni sezoni 1991/92 štela 20 moštev. Kot je znano, je bil prvotni predlog posebne skupine, da bi slovenska nogometna liga štela 18 članov, vendar so jo na zahtevo Medvedov, ki naj bi izpušili, in pa Primorja iz Ajdovščine, ki si je s kvalifikacijskimi pridobilo status slovenskega ligaša, povečali na 20 moštev. Kot je tudi že znano, bodo v slovenski ligi nastopali člani medrepubliške lige izola, Brnik Maribor in Rudar iz Velenja. S tem bo liga prva v Sloveniji po številu moštva. Nafta iz Lendave, Mura iz Murske Sobote in Potrošnik iz Beltincev. Kot je slišati, naj bi iz lige izpadlo kar šest moštev. O tem bo seveda odločila konferenca Nogometne zveze Slovenije, ki bo 15. oktobra. Prvenstvo se bo začelo 18. avgusta in končalo 1. decembra.

Nogometiški Kobilja, ki naj bi igrali kvalifikacije z Rakičanom za vstop v pomursko nogometno ligo. Stojijo od leve: B. Laci (trener), B. Bukovec, S. Laci, Gierek, J. Bukovec, Ritlop, Piberčnik, Berden, M. Bukovec, J. Nemec (teh. vodja), Cepjco; Ferencek, Maučec, K. Miholič, Nemec, J. Miholič, Penhofer in Bači. Foto: F. Bobovec

AKTUALNO V ŠPORTU

Koristno izrabimo prosti čas

Naš cilj je, da v naši republici postanemo športni narod. Športna rekreacija naj bi bila zato sestavina našega življenja. Trenutno je čas sicer nekoliko drugačen, saj različno doživljamo minulo agresijo na našo republiko, pa tudi načrta za koristno izrabljeno prosti čas so nekoliko drugačni. Tako tudi ne bomo enako dopustovali. Kljub temu pa skušajmo s svojimi izbranimi športnimi dejavnostmi prijetno in koristno izrabiti svoj prosti čas. Nemogoče je dati pravi nasvet, s katerim bi ponudili natančen izbor športnih dejavnosti. To boste najlažje storili sami, saj najlažje najdete svoje zadovoljstvo v pestrih možnostih športne rekreacije. Predlagamo pa, da izbirate med hojo, tekom, plavanjem, kolesarjenjem, tenisom, kajakaštvom ali drugimi vodnimi športi, gimnastiko doma, gorskim kolesarjenjem... Ob tej priložnosti bi vam radi priporočali nabavo knjizic iz zbirke RAZGIBAJMO ŽIVLJENJE, ki zajema neštete dejavnosti. Knjizice lahko dobite na občinskih športnih zvezah. V kolikor se lotite vadbe, vadite vedno v okviru svojih zmogljivosti. Pred vsako vadbo se ogrejte in za izbrano dejavnost primerno opremite. Le-ta naj bo taka, da vas bo sprostila, predvsem pa razvedrila. Z gibalnimi dejavnostmi živite zdravo, šport vas ohranja in tudi zdravi. V okviru prostega časa si najдите dovolj prostora tudi za rekreiranje, saj bo s tem postala vaša športnorekreativna vadba navada, tej pa dnevno posvetite vsaj pet minut. Če tega ne morete dnevno, pa vsaj trikrat tedensko. Teh petnajst minut lahko izrabite za gimnastiko, hojo, tek, kolesarjenje... Priporočljivo je, da se pri teh dejavnostih spotite. Ni pa zaželeno, da čutite utrujenost, celo bolečine. Tudi če veliko sedite, izkoristite vmesni čas za gibanje. Zdravemu načinu življenja pa je potrebno prilagoditi tudi prehrano. Primeren izbor bo v vaše osebno zadovoljstvo. Številne dejavnosti lahko izvajate sami, skupaj s prijatelji ali člani svoje družine. Lahko pa se priključite tudi organiziranim dejavnostim v društvi ali klubih. Pravkar potekajo akcije učenja plavanja, kjer lahko izpolnite svoje znanje pod strokovnim vodstvom, najmlajši pa imajo možnost, da se naučijo plavati. Priključite se lahko skupinam, ki igrajo tenis. V avgustu bo tradicionalni kolesarski maraton in še je čas, da se primerno pripravite nanj. Želimo vam, da se z veseljem lotite dejavnosti, predvsem pa, da sami skrbite za zdravo življenje.

Ludvik Zelko

ATLETIKA

Pomurci v Italiji in Avstriji

V italijanskem Coneglianu sta na močnem mednarodnem atletskem mitingu z blizu 500 sodelujočimi atleti in atletinjami iz Italije, Slovenije in Hrvaške sodelovali tudi Marija Števanec in Manuela Pergar. Števančeva je v teku na 400 m s časom 56,4 zasedla tretje, Pergarjeva pa v teku na 1500 m s časom 4:38,8 sedmo mesto.

V Feldkirchu na avstrijskem Koroškem je bil tradicionalni poletni atletski miting. Sodelovalo je okrog 250 tekačev iz Italije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Anton Šterman, član AK Pomurje, je 100 m pretekel v času 12,13 in zasedel deveto mesto. Geza Grabar pa je na 3.000 m dosegel osebni rekord 8:36,63 in peto mesto.

G. G.

NAMIZNI TENIS

ŠE VEDNO MED NAJBOLJŠIMI

Jakostne lestvice so najboljši pokazatelj kakovosti posameznega igralca, saj so seštevek igralčevih uspehov v posamezni sezoni in niso odvisne od same enega ali dveh tekmovalcev. Če pogledamo pravkar objavljene jakostne lestvice za sezono 1990/91, vidimo, da pomurski igralci ostajajo na približno enakih mestih kot v lanskem sezoni, čeprav so nekateri svoje uvrstitve nekoliko izboljšali, drugi za malenkost poslabšali. Skupna ocena pa je, da so še vedno v samem republiškem vrhu med člani in mladinci ter v zveznem med mladinci. Žal jim tudi v letošnji sezoni ni uspelo uvrstiti nobenega igralca na vidnejše mesto med pionirji in prav tu zeva velika praznina, ki bi jo morali v prihodnje odpraviti, seveda z veliko več in boljšim delom tako igralcev kot trenerjev. Uvrstitev treh igralcev na republiških članskih lestvicah med deseterico je lep dosežek, ki ga dopolnjuje dejstvo, da jih je kar sedem med najboljšo dvajseterico. K temu je potrebno dodati še 19. in 21. mesto Ungerja in Benka na zvezni lestvici ter odlično 4. oziroma 5. mesto na zvezni mladinski jakostni lestvici Rihtariča in Kusa, ki sta si s to uvrstitvijo pridobila status zelo perspektivnega športnika, saj so pred njima samo trije državni mladinski reprezentanti Grujič, Ignjatovič in Škafar.

Tudi letos je na republiških članskih jakostnih lestvicah najboljši Pomurec Mirko Unger, ki je s 145 točkami na zelo dobrem četrtem mestu, kar je sicer za mesto slabše kot lani, ker ga je poleg Smrekarja in Zalaznika prehitel še letos najboljši slovenski mladinec Ignjatovič. V novi sezoni bi mu moral biti cilj uvrstitev med najboljšo četverico, kar pa bo dosegljivo le ob dobrem delu.

Svojo najboljšo uvrstitev beleži Robi Benkovič, ki je s 128 točkami na petem mestu, kar je za mesto boljše kot lani. Tudi v novi sezoni bi mu moral biti cilj ponovitev te uvrstitve.

Borut Benko je glede na lansko sezono padel za dve mesti in je s 119 točkami na sedmem mestu, ki bi ga v novi sezoni moral izboljšati.

Janko Ori je s 96 točkami na 11. mestu, kar je za tri mesta boljše kot v lanskem sezoni. V novi sezoni bi mu moral biti cilj uvrstitev okoli desetega mesta.

Boris Rihtarič je s 63 točkami na 14. — 15. mestu, kar je za štiri mesta boljše kot lani. V novi sezoni mu mora biti cilj vidno izboljšanje te uvrstitve.

Najmlajši, Tomaž Kus, je z 58 točkami osvojil 16. mesto in je za dve mesti izboljšal lansko uvrsti-

tev. V novi sezoni pa bi vsekakor moral svojo uvrstitev izboljšati za nekaj mest.

Na 19. mestu je s 50 točkami Ivan Kuzma, kar je seveda daleč od njegovih prejšnjih uvrstitev, vendar je treba upoštevati, da je bil njegov tekmovalni program zelo okrnjen.

Na 25. mestu je s 34 točkami Matjaž Žitek ob nepopolnem tekmovalnem programu v sezoni.

Na zveznih jakostnih lestvicah se nahajata dva Sobočana, in sicer je Mirko Unger z 49 točkami na 19. mestu, kar je za dve mesti slabše kot lani, vendar še vedno zelo dobro. Borut Benko je z 41 točkami na 21. mestu in je to njegova najboljša uvrstitev na zveznih lestvicah za člane.

V mladinski konkurenci je na republiških jakostnih lestvicah najboljši Pomurec Boris Rihtarič, ki je zbral 365 točk in je na zelo dobrem tretjem mestu za Ignjatovičem ter Škafarjem. Tako je ponovil lansko uvrstitev Janka Orija, svojo pa izboljšal za dve mesti. Na četrtem mestu je Tomaž Kus s 339 točkami. Tudi on je za dve mesti izboljšal lansko uvrstitev in dosegel mesto v okviru pričakovanj. Andrej Sapač je s 37 točkami dosegel 15. mesto, kar je v okviru pričakovanj, novi cilj pa bi mu morala biti uvrstitev med deseterico.

Na zveznih lestvicah sta svoje uvrstitve vidno izboljšala Rihtarič in Kus, kar je bilo tudi pričakovati. Boris Rihtarič je s 162 točkami na odličnem četrtem mestu, Tomaž Kus pa s 148 točkami na prav tako odličnem petem mestu. Prvi je svojo uvrstitev izboljšal za pet, drugi za šest mest in oba sta popolnoma izpolnila pričakovanja ter s tem dosegla velik uspeh.

Na koncu velja ocena, da je bila sezona zelo uspešna, saj so Sobočani obdržali tudi status prvoligaša, Radgona pa je zasedla zelo dobro drugo mesto v republiški ligi. Tudi druge uvrstitve na posameznih tekmovanjih so bile dobre. Kakšna bo nova sezona, je še velika neznanka, ker se ob znanih dogodkih še vedno ne ve, kje se bo v novi sezoni tekmovalo. Kot izgleda zdaj, Sobočanov ne bo zapustil noben igralec, vendar bodo morali urediti svoje materialne probleme. S pomočjo sponzorja — veletrgovine POTROŠNIK so jih do zdaj za silo reševali, za kar se sponzorju zahvaljujejo. Seveda v prihodnje pričakujejo še večje razumevanje za njihove materialne težave.

M. U.

OTROK IN PROMET

Otroški sedež namesto krste

OD 1970. DO 1990 NA SLOVENSКИH CESTAH UGASNILO 1 227 OTROŠKIH ŽIVLJENJ • BODO OTROŠKI SEDEŽI OBVEZNI?

Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je v letošnji akciji — 10 (minus 10 odstotkov) posvetil še posebno skrb otrokom in mladostnikom — udeležencem v cestnem prometu. Poleg običajne skrbi, ki je sicer namenjena vsem, gre za prizadevanja za dosledno uporabo zaščitnih čelad za voznike in sopotnike na kolesih z motorjem in motornih kolesih ter uvajanje varostnih sedežev za otroke v osebnih avtomobilih. Medtem ko so varnostne čelade bolj ali manj prešle v uporabo, smo pri uporabi otroških varnostnih sedežev v osebnih avtomobilih šele na začetku.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu poziva starše in druge, ki vozijo v avtomobilih otroke, naj si za v avto nabavijo varnostni sedež za otroke, ki se (sedež) pritrdi na zadnje sedeže avtomobila. Pri nas take otroške sedeže izdeluje Splošna obrtna zadruga Galem iz Izole, na njih pa se lahko udobno in varno vozijo otroke od starosti 9 mesecev do 4 let. Sedež je konstruiran tako, da pri trčenju ublaži moč udarca in ga porazdeli na večjo površino. Pri trčenju prednji del sedeža (mizica) zadrži telo, sedež pa prepreči nevarne udarce. Sedež ni nevaren za ostale potnike na zadnjem sedežu, ker je izdelan iz samougasnega stiropora in je brez ostrih ali drugače nevarnih delov. V svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu za zdaj le priporočajo staršem, da za varnost svojih otrok nabavijo tak sedež, nameravajo pa tudi vplivati na zakonodajalca, da bi v spremeni-

njenem zakonu o varnosti cestnega prometa določil, da bi se

Na otroškem sedežu je otrok varen in, kot je razvidno s slike, se dobro počuti. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu poziva starše, naj otrok nikar ne vozijo »na kolenih« ali pa celo (kar je še bolj nevarno) prosto sede ali stoje v avtu, saj smo po številu mrtvih otrok že zdaj na samem vrhu.

otroci smeli v avtu voziti le sede na sedežu, ki je posebej narejen zanje in za njihovo varnost. Predlog pa ni slovenska pogruntavščina, saj takšno določilo poznajo v vrsti evropskih držav. Priporočajo ga tudi mednarodne organizacije, ki se ukvarjajo z varnostjo v cestnem prometu.

Od leta 1970 do konca lanskega leta je na slovenskih cestah zgubilo življenje 1 227 otrok, poškodovanih pa jih je bilo kar 35 574. Število mrtvih otrok zaradi prometnih nesreč je glede na število prebivalstva višje kot v drugih evropskih državah. Statistika kaže, da se pri nas smrtno ponesreči na 100 000 otrok, starih do 15 let, 7,5 otrok, na Švedskem, kjer je promet prav gotovo bolj razvit, pa 2,8 otroka. To so seveda povprečja. Dodamo naj še to, da se je v lanskem letu smrtno ponesrečilo 28 otrok (od sicer 61 mrtvih) kot sopotnikov v osebnih avtomobilih. V osebnem avtu lahko ustrezno zaščitimo otroke vseh starosti, od dojenčkov do mladostnikov, seveda z ustreznimi sedeži. Ko je otrok visok 150 centimetrov pa lahko brez dodatnih sedežev ali podlog uporabljamo varnostni pas v vozilu.

Š. S.

TEMELJNO SODIŠČE, ENOTA LENDA VA

Obsodba za uboj iz malomarnosti

Sodišče v Lendavi je te dni izreklo Mensuru Rošiču iz Lendave 1 leto in 6 mesecev zapor. Spoznalo ga je krivega za povzročitev smrti Alojzu Kolenku iz Mostja. Obsojeni, ki je v priporu od 18. februarja 1991, je 19. januarja 1991 v lokalu Diskoteks v lendavskem gradu pokojnega večkrat udaril v glavo, zato je z njo udaril ob zid in padel na tla pri čemer je utrpel hude poškodbe po glavi in je 29. januarja 1991 umrl v bolnici v Murski So-

boti. Mensur Rošič je bil spoznan za krivega povzročitelja smrti iz malomarnosti po 48. členu kazenskega zakonika Republike Slovenije. Po ugotovitvah sodišča se je obsojeni zavedal, da zaradi udarcev po glavi Alojz Kolenko, ki je bil fizično slabši od njega, utrpel hude poškodbe in da zaradi njih lahko umre, vendar je Mensur Rošič lahkomišlelo mislil, da do takih poškodb ne bo prišlo. Sodba še ni pravnomočna.

Š. S.

Zlikovca v župnišču

Očitno je, da dogodek ni tako hud, kakor o njem govore, saj nas nanj niso opozorili na upravi za notranje zadeve, ampak smo zanj zvedeli od drugih virov. V torek, 16. julija, kmalu po 22. uri sta se v župnišču v Odrancih pretihotapila skozi okno dva neznanca. Tu pa ju je »prestregla« župniška gospodinja E. M. Eden izmed nočnih obiskovalcev je z lovsko puško usrel v omaro, drug pa je gospodinja skušal utišati na ta način, da ji je z roko prekril usta. Popot, strel in kriki gospodinjne so zbudili kaplana L. K., ki je pohitel v sobo, vendar sta jo zlikovca medtem popihala. O dogodku so obvestili policijo. Kdo bi to naj bil, še ne vedo.

Izsilil prednost

V soboto, 27. julija, se je 33-letni Z. C. iz Radvencev s traktorjem peljal po lokalni cesti skozi Spodnjo Ščavnico. Ko se je pripeljal do prednostne magistralne ceste Gornja Radgona—Maribor, se ni prepričal, če je cesta prosta, in je kar zapeljal nanjo ter tako izsilil prednost vozniku osebnega avta P. H. iz Šoštanja. Ta je z avtom trčil v traktor, pri čemer sta se hudo poškodovala sopotnika v osebnem avtu J. H. in otrok G. V., oba iz Šoštanja.

Treščilo v kmetijo

Neurje, ki je nad Pomurjem divjalo 25. julija, je naredilo nemalo škode. Za najmanj 200.000 dinarjev je oškodovan Š. Z. iz Križevec pri Ljutomeru, saj je tega dne ob 21.20 strela treščila v njegovo gospodarsko poslopje 10 krat 9 metrov, ki je v dobršni meri zgorelo, prav tako pa tudi 10 traktorskih prikolic sena. Ogenj so pogasili poleg vaščanov še gasilci iz Križevec, Ljutomera, Borec in Banovec.

Smrt zaradi hitre vožnje

Po regionalni cesti zunaj Noršinec pri Ljutomeru se je v soboto popoldne peljal z osebnim avtom 26-letni A. H. iz Veržeja. Vozil naj bi z veliko hitrostjo, zato je v sicer blagem ovinku izgubil oblast nad vozilom, peljal je nekaj časa po obrambni bankini, nato drsel bočno, zdrsnil v jarek in v betonski propust, nazadnje pa se je še kotil po steni. Ob trčenju v betonski propust je voznik ponesrečil iz avta in se tako hudo poškodoval, da je na kraju nesreče umrl. Hudo poškodovan pa je Z. K. iz Veržeja.

OBISK NA OBMEJNIH STRAŽNICAH

Stražnice v rokah teritorialcev

Med agresijo Jugoslovanske armade na samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo je slovenska vojska — teritorialna obramba že v prvih dneh bojnega delovanja zajela Jugoslovansko armado in zasedla vse obmejne stražnice na meji Prekmurja s sosednjo Avstrijo in Madžarsko. Teh stražnic je 14: Petišovci (s Hrvaško), Pince, Lendavske gorice, Žitkovci, Kobilje, Prosenjakovci, Hodoš, Čepinci, Trdkova, Kuzma, Sotina, Fikšinci, Korovci in Petanjci. Potem, ko so bili vojni ujetniki odpeljani s stražnic v vojna ujetništva, je teritorialna obramba oblikovala svoje enote in jih razporedila po stražnicah, kjer so prevzele varovanje objektov in državno mejo. Na posamezne stražnice so poslali predvsem domačine, ki dobro poznajo mejo in ki so bili že prej razporejeni kot rezervisti Jugoslovanske armade. Ob našem obi-

sku nekaterih stražnic na avstrijsko-madžarski meji smo se lahko prepričali, da slovenska vojska, ki je na novo prevzela zahtevno nalogo, svoje delo dobro opravlja. Teritorialci skrbno negujejo disciplino, ki je potrebna v vsakem vojaškem kolektivu. Po dogovoru naj bi teritorialna obramba čez nekaj časa zapustila stražnice, saj bo varovanje meje prevzela policija. O nadaljnji usodi stražnic in ostalih vojaških objektov se bo odločalo kasneje. Jugoslovanska vojska pa je začela zapuščiti tudi soboško vojašnico. Zelo zanimiv teden je kolona dvajsetih vojaških tovarnjakov iz soboške vojašnice odpeljala v Maribor orožje in opremo, ki je po vojni še ostalo v Pomurju. V soboški vojašnici je tako ostalo samo še nekaj vojakov in lastnikov Jugoslovanske armade.

Feri Maček

Stražnica v Petišovcih

Stražnica na Hodošu

Stražnica v Pincih

Stražnica v Kuzmi

Stražnica Lendavske gorice

Stražnica v Fikšincih

Stražnica v Prosenjakovcih

Stražnica na Petanjcih

SGP »POM-GRAD«, d.o.o.

- STANOVANJSKA GRADNJA
- INDUSTRIJSKA GRADNJA
- JAVNA IN POSLOVNA GRADNJA
- LESNA DEJAVNOST
- PROGRAM MONTAŽNIH KONSTRUKCIJ

Smo vodilno gradbeno podjetje v Pomurju. Naši objekti stojijo širom po Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Madžarskem.

V mesecu avgustu smo za vas pripravili POSEBNO AKCIJSKO PONUDBO:

- gradnja, rekonstrukcija, adaptacija in popravilo gospodarskih, stanovanjskih in drugih stavb
- asfaltiranje dvorišč
- storitve z gradbenimi stroji
- konstrukcije vseh vrst, za kar izdelamo tehnično dokumentacijo.

Ne zamudite izjemne priložnosti, zato nas pokličite in se prepričajte o naši 45-letni tradiciji.

SGP »POM-GRAD«, d.o.o.
murska sobota št. kovača 10
tel. 069/32-740

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA CETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.00 Prebujajte se z nami! (Dobro jutro ob športu in kulturi. Vstopite v nov dan z Murskim valom!) 10.00 Spored RS
16.00 Poletno popoldne (čestitke v živo, poročila, 21-232) 19.00 Spored RS

5.00 Prebujajte se z nami! (Se odpravljate po nakupih. Sveže cene sadja in zelenjave s soboške tržnice. Ob 9.00 čestitke po telefonu.) 10.00 Spored RS
16.00 Poletno popoldne. (Najlepše želje s čestitkami in pozdravi ob začetku in koncu programa, ob 17.00 poročila) 19.00 Spored RS

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas, 9.30 Srečanje na Murskem valu s Smiljo Baranja, 10.30 Kuharjevo glavno nedeljsko jed) 12.00 Spored v madžarskem jeziku 13.00 Panonski odmevi 13.30 Kmetijska oddaja »Minute za kmetovalce« 14.00 Poročila 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

5.00 Prebujajte se z nami! (Prav prilježe se napovedovati uro in vreme po krajšem dopustu v in namakanju v z algami polepšanem morju.) 10.00 Spored RS
16.00 Poletno popoldne (16.15 Športno popoldne, 17.00 Poročila, 18.00 To sem jaz) 19.00 Spored RS

5.00 Prebujajte se z nami! (Dobro jutro, dober dan na Murskem valu vsak dan. Pesem tedna, mali oglasi...) 10.00 Spored RS
16.00 Poletno popoldne (16.15 Mali oglasi, 17.00 Poročila, 17.30 Najlepše čestitke želje s čestitkami in pozdravi.) 19.00 Spored RS

5.00 Prebujajte se z nami! (Ne glejte v nebo, vreme napovedujemo tudi na Murskem valu, pa tudi v zvezde ni potrebno gledati. Prebiramo še horoskop.) 10.00 Spored RS
16.00 Poletno popoldne (V naših podjetjih, 17.00 Poročila, 18.15 Vaše želje rešuje Lidija Kosi in Silva Eöry) 19.00 Spored RS

5.00 Prebujajte se z nami! (Milan Zrinski vam prebira vrstice iz dijaškega zvezka, minute za mlade vas vrnejo v mladost, 7.30 Kmetijski strokovnjak, pa še poročila, glasba, obvestila...) 10.00 Spored RS
16.00 Poletno popoldne (Zabava, poročila in ura po domače) 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

TV SLOVENIJA 1

9.00 Vroče - hladno, oddaja TV Sarajevo, 9.30 Elizabetin dvor, slovaška nad. 16.10 Sova, ponovitev nanizank, 18.00 Tv dnevnik 1, 18.05 Evropski turistični kažipot, 18.45 Nevarni zaliv, kanad. nan. 19.15 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.15 Festivali sveta, avstral. serija, 20.40 Paralaksa, niz. serija, 21.10 V Cityju, angl. nan. 22.00 Tv dnevnik 3, 22.20 Sova: Pri Huxtablovih, amer. nan., Me sto, ki se boji noči, amer. film; Francoski show, varietejski program.

9.00 Radovedni Taček, 9.10 Klub Klobuk, 9.40 Alf, 10.05 Vroče - hladno, 10.35 Zgodbe iz školjke, 11.35 Duhovna glasba z naših tal, 15.45 Deček na motorju, ameriški film, 17.20 Sova: Pri Huxtablovih, 18.00 Tv dnevnik 1, 18.05 Z vrha, angl. nan. 18.35 Prostožidarstvo ob blizu, angl. serija, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 19.55 Utrip, 20.15 Zrebanje 3x3, 20.30 Tribute to Stan Kenton, 1. del, 21.30 Sova: Na zdravil, amer. nan. 21.55 Tv dnevnik 3, 22.15 Sova: Vojna in spomin, amer. nad.; Gabriela, Brazil. film.

9.00 Živ žav, 9.55 Nevarni zaliv, kanad. nan. 10.25 V znamenju zvezd, nemška serija, 10.55 Ansambel Slovenija in Henčkov ansambel, 13.05 Beg, nemška nadaljevanka, 14.40 Sova, ponovitev, 17.00 Tv dnevnik 1, 17.05 Robin iz El Dorada, ameriški film (čb), 18.55 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.00 Mali oglasi, tv nanizanka, 21.00 Zdravo, 22.20 Tv dnevnik 3, 22.40 Sova: Polna hiša, amer. nan.; Usodni privid, amer. nad.

9.00 Igrajmo se gledališče, 9.35 Da ne bi bolelo, 9.55 Mladinski pevski festival, 15.05 Zdravo, 16.30 Sova, ponovitev, 18.00 Tv dnevnik 1, 18.05 Utrip, Zrcalo, 18.45 Radovedni Taček, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.00 Krizno obdobje, drama, 21.50 Tv dnevnik 3, 22.05 Sova: Simpsonovi, amer. risanka; Usodni privid, amer. nadaljevanka.

9.00 Zgodbe iz školjke, 16.30 Sova, ponovitev, 18.00 Tv dnevnik 1, 18.05 Norčije v gledališču, 19.00 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.00 Ukradena, angl. nadaljevanka, 21.10 Mednarodne rockovske nagrade, 22.05 Tv dnevnik 3, 22.25 Sova: Pujsovi dosjeji, angl. nan.; Usodni privid, amer. nad.; Resna glasba.

8.55 Živ žav, 9.50 Ukradena, angl. nad. 16.30 Sova, ponovitev, 18.00 Tv dnevnik 1, 18.05 Klub Klobuk, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.00 Film tedna: Ritta Hayworth Story, ameriški film, 21.45 Tv dnevnik 3, 22.00 Sova: Alf, amer. nan.; Usodni privid, amer. nad.; Jazz, blues...

9.00 Benji, amer. nan. 9.20 V Cityju, angl. nan. 16.55 Sova, ponovitev, 18.00 Tv dnevnik 1, 18.05 Po sledeh napredka, 18.35 Alf, 19.05 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.00 Elizabetin dvor, slovaška nadaljevanka, 21.25 Sova: Samo bedaki in konji, angl. nan. 22.15 Tv dnevnik 3, 22.35 Sova: Poinočni klici, amer. nan.; Ločni mizi, ameriški film.

Drugi program 18.00 Satelitski programi, 19.00 Alpski večer, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Žarišče, 20.30 Koncert lemingrskih simfonikov, 22.30 Satelitski programi, 23.20 Yutel.

Drugi program 18.00 Satelitski programi, 19.05 Murphy Brown, amer. nan. 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Monte Carlo: GP v atletiki, prenos, 22.30 Yutel.

Drugi program 16.00 Satelitski programi, 19.00 Da ne bi bolelo: Alergija, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Svet narave, angl. serija, 20.50 Škrjančki na vrvi, češkoslov. film, 22.20 Satelitski programi, 23.00 Yutel.

Drugi program 18.30 Satelitski programi, 19.30 Tv dnevnik Koper, 20.00 Studio Ljubljana, 21.00 Po sledeh napredka, 21.30 Rezervirano za šanson, 22.45 Yutel.

Drugi program 18.00 Satelitski programi, 19.00 Renu Basi v plesih iz Indije, 19.30 Tv dnevnik Sarajevo, 20.00 Žarišče, 20.30 Studio Koper, 21.30 Zrebanje lota, 21.35 Vročica dneva, angl. film, 23.25 Yutel.

Drugi program 18.30 Satelitski programi, 19.30 Tv dnevnik ORF, 20.00 GP v atletiki, prenos, 23.00 Yutel.

Drugi program 18.30 Satelitski programi, 19.30 Tv dnevnik RAI, 20.00 Žarišče, 20.30 Studio Ljubljana, 21.30 Postelja, angl. dokum. oddaja, 22.00 Mali koncert: Tiro klarinetov, 22.15 Večerni gost: prof. Jacques Jaillard, 22.55 Yutel.

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

HTV 1

9.30 Poročila, 9.50 Renesanco slikarstvo na Hrvaškem, 10.30 Dan brez doma, oddaja za mlade, 11.00 Poročila, 11.10 Zbirka Alberta Kahna, 12.05 Jazz glasba, 12.35 Dragi John, amer. nan. 13.00 Hči morskih valov, norv. nad. 13.45 Leto tesnobe, nad. 15.20 Poročila, 15.40 Hišni ljubljenci, angl. nan. 16.05 Od mije do decembra, angl. nan. 16.45 Dom brez doma, oddaja za mlade, 17.15 Hrvaška danes, 17.45 Skrivnosti morja, franc. serija, 18.35 Risanka, 18.45 Ah, te male razlike, angl. nan. 19.10 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.05 Razred gospodince MacMichael, ameriški film, 21.40 Tv dnevnik 2, 22.00 Sef. čeban nan. 22.45 Noče časa, 23.45 Tv izbor.

8.45 Poročila, 9.05 Kako biti skupaj, 9.35 Vesela sobota, 10.35 Nenadejani uspehi, humor serija, 11.00 Poročila, 11.10 Dokum. film, 12.15 Vrtoglavlca, oddaja o filmu, 13.15 Johan z Velebita, dokum. film, 15.35 Goldie in Boxer gresta v Hollywood, ameriški mladinski film, 17.10 Poročila, 17.20 Narodna glasba, 18.10 Tv razstava, 18.20 Mesecev zaliv, angl. nad. 18.55 Risana serija, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.05 Kiofuta, franc. film, 21.50 Silnice, 22.35 Tv dnevnik 2, 22.55 Športna poročila, 23.05 Fluid, magazin pop kulture, 23.50 Tv izbor.

8.30 Poročila, 9.45 Nedeljsko dopoldne za otroke, 10.45 Poročila, 11.15 Zdravila, 11.45 Čarovnije Davida Copperfielda, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Kapitan James Cook, serijski film, 14.00 Poročila, 14.30 Nedeljsko popoldne, 17.05 Poročila, 17.20 Samo denar, ameriški film, 18.45 Risanka, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.05 Posebna oddaja, 21.05 Temni angel, angl. serija, 22.10 Portreti: Richard Nixon, 23.10 Tv dnevnik 2, 23.40 Glasbena oddaja, 0.40 Športni pregled, 0.50 Tv izbor.

8.30 Poročila, 9.45 Renesanco slikarstvo na Hrvaškem, 10.15 Zlata nit, otroška serija, 10.45 Poročila, 12.15 Portreti: R. Nixon, 13.15 Murphy Brown, humor, serija, 13.40 Rumena reka, dokum. serija, 14.30 Poročila, 15.30 Zlata nit, otroška serija, 16.00 Vse razen ljubezni, amer. nan. 16.25 Naključni partnerji, serijski film, 17.15 Hrvaška danes, 18.00 Skrivnosti morja, franc. serija, 18.50 Alpe Jadran, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.05 Posebna oddaja, 21.05 Saksofonist, švedska drama, 22.30 7 dni v svetu, 23.00 Tv dnevnik 2, 23.30 Kinoteka Hollywooda, 1.00 Tv izbor.

8.30 Poročila, 9.45 Renesanco kiparstvo na Hrvaškem, 10.15 Majhen svet, 10.45 Poročila, 12.15 Portret glasbenika, 13.50 Murphy Brown, humor, serija, 14.30 Poročila, 15.30 Majhen svet, 16.00 Glava razreza, humor, serija, 16.20 Leto tesnobe, serijski film, 17.15 Hrvaška danes, 18.00 Skrivnosti morja, 18.50 Znanost in mi, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.05 V velikem planu, 21.35 Zrebanje lota, 21.45 Tv dnevnik 2, 22.15 Popolni junak, serijski film, 23.05 Ciklus filmov E. Rohmerja: Zbirateljica, 0.35 Tv izbor.

8.30 Poročila, 9.45 Renesanco kiparstvo, 10.15 Pasje zgodbe, otroška serija, 10.45 Poročila, 12.15 Doba športa, 13.20 Dragi John, humor, serija, 13.45 Vietnam, serijski film, 14.30 Poročila, 15.30 Pasje zgodbe, 16.00 Pujsovi dosjeji, humor, serija, 16.20 Leto tesnobe, serijski film, 17.15 Hrvaška danes, 18.00 Skrivnosti morja, 18.50 Lepa naša, 19.30 Tv dnevnik 1, 20.05 Posebna oddaja, 21.05 Prepevedani planet, ameriški film, 22.45 Tv dnevnik 2, 23.15 Intervju, 0.15 Tv izbor.

8.30 Poročila, 9.45 Zadarski otoki, 10.15 Potepuška bajka, 10.45 Poročila, 12.15 Inšpektor Vinko, dramska serija, 13.20 Poirot, angl. nan. 14.30 Poročila, 15.30 Potepuška bajka, 16.00 Krila, humor, serija, 16.25 Leto tesnobe, serijski film, 17.15 Hrvaška danes, 18.00 Skrivnosti morja, 18.50 Zaščitena narava Hrvaške, 19.30 Tv dnevnik 2, 20.05 Spector, 21.10 V Cityju, serijski film, 21.55 Tv dnevnik 2, 22.25 Glasbena scena, 23.25 Tv izbor.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 1

9.00 Poročila, 9.05 Pravica do ljubezni, 9.30 Zivali Mediterana, 10.30 Domožetje, film, 11.10 Revni, a lepi, film, 14.30 Batman, 17.00 Mini Cas v sliki, 17.10 Wutzler, 18.00 Cas v sliki, 18.30 Ladja zaljubljenec, 19.35 Cas v sliki, 20.15 Stari pogledi od strani, 21.35 Hair Motel, film, 23.00 Sport, 23.05 Rancho de luxe, film, 0.05 Cas v sliki, 2. program

10.15 Odkritja pod vodo, 11.00 Poslednja izdaja, vestern, 12.30 Halo Avstrija, 13.00 Cas v sliki, 13.10 Mi, 13.35 Noč v Benetkah, film, 14.50 Zaboj z zvijazami, 15.00 Magazin z živalmi, 15.30 V senci sove, serija, 16.00 Otroški spored, 17.00 Mini Cas v sliki, 18.05 Tenis, 18.30 Ladja ljubezni, serija, 19.30 Cas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Zvezde in senzacije, zabavni spored, 22.05 Novo v kinu, 22.10 Edgar, čuvar morale, serija, 23.10 Temna stran zla, grozljivka, 0.45 Cas v sliki.

9.00 Cas v sliki, 9.05 Nedelja v New Yorku, film, 10.45 Teniški klub, risanka, 11.00 700-letnica Švice, 11.45 Znanost, 12.00 Tednik, 12.30 Orientacija, 13.00 Cas v sliki, 13.10 Pravica do ljubezni, 13.35 Dr. Pearson, film, 15.15 Popaj, 15.20 Samson in Oswald, 15.30 Risanka, 15.55 Dediščina kapitana Sniefca, igra, 16.50 Kraljestvo miru, serija, 17.00 Mini Cas v sliki, 17.10 Poletno potovanje po Španiji, 18.00 Cas v sliki, 18.05 Mladinski magazin, 18.30 Ladja ljubezni, serija, 19.30 Cas v sliki, 19.48 Sport, 20.15 Jaz o sebi: Fred Liewhr, 21.15 Mene bi morali videti, tv igra.

13.10 Scaramouche, film, 15.00 Fraglesi, 15.25 Ostržek, 15.50 Charles Robert Darwin, 16.00 Leo in Fred, 16.10 Oče Murphy, serija, 17.00 Mini Cas v sliki, 17.10 Spored po željah, 18.05 Mi, 18.30 Ladja ljubezni, serija, 19.30 Cas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Sport v ponedeljek, 21.15 Pogledi od strani, 21.25 Hunter, serija, 22.10 Kino med mestom in deželom, dokumentacija, 22.25 Angel v prahu, kriminalka, 0.25 Plesna hiša, 0.30 Cas v sliki.

10.30 Vrnitev na Korziko, film, 11.55 Tisoč mojstrov, 12.05 Sport v ponedeljek, 13.00 Cas v sliki, 13.10 Julek, film, 14.30 Magazin z živalmi, 15.00 Oddaja z miško, 15.25 Ostržek, 15.50 Henri Dunant, 16.10 Oče Murphy, 17.00 Mini Cas v sliki, 17.10 Spored po željah, 18.00 Cas v sliki, 18.05 Mi, 18.30 Ladja ljubezni, serija, 19.30 Cas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Otok ljubezni, dokumentacija, 21.00 TV-živali, 21.07 Pogledi od strani, 21.15 08/15, drugi del filma, 22.45 Stvor, grozljivka, 0.30 Čikago, 1930, 1.15 Cas v sliki.

9.00 Cas v sliki, 9.05 Pravica do ljubezni, 9.30 Evropske univerze: Padova, 10.00 Mi, 10.25 Cas v sliki, 10.30 Dapaco, 10.30 08/15, ponovitev filma, 12.00 Hongkong, 12.10 Reportaže iz tujine, 13.00 Cas v sliki, 13.10 Robinson, pustolovski film, 14.45 Koni se ne da, 14.55 Popaj, 15.00 Fraglesi, 15.25 Ostržek, 15.50 Helmi, prometni magazin, 15.55 Thomas Alva Edison, 16.05 Medved Bojan, risanka, 16.10 Oče Murphy, serija, 17.00 Mini Cas v sliki, 17.10 Spored po željah, 18.00 Cas v sliki, 18.05 Me zenske, 18.30 Ladja ljubezni, 19.30 Cas v sliki, 20.00 Sport, 20.15 Iz dnevnika nekega ginekologa, film, 21.35 Pogledi od strani, 21.45 Dailas, 22.30 Gorila, serija, Avstrija 2

12.15 Klub senjorjev, 13.00 Cas v sliki, 13.10 Kenguru, film, 14.30 Batman, serija, 14.55 Popaj, 15.00 Fraglesi, 15.25 Ostržek, 15.50 Vincent van Gogh, 16.10 Oče Murphy, serija, 17.00 Mini Cas v sliki, 17.10 Spored po željah, 18.00 Cas v sliki, 18.05 Mi, 18.30 Ladja ljubezni, serija, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sport, 20.15 Teles, zabavni šov, 21.20 Pogledi od strani, 21.30 Lutkar, film, 22.55 Cas v sliki, 23.00 Trailer, novi filmi, 23.30 Bombe na Washington, film, 1.45 Cas v sliki.

TV MADZARSKA

TV MADZARSKA

TV MADZARSKA

TV MADZARSKA

TV MADZARSKA

TV MADZARSKA

TV MADZARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Vaška TV, 8.30 Sotrpini, 8.45 Prirodno zdravlivo, 9.00 Dallas, ameriška serija, 9.32 del, 9.15 Zrebanje lota, 15.00 Walt Disney, 16.50 Magazin z živalmi, 17.20 Zabavna oddaja, 17.50 Svet denarja, 18.00 Okno, 19.00 Vprašanja, 19.15 Videoklipi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Telesport, 20.15 Dallas, pon. 21.10 Panoram, 22.15 Po deseti, 23.00 Sandra, franc. film, 23.55 Studio B, Balazs, 1.20 Dnevnik ANTENNE 2, (Drugi program od 6.00)

6.45 Vaška TV, 7.30-11.00 Za otroke, 11.00 TV magister, 13.00 Panorama, 14.00 EXPO '96, 14.45 Kramljanje, 15.15 Zelena žaba, 15.45 Prometna varnost, 16.15 Po sledeh izginulih milijonov, 17.10 V službi sv. Duha, 17.45 Napram 2000, 18.15 Otroški kotiček, 18.45 Modni magazin, 19.15 Videoklipi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Telesport, 20.15 Hale in Pace, angl. film, 20.30 Best Friends, ameriški film, 22.20 Pop glasba, 23.35 Erotična serija, 0.05 Pozni dnevnik, (Drugi program od 7.00)

6.50 Magazin za menežerje, 7.35 Tom in Jerry, 7.55 Biblijsko sporočilo, 8.00 Kava s smetano, 8.30 Nedeljski turmix, 11.00 Za boljši jezik, 11.10 Na valovih časa, 11.30 Magazin Alpe-Jadran, 12.00 Glasbeni butik, 13.00 Financial Times, 13.30 Drehscheibe Europa, 14.00 Videoklipi, 14.30 Paravan, 14.50 Motorni čolni, 15.50 Spomeniki Slovaške, 16.00 Čarobna šestica, 16.40 Program reformatske cerkve, 17.00 Walt Disney, 19.00 Teden, 20.15 Blaznež, kriminalka, 21.50 Sci-fi magazin, 22.55 Klub svetovnih popotnikov, (Drugi program od 7.00)

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Vaška TV, 8.30 Formula 1, 13. (zadnji) del igrane serije, 17.20 Naš ekran, narodnostni magazin v srbohrvaščini (madžarski podnaslov), 17.50 Katoliška kronika, 18.05 Svet denarja, 18.15 Otroški kotiček, 19.15 Videoklipi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Telesport, 20.15 Shakespeare: Kakor vam drago, veseloigra v dveh delih, posnetek predstava gledališča Madach, 23.05 Dnevnik BBC, (Drugi program od 6.00)

5.45 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes Vaška TV, 8.30 Bebi in drugi, angleška serija, 8.55 Sci-fi magazin, 16.25 Naša obrazovka, narodnostni magazin v slovaščini, 17.00 Suženstvo, brazilska serija, 17.30 Varstvo človekovih pravic, 18.05 Svet denarja, 18.15 Otroški kotiček, 19.15 Videoklipi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Telesport, 20.15 Klan, 2. del francoske serije, 21.15 Pred deseto, 21.40 Iščemo podjetnika! 22.40 Meduono, 23.10 Dnevnik BBC, (Drugi program od 6.00)

5.45 Dobro jutro, Madžarska, vmes Vaška TV, 8.30 Klan, ponovitev, 9.30 Za upokojence, 16.20 Unser Bildschirm, narodnostni magazin v nemščini, 16.55 Suženstvo, brazilska serija, 17.30 Varstvo okolja, 18.05 Svet denarja, 18.15 Otroški kotiček, 19.15 Videoklipi, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Telesport, 20.15 Sosedje, 112. del TV romana, 20.50 Pevski zbor Mormon, 21.21 Lahka telesna poškodba, madž. film, 23.15 Magazin za menežerje, 0.05 Dnevnik BBC, (Drugi program od 6.00)

Odprimo okna, naužijmo se zraka, ne bojmo se komarjev!

KOVINOPLASTIKA JE ONEMOGOČILA KOMARJEM VSTOP V SPALNE IN BALKONSKE PROSTORE S KOMARNIKOM P IN KOMARNIKOM R.

KOMARNIK P je namenjen za okna in balkonska vrata s polkni, KOMARNIK R pa za okna in balkonska vrata v samostojni izvedbi ali v kombinaciji z roletami.

- hitra montaža in preprosta uporaba
- učinkovito prezračevanje prostorov
- mreža je ojačana s steklenimi vlakni.

VSE INFORMACIJE IN MONTAŽA: AGROMAT, PTUJ, tel.: (062) 773-314
Informacije in prospekti: KOVINOPLASTIKA LOŽ
 61386 STARI TRG PRI LOŽU
 Tel.: (061) 707-422, fax: (061) 708-466

Zapenjanje mreže v spodnjem položaju ① in sprostitve ②

Primer bočne pritrditve KOMARNIKA P ③ in zaslobovne pritrditve KOMARNIKA R ④

KOVINOPLASTIKA LOŽ: »Komarji, STOP!«

TAMAŠ d.o.o.
GORNJA BISTRICA 130 a
Tel.: 70 270

Vse za poletje, modno in poceni:

- ženska, moška in otroška konfekcija
- majice, kratke hlače
- ležalni stoli in ležalne blazine

PRODAJAMO TUDI MAJICE S SLOVENSKIM GRBOM!

— Obročno odplačevanje in druge ugodnosti!

projektivni inženiring biro
murska sobota, p.o.

ZBIRA

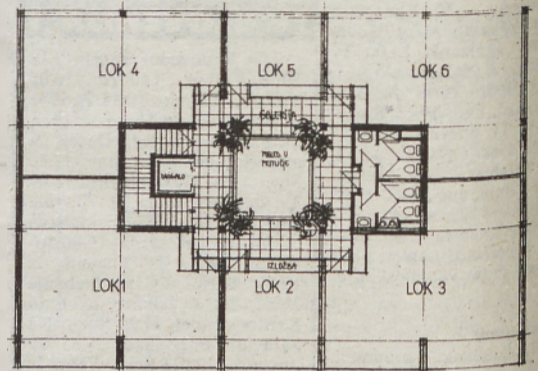
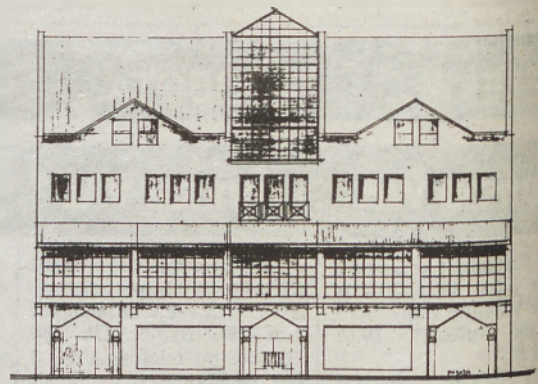
soinvestitorje za izgradnjo poslovnih prostorov v središču Murske Sobotice na Kocljevi ulici.

Po sprejetem zazidalnem načrtu bo imel poslovni objekt 4 etaže in mansardo. Na razpolago imamo še prostore v II. in III. nadstropju ter mansardi.

Prostori so primerni za ateljeje, pisarne, mirne obrtne dejavnosti.

Če ste zainteresirani nam vaše želje in potrebe po kvadraturi sporočite najpozneje do 10. 8. 1991 na naslov:

PROJEKTIVNI BIRO-INŽENIRING
Štefana Kovača 28
89000 MURSKA SOBOTA
tel. 31-782
31-784
Fax. 24-190

15% POPUST
 za takojšnje plačilo

POTROŠNIŠKO POSOJILO 1+4

za

okna, vhodna, notranja in garažna vrata, senčila, vrtno garniture montazne hiše in montazne stene

montaža organiziran prevoz

NAGRADA za večje nakupe

JELOVICA

lesna industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58
 Tel.: 064/631-241, telex: 37327 yu lijel, telefax: 064/632-261

PRODAJNA MESTA
 ŠKOFJA LOKA tel.: 064/632-270, KRANJ tel.: 064/211-232, CELJE 063/25-881
 MURSKA SOBOTA tel.: 069/22-921, NOVA GORICA tel.: 065/23-660
 NOVO MESTO tel.: 058/22-772, IZOLA tel.: 066/61-238

LJUBLJANA, Šmartinska 152 (BTC) Javna skladišča, HALA-A tel.: 061/443-322
 delavni čas: 8.30 - 16.00, sobota 7.60 - 12.00

POGODBENA PREDSTAVNIŠTVA
 STAVBARSTVO Razdrto tel.: 067/56-840, TAJLES Trzin tel.: 061/712-343
 AJNA Jesenice tel.: 064/81-584, LIR Velenje tel.: 063/855-646

Mešana družba

IMOL LENDAVALA, d.o.o.
 Industrijska 4 b
 69220 Lendava
 tel.: 069 75 637
 objavlja prosta dela

6 izolaterjev
 pripravnikov

Pogoji:
 — VKV, KV-izobrazba
 — 2 leti delovnih izkušenj.

Možnost za delo v tujini.
 Kandidati naj pošljejo prijave (z vsemi dokazili) v 8 dneh po objavi razpisa.

VESTNIK
 vsak četrtek

prodam

MOTORNA VOZILA

PEUGEOT 205 GT, 85 KM, letnik november 1984, registriran do maja 1992, prodam. Martjanci, 48 399. M-1091

MOPED APN 6 ugodno prodam. 23 368. M-1092

JUGO 45 AX, 9/87, prodam. Tišina 19 a. M-1098

MOTOR CTX 80 ugodno prodam. Brunec, Cankarjevo naselje 30, M. Sobotica. M-1101

VW 1200, letnik 1976, registriran do aprila 1992, ugodno prodam. 41 397. M-1103

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Čentiba 449 a, 75 201, int. 418. M-4171

VESPO PK 125 XL, belo, staro 1,5 let, z dodatno opremo, prodam. 81 951. M-1106

ZASTAVO 750, odlično ohranjeno, prodam. 48 247, po 16. uri. M-1127

ZASTAVO 750, motor z menjalnikom 750, krožni žagi, enofazni električni motor 1,5 kW in hidravlično črpalčko, prodam. 24 832. M-1129

CIMOS GS 1.3, letnik 1979, prodam. Zvezna 18, Bakovci. M-1130
ZASTAVO 101 in POLONEZ, letnika 1982, prodam. Ferencak, Tešanovci 94. M-1134

ZASTAVO 128, letnik 1988, registriran do julija 92, prodam. 55 075. M-1137

AUDI 100, starejši letnik, ohranjen, ugodno prodam. Milan Mir, Kocljeva 5, G. Radgona. M-14984

GOLF (bencin), letnik 1982 in prikolico za avto, novo, ugodno prodam. Kupšinci 23. M-1141

JUGO KORAL 60, letnik 1989, prodam. Jože Bauer, Grad 186 d. M-MM

CTX 80, letnik 1990, zelo ugodno prodam. Samo Friškič, Gregorčičeva 51. M. Sobotica. 24 186. M-1151

ZASTAVO 101 GTL, letnik 6/87, registrirano do junija 1992, modre barve, ohranjeno, avtoradio, prodam. Cena po dogovoru. 25 183, po 15. uri. M-PP

DAIHATSU TS, letnik 7/1990, prodam. 65 006 ali 65 056. M-PP

JUGO 45, letnik aprili 1989, prodam. Gajeva 13, Černelavci. M-1148

MAZDO 626, letnik 1991, prodam. 21 886. M-1153

RENAULT 30 TS ugodno prodam. 21 886. M-1153

ZASTAVO 101, letnik 1980, registrirano do februarja 92, prodam. Renkovič 82. M-1155

NESNICE, mlade jartice, pasme hisex, rjave, prodajamo po akcijski ceni. Naročila sprejema gostilna Zelezen, Bežnovci. 49 025. Pohitite z naročili, ker bomo v kratkem s prodajo za letos končali.

NESNICE, mlade jartice, pasme hisex, rjave, stare 3 mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po akcijski ceni. Vsak, ki kupi 10 jartič, dobi eno zastoj.

Naročila sprejema in daje vse informacije gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, 24 393, pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bakan. 53 086. Pohitite z naročili, ker bomo v kratkem s prodajo za letos končali.

NESNICE, mlade jartice, pasme hisex, stare 3 mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po akcijski ceni. Vsak, ki kupi 10 jartič, dobi eno zastoj.

Naročila sprejema in daje vse informacije gostilna Anice Benčec, Bakovci, Prečna 6 a.

Pohitite z naročili, ker bomo v kratkem s prodajo za letos končali.

KADETT tip B, prodam. 24 236. M-1157

DIANO, letnik 1979, neregistrirano, v voznem stanju in avtomatik prodam. Hanžekovič, Ključarovič 36. IN-003191

JUGO KORAL 55, nov, aluminijasta platišča, prodam po zelo ugodni ceni. Tratnjek, 75 787. M-MM

POSEST

GARAŽO na ulici Štefana Kovača prodam. 24 277. M-1093

POSLOVNI PROSTOR za fino obrt dam v najem. 31 134. M-1100

NEDOGRAJENO HIŠO v Krogu prodam. (063) 852 220. M-MM

GARSONJERO, 28 m², v Ljubljani, Šiška, blizu centra, prodam. Geržina, (061) 558 717. M-MM

V BELTINCIH prodamo novo, še nedokončano stanovanjsko hišo na urbanizirani parceli 1294 m², za 100.000 DEM (061) 267 142. M-MM

GARSONJERO, enosobno stanovanje ali manjšo hišo vzamem v najem kjer koli v Pomurju. 81 448. M-1122

PARCELO na Petanjcih za nadomestno gradnjo, prodam. 46 590. M-MM

PROSTORE za mirno obrt oz. servis dam v najem. 42 257. M-1128

NEDOGRAJENO HIŠO v KROGU prodam. (063) 852 220. M-MM

GOZD, 93 arov, v bližini Ljutomera, prodam. 81 146 od 7. do 19. ure. M-PP

HIŠO v Radencih zamenjam za hišo v Murski Soboti. Naslov v upravi lista. M-1144

GRADBENO PARCELO v Lipovcih, 12,5 ara, ugodno prodam. Lopert, Dokležovje 12 f. M-1081

ŽIVALI

TELICO, brejo 8 mesecev, prodam. Križevci 161 v Prekmurju, 54 025. M-1089

TELICO, brejo 8 mesecev in AMI 8, v voznem stanju, prodam. 51 392. M-1096

PUJSKE, 25 kg, prodam. Gradišče 4. M-1101

TELICO, brejo in krave, po izbiri, prodam. Štuhec, Markovci 117. M-1099

KRAVO, staro 6 let, s teljčko, staro 5 tednov ali brez, prodam. Peznanovci 57, 51 352, Bačič. M-MM

TELICO, brejo 8 mesecev, kontrola A, prodam. Brezovci 43. M-1131

BREJO KRAVO prodam. Pristava 13, Ljutomer. M-PP

TELICO, plemensko, brejo 6 mesecev, kontrola A, prodam. Štuhec, 12. M-1105

DVE BREJI TELICI, kontrola A, plemenski, prodam. Klemenčič, noš 2. M-1119

MALE PUJSKE prodam. Ivan Husar, Tišina 41. M-1117

VIŠOKO BREJO SVINJO in svinjo za zakol, prodam. Hotiza, 1120

KRAVO s tetelom prodam. Mladina, 28. M-1135

KRAVE prodam. Dokležovje 50. M-1136

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

CISTERNO CREINA, 5200 L, novo prodam. Glavač, Mužge 1, (pri letališču). M-1095

KOSILNICO BCS in motor BT 50 prodam. Murski Črnci 62. M-MM

TROSILNIK HLEVSKEGA GINLI SIP 35, koso za Štore 402 in obratnik za seno prodam. Nisničica 94. M-1108

ENOREDNI SILAŽNI KOMBAN dobro ohranjen, prodam. 58. M-1115

ŽITNI SEJALNIK IMT, star 2 let, prodam. 22 646. M-1116

PLUGE, 10 colne, olt, visoki klijec, prodam. Kovačevci 29. M-1062

SAMONAKLADALKO SIP PETER, staro 4 leta, dobro ohranjeno in puhalnik, ugodno prodam. 87 165. M-1143

KOSILNICO BCS in motor BT 50 prodam. Murski Črnci 62. M-1142

KOSILNICO PANONIA nerazneno, prodam. 22 605. M-1154

TROBRAZDNE PLUGE OLT adapter za Djuro Javica, Molnar, Selo 27. M-MM

RAZNO PRODAM

STREŠNI OKNI, 112/74, kovinski, stekli dural in zaluzijami, prodam. Bučecovci 2 (nasproti gostilni) od 20. ure. M-3459

PRIKOLICO, domače izdelave, komplet, s stranicami, 4,5 m in visoki klijec, 18 colne, 80 cm, mijaštimu kolesi, železni, in colne, prikolico za avto, nosilnost 800 kg, prodam. Cena po dogovoru. Štuhec 61, Turnišče. 75 002. M-1144

POCINKANA VRATA, 5 m, 3/8", za rezanje navoja 1. 3/8", v. Rems, telefax, Rabljan, industrijski park, 134. M-1144

ITT 3520, prodam. 31 134. M-1144

GARAŽO, betonsko (tripleks), v Štuhcu, prodam. Informacija po 15. uri. 24 820. M-1107

DNEVNO SOBO (sedežna garnitura, regal), dobro ohranjeno, prodam. 87 231. M-1109

OKNO spolnkami 100-140 prodam. Milan Panker, Stanjeveci 64. M-1110

VIDEOREKORDER GORENJEV, prodam. 24 756. M-1112

HARMONIKO WELTMÄSTER basno, nerabljeno, za začetnike, prodam za 5.000 din. 65 323. M-1114

KLAVIR HOFMAN 65 037. M-MM

OTROŠKO STAJICO, nerazneno, 8 m ruske svile, prodam. 81 146. M-1122

BELO IN RDEČE VINO prodam. 25 189. M-1123

VINO, šmarnico, 500 L, prodam. 72 147. M-1125

BELO VINO in 4 m² trdnih olt, prodam. Sebeborci 51 b. M-MM

Preključnik veljavnost splošno končanem I. letniku šole izdelane SČTPU v Murski Soboti, na razpisu, na ime Franc Curman, prodam. 80 M-2238

Vaš dom bo opremil

Vaš dom, trgovina s pohištvo in gradbenim materialom HAJDINJAK, ŽIŽKI 65

POSEBNA PONUDBA: ugodno posojilo na 6 mesecev • za gotovinski plačilo poseben popust

OBIŠČITE NAS ALI POKLIČITE PO TELEFONU (069) 70 780

VESTNIK — Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobotica

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Renata Bakan-Ficko, Bernarda Balažič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Andre Gontar (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobotica, Titova 29. Telefoni: novinarji in odg. urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za 3. trimesečje 1991 je 300,00 dinarjev, za podjetja 600,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobotica: 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Vestnik je oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

AKUPUNKTURO DO ZDRAVJA

MIGRENA, SINUSI, NOČNO MOČENJE, SPLOŠNE ALERGIJE, IMPOTENCA, REVMA, DEBELOST ...

ZASEBNA MEDICINSKA ORDINACIJA.

Mažuraničeva 6, ČAKOVEC

Delovni čas: dopoldne 8.00 do 12.00 in popoldne 16.00 do 19.00

tel. 042/815-244

RAZNO

RDEČE in belo domače vino prodam. Krog, Murska ulica 50. M-1145
MEŠANO BELO VINO (laški rizling in šipon) z analizo, prodam. ☎ 79 016. M-1147
BARVNI TELEVIZOR EI, ekran 51 cm, star 3 leta, prodam. ☎ 23 121. M-1156

MALO RABLJENO VODOVODNO ČRPALKO VCE 55, hidrofor 180 l, komplet z živosrebrnim stikalom, prodam. Vlado Kozar, Rožički vrh 24. M-1149

Zaposlitve

ARANŽERKA išče zaposlitve kot trgovka tudi honorarno. ☎ 41 397. M-1103
TEKSTILNO KONFEKCIJSKI TEHNIK z bogatimi izkušnjami krojenja in šivanja išče zaposlitve v stroki ali trgovini. ☎ 70 640. M-MM
NATAKARICO ali dekleta za delo v gostinstvu, kuharja ali kubarico zaposlim. Gostilna Kozel, Žiberca, ☎ 69 079. M-MM
KV ALI PRIUČENO CVETLIČAR-KO SPREJMEMO za čas nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu. Možnost zaposlitve za stalno. Salon cvetja Cipot, M. Sobota, ☎ 22 193. M-1150

GOSTILNA ŽELEZEN BEZNOVCI

vabi
 v soboto 17. in nedeljo 18. avgusta na domače košine z bujto repo.
 V soboto, 17. avgusta pa vas vabimo tudi na vrtno veselico. Vstopnine ni!

ABC POMURKA Zunanja trgovina, Murska Sobota objavlja

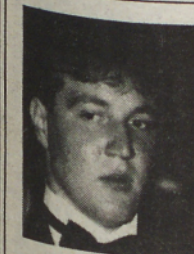
JAVNO DRAŽBO

za prodajo lažje poškodovanega osebnega vozila GOLF, JX, leto proizvodnje 1988, prevoženih 78.000 km, reg. št. MS 772 99 za izključno ceno 115.790,00 din
 Javna dražba bo v sredo, 7. avgusta 1991 na dvorišču poslovne stavbe na Lendavski ulici 9 v Murski Soboti s pričetkom ob 15. uri.
 Interesenti si avtomobil lahko ogledajo na Agroservisu v Murski Soboti. Pred pričetkom dražbe so interesenti dolžni vplačati varščino v znesku 12.000,00 din. Prometni davek plača kupec.

M-SHOP MURSKA SOBOTA objavlja prosto delovno mesto

prodajalca v trgovini s tehničnim blagom.

Pogoji: končana srednja ekonomska šola
 Poudbe s kratkim življenjepisom in dokazilom o izobrazbi pošljite najkasneje do 10. 8. 1991 na naslov M-SHOP, Kidričeva 23, M. Sobota.

... tja, kamor moč preganjavcev ne seže,
 tja, kamor njih krivic ne bo za nami,
 tja, kjer znebi se človek vsake teže ...
 (Prešeren)

Tomiju

Naša velika ljubezen do tebe vsak dan znova poraja tvojo podobo dneva, ko je preveč kruta usoda nasilno prekinila načrtovano mlado življenje.
 Kako nenadomestljiva je praznina, kako neizmerna je žalost, samota in bolečina.
 Neskončno te pogrešamo, ljubi TOMI.
 Prisrčna hvala vsem, ki ga hranite v srcu in lepem spominu.

Tvoji najdražji

Kako bi dihal rad,
 poslušal, sedel med vami,
 katero vmes povedal,
 pa me tišči, tepta
 nad mano grob prerani.
 (O. Zupančič)

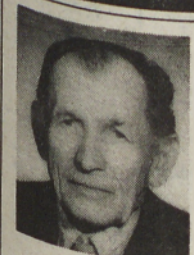
ZAHVALA

Po daljši in hudi bolezni nas je 21. julija v 61. letu starosti za vedno zapustil naš dobri mož, oče, dedek, brat in tast

Jožef Šemen

iz Nedelice 10

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami in ga pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, za sv. maše ter izrekli sožalje.
 Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
 Žalujemo: žena Kristina, sinova Jože in Anton ter hčerka Bernarda in brat Štefan z družinami

Zaspal si mirno, tiho,
 utrujen od bolečin,
 za teboj ostala je praznina,
 in v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in sosed

Janez Horvat

iz Otovec 70

Z žalostjo v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.
 Posebna zahvala dobrim sosedom Severjevim in Kološevim ter botrini. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, Eriki Horvat za poslovične besede pri odprtem grobu.
 Vsem še enkrat — iskrena hvala.
 Žalujemo: žena Franciška, hčerka Marta z možem Nedom, sin Emil z ženo Silvo, vnuki Lea, Cveta, Leon, Marjan, Miro in Melita

V 95. letu starosti je umrla naša draga mama, stara mama, babica in sestra

Eva Jakiša

roj. Zrinski iz Ivanovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sovaščanom, ki so nam pomagali v težkih urah, in vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.
 Zahvalo izrekamo tudi g. duhovniku in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujemo: vsi, ki smo jo imeli radi

Oh, kako boli srce,
 ko ljubega moža in očeta več ni.
 Ostali so le sledovi tvojih
 pridnih rok, kar bo cenil pozni rod.

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat, stric in svak

Franc Benko

iz Serdice 121

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste ga pospremili k njegovemu zadnjemu počitku, darovali vence in cvetje, izrekli sožalje ter darovali v dobrodelne namene.
 Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku krajevnne skupnosti. Iskreno se zahvaljujemo podjetju Wurzenberger iz Avstrije, Pika iz Maribora in Muri iz M. Sobote.

Žalujemo: žena, sin, hčerke z družinami ter ostalo sorodstvo

S svojim vedrim nasmehom
 vsakega osrečiti si znal,
 pred usodo neizprosno
 sam, nemočen si obstal.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi ljube- ga moža, očeta, dedija in brata

Štefana Kozaka

iz Lendave

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter za sv. maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.
 Posebno se zahvaljujemo sodelavcem Agromerkurja iz Lendave ter podjetju Marketing in servisu varilne opreme iz Lendave.

Iskrena hvala g. kaplanu Jožetu Rajnerju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in Janezu Rožmanu za odigrano Tišino. Posebna hvala dr. Vilmosu Vassu in sosedu Jožetu Ferčaku, ki sta nam v najtežjih trenutkih pomagala.
 Vsem še enkrat — iskrena in prisrčna hvala!

Žalujemo: vsi, ki smo ga imeli radi

Verujem, da moj
 odrešenik živi!

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v komaj 31. letu starosti zapustila naša ljuba mamica, hčerka, sestra in teta

Monika Olaj

iz Kroga

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, cvetje in za sv. maše. Hvala vsem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in vsem, ki ste jo v času njene bolezni obiskovali.

Prisrčna hvala g. kaplanu za tako lep pogrebni obred, pevcem za odpete pesmi in govornicam ob odprtem grobu.
 Hvala dr. Gorazdu Buncu, nevrokirurgu iz Maribora, dr. Tobijevi in Internemu oddelku Splošne bolnišnice, dr. Šiški in patronažni službi iz Murske Sobotice.

Prisrčna hvala Danielinim vrstnikom iz Kroga in 5. d razredu z razrednikom OŠ Dane Sumeňjak. Iskrena hvala Jožici in Irmi za nesebično pomoč, sodelavcem Solidarnosti, prikojevalnice moških oblačil, Poljoopskrbe, Dinosa ter 115. brigadi Tovarne lahkih oblačil.

Globoko žalujemo: vsi njeni, ki smo jo imeli in jo imamo še neizmerno radi

Kot slana vzame žlahtni cvet,
 tako omahnilo je tvoje srce
 v tišine večni svet.
 So rože odcvetele, so ptički odleteli,
 vse se bo vrnilo,
 le tebe, Števek, nikoli več ne bo.

V SPOMIN

Števeku Horvatu

s Hotize

4. avgusta mineva pet let, odkar je nastala praznina v našem domu. Ni ure, ne dneva, da se te ne bi spomnili, kajti tvoj korak je zastal in glas onemel.

Edina uteha so solze, rože in svečke, ki ti jih prinašamo. Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, mu poklonite trenutke svojih misli.

Vsi, ki smo te imeli radi

Raj v nebesih boš imel, ker
 Enkrat za vselej si odšel.
 Ne bomo pozabili te nikdar, naš sinek
 En si bil za vekomaj.

ZAHVALA

Kruta smrt nam je s toplega naročja iztrgala našega ljubega, komaj 10 dni starega sinka, bratca in vnuka

Reneja Vučaka

iz Gornjih Petrovec 33

Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in darovali cvetje.
 Hvala mladini iz Petrovec, sestri Maruši, gospodu duhovniku za pogrebni obred, pevcem ter krajevemu odboru vasi Stanjevci za odstopitev mliške vežice.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala.
 Gornji Petrovci, 13. 7. 1991

Globoko žalujemo: mamica, ati, bratec Samo in stari starši

Po težki bolezni nas je v 38. letu starosti zapustil naš dragi sin in brat

Franc Pucko

iz Renkovec

Hvala vsem sodelavcem Univerzala, pa tudi vsem medicinskim delavcem, ki ste mu pomagali med njegovo boleznijo.
 Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.
 Naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Žalujemo: oče, bratje in sestre

V SPOMIN

Boleč je spomin na 5. avgust 1990, ko se je po neozdravljivi bolezni ustavilo tvoje plemenito srce

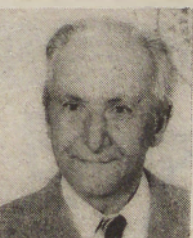
ing. Pavel Korošec

agronom iz Kobilja

Le cvetje in lučke na tvoji gomili so neme priče naše bolečine in žalosti.

Hvala vsem, ki se ga spominjate z lepo mislijo ali za trenutke postojite ob njegovem grobu.

Žalujemo vsi, ki smo te imeli radi

Zaspal si mirno, tiho,
 utrujen od bolečin in boja,
 za teboj ostala je praznina
 in v srcih naših bolečina.
 Kdor veruje v Kristusa,
 večno bo živel.

ZAHVALA

V 69. letu starosti je za vedno utihnilo srce našega dragega moža, očeta, dedka in brata

Janeza Vogrinčiča

iz Krašče 68

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence, cvetje, za svete maše in ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu zadnjemu počitku.

Posebna hvala osebjem internega oddelka, dr. Peričevi in dr. Godiču.

Zahvalo izrekamo tudi g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, gasilec in govorniku za izrečene poslovične besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.
 Krašče, 10. julij 1991

Vsi njegovi

